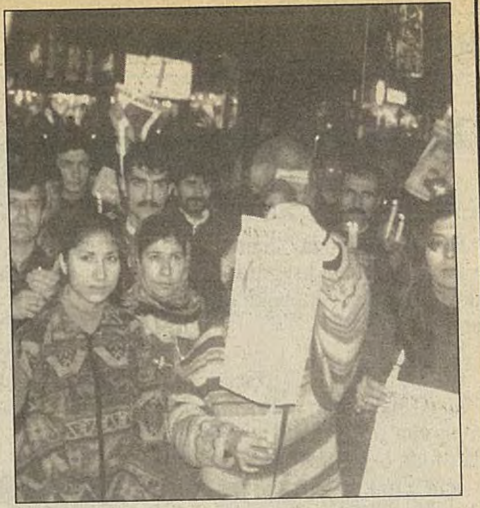
SÖZ

HAFTALIK HABER YORUM DERGİSİ

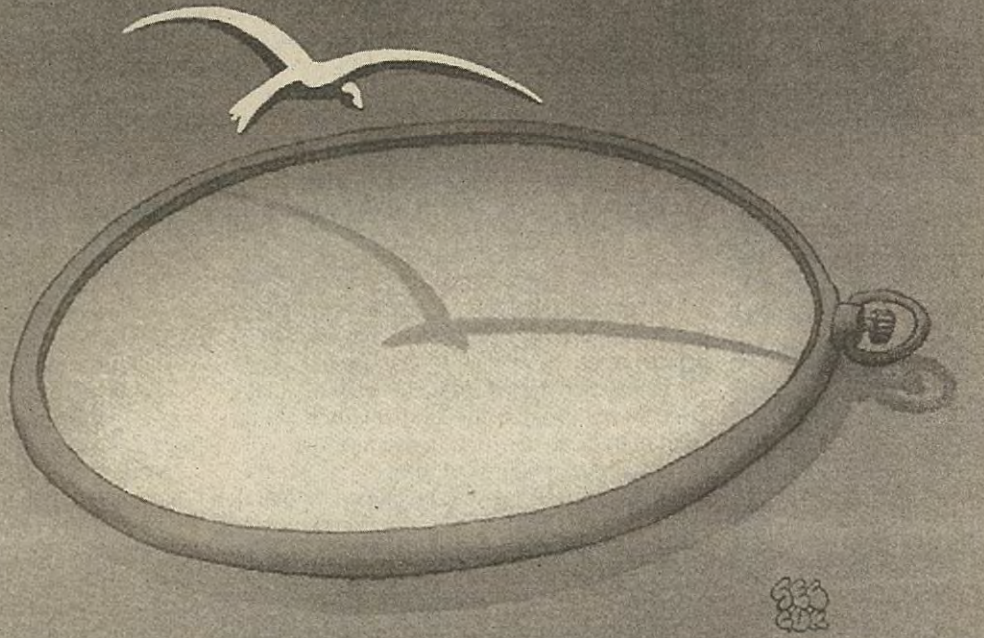
Yeni birleşik parti 20 Ocak'ta

■ Haberi 6. sayfada

Kamuoyu araştırmalarına göre Blok yüzde 10 barajını aşıyor

Bu kış BARIŞ gelecek!

EMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK BLOKU'nun barajı aşmasıyla birlikte 10 yıldır ülkeyi mahveden kirli savaş son bulacak... Ve 25 Aralık'ta artık yeni bir Türkiye için kollar sıvanacak...

■ **Haberi 4 ve 5. sayfalarda**

HADEP Genel Başkanı **Murat BOZLAK** ve DDP Genel Başkanı **Refik KARAKOÇ** ile görüşme

■ **12 ve 13. sayfalarda**

Varoşlar seçimde kurtarıcı bekliyor...

■ **Yazısı 23. sayfada**

Gençler 20 Aralık'ta Beyazıt Meydanı'nda

'Bu davet bizim'

■ HABERİ 20. SAYFADA

Türkiye, Gümrük Birliği'ne alındı

GB ve sosyalistler

■ YAZISI 7. SAYFADA

Yazılarıyla

Kenan KALYON, Mustafa YAVUZ, Yavuz ALOGAN, Yıldırım KOÇ, Erdoğan TATLAV, Zafer AYDIN, İ. Metin AYÇİÇEK, Neşe YAŞIN

● TARİH: 16 ARALIK 1995 ● SAYI: 44 ● FİYATI: 50.000 TL (KDV DAHİLDİR) ● ALMANYA 4 DM ● İSVİÇRE 4 Sfr ● FRANSA 14 FF ● İNGİLTERE 1.7 £ ● HOLLANDA 5 Hfl ● AVUSTURYA 28 AS ● ABD 3 $

Propaganda-istihbarat ve 'köpek' yaftası

Ekran karşısında "liderler" maçını karmakarışık duygularla izleyenler Türkeş'e baka baka kimbilir neler düşündüler.

Kim bilir?..

Biz bildiklerimizi yazacağız.

Sanki mezardan yükselen küflü ve monoton sesin sahibi, şu son yıllarda moda deyimle "imaj" yenilemek için elinden geleni ardına koymadı. İşi öyle bir boyuta getirdi ki, kulaklarımıza inanamadık. Alpaslan Türkeş "ırkçılık, aşırı milliyetçilik ve faşizm" dedi ve ekledi "bunlar tehlikelidir."

Doğru...

Peki ama Türkeş nedir? Tehlikeli midir, tehlikesiz midir?

Onun "tehlikesini" bilenler bilir ama, yine de anlatalım.

Geçtiğimiz hafta boyunca Türkeş, partisinin görüşlerini ekranları kararta kararta anlattı.

Ona göre, memleketin bütünlüğünü sağlamak için üç iş yapılmalıdır.

Birincisi, hem içerde, hem de dışarda kamuoyunu aydınlatmak amacıyla bir "halkoyu bakanlığı" yani "propaganda bakanlığı" kurulmalıdır.

Ne kadar masum değil mi?

Peki ama basının ve kitle iletişim araçlarının "özgür" olması gereken şu "Batı tipi demokrasi"de Türkeş'in "propaganda bakanlığı" ne yapacak? Hepsi de tepeden tırnağa kadar tekelleşmiş ve devletle içiçe geçmiş "özgür" medyamızın bunca "resmi" propagandasından öte Türkeş nasıl bir propaganda yapacak? 27 Mayıs'ta "Babıaliden de geçeceğiz" tehdidinin sahibi Türkeş'in kafasındaki propaganda neyin nesidir?

Almanya'da faşist Hitler iktidarının en önemli bakanlığı hangisidir sorusunun yanıtını bilenler, MHP iktidarının "propaganda bakanlığının" ne olduğunu hemen anlarlar. Hitler'den sonra, Nazi partisinin ikinci muktedir kişisi, Göbbels'di. İşte bu Göbbels, tutup Gestapo'nun başına geçmedi de, anlı şanlı "propaganda bakanlığı"nın tepesine tünedi. Onmilyonlarca Alman'ı cezbeye gelmiş gibi titrete titrete kendine döndüren bu Göbbels efendi, dünyanın bütün faşistlerinin özendiği kimsedir. Halk bilincini çarpıtma uzmanlığında, akıl almaz yalanlarla kamuoyunu şaşırtmada Göbbels'in bakanlığının üstüne yoktur.

Hitler'in 'Halkoyu Bakanı' Goebbels... Türkeş'in Goebbels'i kim olur acaba?

"Propaganda bakanlığı" kurma planı, MHP'nin şimdi takındığı "mülayim" maskenin altında yatan gerçek yüzünü ortaya çıkaran çok önemli bir kanıttır. "Propaganda bakanlığı" parlamenter ve çok partili rejimle bağdaşmaz. Bu, tipik bir faşist kurumdur. Çünkü, parlamenter rejimde, hükümet kuran siyasi parti, devlete dayanarak propaganda yapamaz. Bir hükümet devlet gücüyle propaganda yaptığı zaman, o hükümeti kuran parti, tek partili rejime doğru gidiyor demektir.

Türkeş'in kafasında tek partili, totaliter bir devlet modeli vardır.

İkinci noktaya geçelim... Türkeş, memleketin büünlüğünü korumak ve Kürt sorununu çözmek için bir de şu önlemi öneriyor: Çok kuvvetli bir istihbarat örgütüne ihtiyaç varmış... Bu istihbarat örgütü halktan bilgi toplayacakmış...

Türkiye'nin istihbarat örgütleri Türkeş'e yetmiyor mu? Koskoca Milli İstihbarat Teşkilatı, JİTEM ve askeri istihbarat örgütleri ve bunlara eklenmiş "Özel Harp Dairesi", kontr-gerilla denen meçhuller alemi bir yanda, Türkeş'in kuvvtli istihbarat teşkilatı öte yanda... Türkeş'in, bir ara tüm "istihbarat" ağının başına geçmiş olduğunu da düşünürsek, onun bu teşkilatların işe yaramaz olduğunu söylemek istediğine ihtimal bile veremeyiz.

O halde...

Yine Nazi Almanyasına bir başvuralım. Kanaris ve Himmler kavgasını anımsayalım. Kanaris, askeri istihbaratın başındadır. Himmler ise Gestapo'nun korkutucu şefidir. Gestapo, Himmler'in şahsında, doğrudan Hitler'e ve Nazi partisine bağlıdır. Askeri İstihbarat'ın ünlü ismi Kanaris'in hazin sonunu, orduda Nazi egemenliğini garanti altına alan Himmler hazırlamıştır.

GESTAPO ve SS, Nazi iktidarının temel direkleridir. Geleneksel tüm Alman istihbarat ve polis teşkilatlarının yerine geçirilmişlerdir. Bunlar, "suçu önleme" gerekçesiyle, yani henüz "suç" işlenmeden, Naziler için kuşkulu görülen her insanı tutuklama yetkisine sahiptir.

Her şey açık değil mi? Türkeş'in binbir çeşit istihbarat örgütü varken, yeni bir istihbarat örgütü kurma planı, gerçekte MHP'nin basitçe bir hükümet kurma niyetinin ötesinde, devlet aygıtına kayıtsız şartsız egemen olma amacının ürünüdür. Faşizmin böyle bir istihbarat örgütüne ihtiyacı mutlaktır. Çünkü, faşizm, yalnız sosyal muhalefeti değil, geleneksel olarak devlete egemen olan bütün güçlerin partilerini de hedef tahtasına koymaktadır. Yeni ve kuvvetli bir istihbarat örgütü kurma planı, işte faşistlerin dışında kalan siyasi güçlerin direnişini ve eninde sonunda yeraltına çekileceğini, bunların arasında şimdiki rejime bağlı askeri ve sivil istihbaratçıların da olacağını şimdiden öngörmenin ürünüdür.

Türkeş'in er ya da geç tek partili, totaliter bir rejim kurma hülyasının başlıca kanıtları bunlardır: Propaganda bakanlığı ve yeni bir istihbarat örgütü kurma planları herşeyi açıklamaktadır.

Çok mu ileri gittik dersiniz?

Birlikte anlayalım...

Başbuğ yani Führer Türkeş, Kanal D'de "dil" hakkındaki görüşlerini açıklarken, pek çok dilin ölüp gittiğine değindi. Bu arada hemen her devlette de resmi devlet dili dışında farklı dillerin varolmasının da normal olduğunu vurguladı. Sonra bazı üniversite öğretim üyelerinin kendisine Fransa'nın Bretonya bölgesinde Bretönyaca diye bir dil olduğunu, fakat burada bu dili konuşanların boyunlarına bir yafta astıklarını ve bu yaftada da "Bretönca konuşan bir köpeğim" yazısının yer aldığını söylediklerini bir nefeste anlattı.

Böylece mucize gerçekleşti. İşin nerelere varacağını anlamış görünen Uğur Dündar bu müthiş "bilimsel" açıklamanın devamını önlese de, kuzu postundaki kurt dişlerini gösterdi. Yaşlı, maşlı ama, kurdun dişleri SS'lere özgü ünlü gümüş saplı hançerler gibi keskin ve pırıl pırıl.

İyice bakın şu resme... Kadının boynundaki yaftayı inceleyin. Hayır, çevirmeyeceğiz... Yalnız köpek sözcüğünün yerine domuz söcüğünün geçtiğini söylemekle yetineceğiz. Almanca biliyorsanız kendiniz okuyacaksınız yaftayı, bilmiyorsanız bir bilene soracaksınız. Faşizmin ne olduğunu anlamak için bu kadarcık olsun zahmete değmez mi?

»Ich bin am Ort das größte Schwein und läß mich nur mit Juden ein.« Eine »Rassenschänderin« wird öffentlich zur Schau gestellt. Nach den Nürnberger Gesetzen von 1935 waren die Eheschließung und der Intimverkehr zwischen Deutschen und Juden verboten. Ein neues Vergehen, die »Rassenschande«, wurde von nun an in Deutschland strafrechtlich verfolgt.

Devlet partisinin fraksiyonları, 'askeri sır' ve Bosna

"Terörle mücadeleye ayrılan para bütçede gösterilenden çok fazla ve ben bu miktarı açıklayamam..."

Bu sözler Başbakan Çiller'e ait...Kanal D'de Arena programına katılan Çiller işte bu açıklamayla, enflasyonu neden aşağıya çekemediğini anlatmış oldu.

Çiller, enflasyonun başlıca nedeni olarak savaş harcamalarının miktarını "açıklayamam" dediği zaman bu programa katılanlar, Mesut Yılmaz, Deniz Baykal, Bülnt Ecevit ve Alpaslan Türkeş'ten gık bile çıkmadı.

Hiç kimse Çiller'e "açıkla da öğrenelim" diyemedi.

Ardından ATV'nin Siyaset Meydanı programında Mesut Yılmaz savaş harcamalarının yaklaşık 400 trilyon olduğunu boş bulunup ağzından kaçırınca, Çiller "olmaz, askeri sır bu" deyiverdi. Mesut Yılmaz başı önünde bu azarlamaya ses çıkaramadı.

Bu olay neyi gösteriyor?

Çok şeyi...

Rastgele sıralayalım...

İlkin, bu partilerin tek bir devlet partisinin fraksiyonları olduğu apaçık meydandadır.

"Açıklayamam, askeri sırdır" diyen Çiller'e hiç biri "harcanan para miktarı da askeri sır olur muymuş" demediğine ve "liderler"imiz Çiller'in gizemine pabuç bırakmayacak denli "erkek" olduğuna göre, bunların susması savaş harcamaları hakkında kuruşu kuruşuna bilgili olduklarını ortaya koymaktadır.

Herşeyi biliyorlar... Yılmaz'ın yaptığı gibi, bilgilerinin bir bölümünü boş bulunup ağızlarından kaçırıyorlarsa da, bildiklerini bildirmiyorlar.

Halktan gizliyorlar.

Savaş harcamalarını enflasyonun başlıca nedeni olarak ilan ettikleri halde, enflasyonun altında ezilen, çalışan halktan savaş için harcadıkları paraların miktarını gizliyorlar.

Bunların ağzındaki "şeffaflık" iddiası boş bir aldatmacadır.

Hepsi de devlet partisinin fraksiyonlarıdır ve ortak partilerinin gizliliğini halka karşı koruyacaklarına dair yemin billah etmişlerdir.

Aralarındaki kavga fraksiyon kavgasıdır.

Şu da var: Savaş harcamalarının bütçede belirtilenle kıyaslanmaz ölçülere vardığını söylemek, bu savaşın halkın çıkarlarıyla bağdaşmadığını itiraf etmektir. Barışın ise, daha yüksek ücret, daha fazla sosyal hak, daha güvenli bir yaşam olduğunu istemeye istemeye söylemektir.

Bu böyledir ama, Çiller "harcanan paralar helal olsun" diyebilmektedir.

O halde "enflasyonu biz yeneceğiz" diyen bu partiler halka yalan söylüyorlar.

Bir de ek yapalım: RP bu devlet partisinin fraksiyonlarından ayrı mı?

Bosna'ya gönderilen para mselesi bu soruyu aydınlatmaktadır.

7 Aralık 1995 tarihli Hürriyet gazetesinde Çiller RP'nin Bosna'ya gönderdiğini iddia ettiği paralarla ilgili olarak, MİT'in kendisini doğru bilgilendirmediğini açıkladı ve "orada bir karanlık var, bir kapalı olay var" dedi.

Bu dehşet verici açıklama, yine aynı devlet partisinin propaganda makinası olan medyada hiç bir yankı uyandırmadı. Fakat açıklama açıklamadır. Yapılmıştır. Yazılan baltayla kazınmaz... Bu açıklama, Refah Partisi'nin istihbarat örgütüyle ortak çalıştığını, Başbakanın bile bilmediği, ya da bilmezlikten geldiği bu ortak çalışmanın, Bosna'ya karşı uygulanan Birleşmiş Milletler ambargosunu delmekten, Bosna'ya gizli yollarla silah sevkiyatı yapmaktan başka bir anlama gelmediğini çok açık bir şekilde ortaya çıkarmıştır.

"Eeee?..." diyeceksiniz.

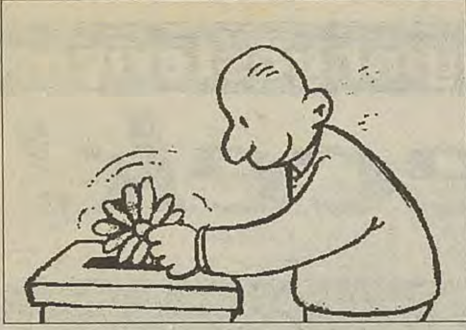
Eee'si şu...Sistem dışı pozlarla şişinen bu Refah Partisi de devlet partisinin yeşil renkli fraksiyonudur... Çiller Türkiye'yi Gümrük Birliği otobüsü ile Avrupa'ya taşıyacak, Erbakan ise, Acem seccadesiyle islam alemine uçuracak.

Peki sonuçta ne olacak?

Bırakalım Türkiye'mizin akibetini, ama, bu işin sonunda bir ucundan Batıya, öteki ucundan Doğu'ya çekilen şu mahut devlet partisi, ta orta yerinden parçalanacak...

Hayırlı mı olacak? Bu soruyu da siz yanıtlayın ...

Blok barajı aşacak....

"Emek, Özgürlük ve Barış Bloku" kaygılar, tereddütler, kararlılık ve umutlar içinde kimsenin beklemediği bir anda ve çabuklukta kuruldu. Soluk almadan kendini seçim kampanyasının içinde buldu.

Blok seçimlere hazırlıksızdı.

Düzen partilerinin sokakta yürüyecek bir seçim hazırlığına ihtiyaçları yokken, Blok'un hem zamana, hem paraya, hem seçimlere özgü bir örgütlülüğe, dolayısı ile ciddi bir hazırlığa ihtiyacı vardı.

Düzen partileri kışın ortasında sokakları ihmal edebilir, sırtını medyaya verebilir, güç odakları oy depolarını elinde tutanları paraya boğabilirdi.

Blok ise medyaya bırakalım sırtını vermeyi, gaflete gelip ona sırtını dönse, arkadan vurulacağını biliyordu. Medyadan Blok'a medet yoktu. Blok sokaktan güç alabilirdi.

Şimdi sokaktadır.

İşte bu durumda seçimlere katılan Blok'un şansı ile ilgili -haklı gibi görünen- çok kötümser öngörüler yapıldı. Barajı aşamayacağı her yerde anlatıldı. Her seçimde binde yarımı geçemeyen İP militanları bile, kapı kapı gezip, "HADEP barajı aşamayacak, oyları bölmeyin" diyerek, ayıplı bir propaganda başlattılar.

İşin rengi bir hafta içinde değişti. Şimdi seçim yasakları nedeniyle yayınlanamayan kamuoyu yoklamaları, Blok'un barajı kesinlikle aşacağını saptıyor. En son bir şirketin yaptığı araştırma HADEP'in yüzde 10,6 oranında oy alarak barajı aşacağını gösteriyor.

Nedir bu işin sırrı?

Bir çok araştırmanın, daha bir kaç hafta öncesine kadar, HADEP'in ancak yüzde 4'lerde kalacağını göstermesine karşın, şimdi ne oldu da bu oran ikiye ve üçe katlanmaya başladı?

Elbette biz, örneğin BSP oylarının eklenmesiyle, SİP oylarıyla, DDP oylarıyla bu oranın yükseldiğini söyleyemeyiz. Böyle bir aritmetik toplama işlemi, eğer biz sosyo-politik olguların diyalektiğini hesaba katmazsak, HADEP oylarına, öteki partilerin küçük bir katkı yaptığını göstermek dışında sonuç vermezdi.

Ama kazın ayağı pek de öyle değil.

Bizim deneyimiz, birbirine neredeyse tıpa tıp benzeyen, ama birbirinden ayrı duranların birliğinin nicel sıçramalara pek de yol açmadığını gösteriyor.

Gerçek politik bloklar, her biri diğerinden farklı sosyo-kültürel, sosyo-politik temellere dayanan güçlerin blokudur.

"Emek, özgürlük, barış bloku" böyle bir bloktur.

Güçlü bir Kürt gerçekliğini bünyesinde barındıran HADEP ile inkar edilemez bir sınıf mücadelesi tarihine dayanan sosyalistlerin bloku, bu iki gücün aritmetik toplamından çok daha büyük bir sosyal ve politik etki alanı yaratmıştır. BSP'nin ve SİP'in devlet içinde yuvalanmış savaş ağalarına başkaldırması ve kontr-gerillanın baş hedefi haline gelmiş HADEP'le kolkola sokağa çıkması, Türkiye'nin tüm devrimci, sosyalist kamuoyunda - onlar bazı politik ve ideolojik nedenlerle bu taktiği benimsemese de- derin bir sempati yaratmış ve onlar yoldaşlarını militarist-polis rejimi karşısında yalnız bırakmama dürüstlüğü göstermiştir.

Başka faktörler de vardır. HADEP'in seçimlere katılması, DEP'in 1994 seçimlerini boykot ettiği koşullarda RP'ye giden Kürt oylarının geri alınması sonucunu doğurmaktadır. Kemalist, laik ve demokrat pek çok insan bu gerçeği çok iyi görmüştür. İslami köktendinciliği önleme güdüsü, Blok içinde sosyalistlerin varlığı ile birleşince, düne kadar aşılmaz sanılan şövenist önyargılar sarsılmaya başlamıştır. Dahası Alevi toplumu da şeriatı geriletme olanağını blokta görerek bağımsız adaylarını çekmiş ve bloğu destekleme yoluna gitmiştir.

Şu da var: Savaş onun amansız etkisi altında kalan insanları yormuştur. Savaşın yükü Türk, Kürt ayırdetmeden tüm çalışanların belini bükmüştür. Ortaya çıkan gerçek şudur: Kürt sorunu, eğer biz onu çözemezsek keskin bir mücadelenin konusu olmaya devam edecektir. "Ya bitecek, ya bitecek" siyaseti bozguna uğramıştır. Şimdi önümüzde iki seçenek kalmıştır: Devlet bu sorunu çözmeye yanaşmadığına göre, Kürt sorunu çevresindeki mücadele nasıl yürümelidir? Onun siyasal yönü mü ağır basmalı, yoksa askeri yönü mü? Sağduyulu her insan, böyle bir ikilemle yüzyüze olduğumuzu görüyor ve HADEP'in şahsında Blok'a oy vermenin bu mücadeleyi giderek barışçıl yollardan sürdürme ve çözme kapısını aralayacağını görüyor.

Ayrıca, bu ülkenin aydınlarında hiç kimsenin inkar edemeyeceği bir politik vicdan var. Onlardan bazıları, PKK'ye lanet yağdırırken bile, DEP milletvekillerinin bir meclis darbesiyle zindanlara sürüklenmesini vicdanlarına sığdıramadılar. Sığdıranların aydın olamayacağına inandılar. Şimdi pek çok aydın bu tarihsel suçun Türkiye için ne büyük olumsuz sonuçlar doğurduğunu görüyor ve maceraperest, hırslı, kısır görüşlü politikacıların işlediği bu tarihsel suçu telafi etmenin kendilerine düştüğünü anlıyor.

İşte böyle...

Blok kendi öz gücüyle değil, onu anlayanların, onu eleştirseler bile kayıranların ve en önemlisi çalışan ama savaş kaynaklı enflasyon altında yoksullaşan, direnen ama kirli savaşın yıkıcı etkileri altında yorgun düşen taraflı ya da tarafsız halk gücünün desteğiyle barajı aşıyor.

25 Aralık'ta Türkiye başka bir Türkiye olacaktır.

Blok'un başarısı barışın yolunu açacak ve laik Türkiye'nin geleceğini aydınlatacaktır.

İşte bu, yönetmek değil, değiştirmek isteyen BSP'nin ve tüm sosyalistlerin, daha düne kadar umutsuz bir dava gözüyle bakılan sosyalizme doğru yeni dönemeç alma hedefini ete kemiğe büründürecektir.

Artık oylar HADEP'e demek bile gereksizdir.

Kantarın topuzu iyice kaçtı artık!

Gümrük Birliği otobüs mü, kuş mu?

Aklı başından gidenler, buna benzer sorular soruyor, yanıtlar veriyor. İşin içinden çıkılacak gibi görünmüyor. Gümrük Birliği'ne girildi ya...Konuş konuşabildiğin kadar...Dilin kemiği yok...

Sabah'ta Güngör Mengi yazıyor:

"Mesela iktidarlar diledikleri ekonomik politikayı uygulayamayacak..."

Mengi, anlaşılan o ki, kötü ekonomik politikalardan hayli usanmış...

İyi de, anlamak istediğimiz şu: Ya bu iktidarlar Türkiye'nin, halkın çıkarları doğrultusunda bir ekonomi politikası uygulayabilecek mi? Yoksa iktidarlar böyle bir politikayı diledikleri gibi uygulayamıyacak mı?..Mengi bu soruyu kendi kendisine sormamış..."Oh, oh, diyor, artık diledikleri ekonomi politikasını uygulayamayacaklar..."

Bayram çocukları gibi el çırpıp, taklalar atan Mengi, yaradana sığınıp, akla hafsalaya sığmayan bir keşif de yapmış.

İktidarlar, Mengi'ye göre Gümrük Birliği'ne girdikten sonra "REKABETE, YANİ HALKA ihanet edemeyecektir..."

Gördünüz mü şu işi... Biz GB tartışmasını "acaba bu otobüs mü, kuş mu" tartışması sanırken, başımıza gelene bakın: Meğer GB'den sonra halk artık rekabet olmuş...

Kafayı yiyeceğiz yahu....

Hemen değil elbette... Şu satırları da hele bir okuyun:

"80'li yılların reformları Türk işadamlarının içlerinde yaşayan cesur, yaratıcı ve MACERACI ruhu ortaya çıkarmıştır..."

Şu Gümrük Birliği hadisesi, sürrealist bir macera romanına benziyor.

Kapağında da küçük bir not var: Sinirleri sağlam olmayanlar kat'iyen okumasın...

'Ateşkes' ilan edildi... Yanıtınız nedir?

Londra'dan yayın yapan Med-TV PKK Genel Başkanı Abdullah Öcalan'ın kendi sesinden "ateşkes" ilan ettiğini duyurdu.

Türkiye yeni bir dönemecin eşiğindedir.

Şimdi ilan edilen "ateşkes"in belki de biricik önkoşulu, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin PKK'nin üstüne imha amacıyla yürümemesidir. Böyle bir olasılık dışında Türkiye Cumhuriyeti'nde "Kürt silahları" susacaktır.

Niçin?

PKK Genel Başkanı bu soruyu yanıtlamıştır.

Bilindiği gibi, Türkiye'nin Gümrük Birliği'ne girişini onaylayan Avrupa Parlamentosu'nun kararında, günlerden beri siyasal ortamı karmakarışık eden şu çok önemli çağrıya yer verilmiştir:

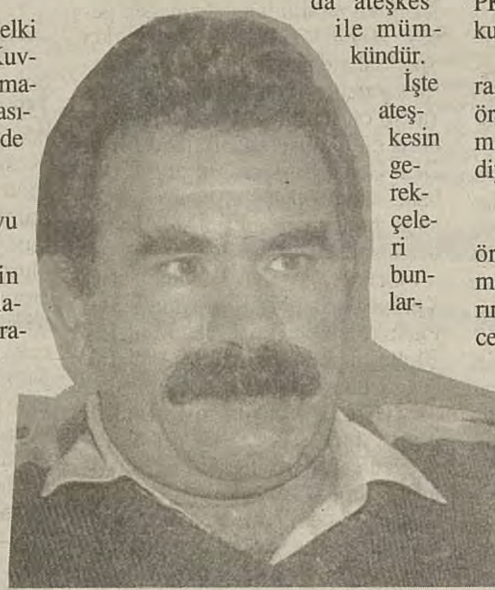
"Avrupa Parlamentosu; Türk hükümetine, PKK'ya ve diğer Kürt örgütlerine, Kürt sorununa şiddet kullanılmadan politik bir çözüm bulunması için ellerinden geleni yapmaları çağrısında bulunur. PKK'yı şiddetten uzaklaşmaya, Türk hükümeti ve meclisini mevcut olağanüstü hal durumunu kaldırmaya, Türkiye'nin toprak bütünlüğüne saygı duyularak ve bu garanti edilerek, Kürt halkının kendi kökenini ve kültürel kimliğini bulmasına yardımcı olacak gerekli tutum ve her türlü yola başvurmaya çağırır."

İşte şimdi PKK Genel Başkanı bu çağrıya "evet" demiştir.

Ateşkes ilanının ilk nedeni budur.

Açıklandığına göre ikinci neden, Türk ve dünya kamuoyunun barış talebinin karşı durulmaz bir etkiye sahip oluşudur. Türklerden ve dünyadan yükselen barış talebine PKK bigane kalmamıştır.

Ve nihayet bu seçimlerin demokratik ve dingin koşullarda yapılması da "ateşkes" ile mümkündür. İşte ateşkesin gerekçeleri bunlar-

dan ibarettir.

Biz PKK'nin devlete ve devletin de PKK'ye düşman olduğunu bilmiyor değiliz.

Tarih, iç savaşlarda bile düşman güçlerin barış masasına oturduğuna defalarca şahit olmuştur.

Düne kadar "terörist" sayılan örgütlerin daha sonra belirli bir halkın "temsilcisi" olarak kabul gördüğünü de biliyoruz. Örnek FKÖ'dür.

Biz aynı zamanda, daha düne kadar Kürtlerin "dağ Türkü" sayıldığını, ama şimdi Cumhurbaşkanı olan Demirel tarafından "Kürt realitesi"nin tanınmış olduğunu da çok iyi hatırlıyoruz.

Şimdi, günlerdir kamuoyunu meşgul eden, "Avrupa Parlamentosu bizi PKK'yle aynı masaya oturtacak" korkusuna gelelim.

Öcalan "ateşkes" ilan ettikten sonra, gazeteci soruyor: "Sizi terörist bir örgüt olarak niteliyorlar ve PKK ile masaya oturmayız diyorlar, buna ne diyorsunuz?"

Öcalan yanıtlıyor:

"Eğer bizi gerçekten terörist bir örgüt olarak niteliyorlarsa, bizimle masaya oturmayabilirler... Ama onların bizim dışımızda masaya oturabilecekleri güçler vardır... Onlarla oturabilirler..."

Böyle güçler vardır.

Fakat, bugün Türkiye'yi yönetenler, eğer masaya oturmazlarsa, önlerinde tümüyle yasal yolları kullananları hesaba katmazlarsa, korkulan başa gelecektir.

Biz bize bir masada toplanma becerisini gösteremezsek, Sam amcalar, Hans amcalar sizi zorla bir masaya oturtacaklar ve böyle bir masa başı sohbeti, hem Kürtlerin, hem de Türklerin çıkarına olmayacaktır.

Ya bizle çözersiniz, ya da Amerikalılar, Almanlar, Fransızlar ve hatta - tüylerinizin diken diken olma pahasına söyleyelim- Yunanlılar sizi masaya oturtacaklardır.

Düzen partileri bize kulak vermelidir.

Çünkü bu iş şaka ve kabadayılık kaldırmaz. Geleceğimizi tartışıyoruz...

Araştırmalar HADEP'in yüzde 10 barajını aşacağını gösteriyor

Bu kış barış gelecek!

Haber Merkezi - HADEP, BSP, SİP ve DDP'nin oluşturduğu Emek Barış Özgürlük Bloku' nun 24 Aralık seçimlerinde yüzde 10 ülke barajını aşması giderek kesinleşiyor. Bloku oluşturan partiler HADEP'in barajı aşacağına inanıyorlar. Bunun yanı sıra burjuva partilerin durumunu ölçmek için yapılan çeşitli kamuoyu araştırmalarında da HADEP'in yüzde 10 barajını aşacağı görülüyor. Seçim yasasının anti-demokratik niteliği, çok sayıda Kürt seçmenin göç ettirmelerden ötürü kütüklere yazılamamış olması, seçimin baskın niteliği vb. gibi pek çok dezavantaja karşın, yüzde 10 barajının aşılması gerçekten de rejimin bütün hesaplarını altüst edecek. Ve böylece bu kış Türkiye'ye barış gelecek!

Türkiye'nin en temel ve can alıcı sorunları etrafında bir araya gelen çeşitli milliyetlerden demokrasi ve sosyalizm güçlerinin birliği, rejime karşı tepki gösteren geniş yelpazedeki insanları kucaklamayı başarıyor. Türkiye sosyalistlerinin geniş kesimleri tarafından desteklenen Blok, yer yer geleneksel ideolojik önyargıları aşamamış olmasına rağmen, çeşitli illerde Blok çalışmaları değişik kesimlerden insanları heyecanlandırıp buluşturuyor. Birçok ilde bağımsız aday olarak çıkan demokrasi savunucusu adaylar, blok lehine istifa edip, bloka katılıyorlar. Kitle örgütleri, sendikalar bloku destekleyen açıklamalar yapıyorlar. Halk, blokun seçim çalışmalarını coşkuyla izliyor. Blok bileşenleri, birlikte çalışmanın hazzını yaşıyorlar. Bu arada Yeniden dergisinin Aralık sayısının kapağında şu görüşlere yer verildi:

"Savaşın, eşitsizliğin, baskının sürmesinden yana olan gerici-düzen partilerine oy yok! Oylar eşitlik, özgürlük ve barışın egemen olduğu aydınlık bir Türkiye'ye!"

Alevilerin düzen partilerine karşı oluşturduğu ve partileşmeyi hedefleyen Demokratik Barış Hareketi, seçimlerde 26 ilde gösterdiği 28 bağımsız adayı çekerek, seçim çalışmalarını reddettiğini belirtti. DBH Yürütme Kurulu tarafından yapılan açıklamada, "Demokratik Barış Hareketi, mevcut siyasal partileri, bütün tükenmişlikleri, kokuşmuşlukları ve politik sahnedeki komedyenleri ile başbaşa bırakma kararına varmıştır" denildi.

Demokratik Barış Hareketi'nin seçimleri redderek adaylarını çekme kararı alması HADEP'in şansını biraz daha artırırken, hareket içinde bazı kesimlerin HADEP'in desteklenmesi gerektiğini ifade ettikleri kaydediliyor.

Alevilere hitap eden aylık Kervan dergisinin Aralık sayısında "24 Aralık Genel Seçimleri ve Demokrasi Cephesi" başlıklı yazıda şöyle denildi:

"Şu andan itibaren sol, demokrat güçlere düşen en önemli görev, bir günü, bir saati dahi heba etmeden derlenip toparlanmaktır. Yapılacak şey, Barış ve Demokrasi Cephesi adaylarını, onların olmadığı bölgelerde ilerici bağımsız adayları desteklemektir. Her birey, her örgüt çevresinde demokrasi güçlerini seferber etmelidir."

Öte yandan Bloku'n tüm illerdeki seçim çalışmaları bütün hızıyla sürüyor. Geçtiğimiz hafta boyunca blokun değişik illerde sürdürdüğü seçim çalışmalarıyla ilgili kimi illerdeki seçim faaliyetleri toparlayabildiğimiz kadarıyla şöyle oldu:

İSTANBUL

Geçtiğimiz hafta cuma günü Abdi İpekçi Spor Salonu'nda HADEP İl örgütü tarafından düzenlenen geceye 20 bin kişi katıldı. Abdi İpekçi Spor Salonu hınca hınç doldu. Yöresel kıyafetler giymiş kadınların barış zinciri oluşturduğu salon bütün gece barış çığlıklarıyla yankılandı. HADEP Genel Başkanı Murat Bozlak, halkı selamlamak için sahaya çıktığı anda, binlerce insan ayağa kalkarak dakikalarca alkışladı.

Gecede, İstanbul 3. Bölge Adayı Kemal Parlak bir Konuşma yaptı. Parlak, Emek Barış ve Özgürlük Bloku'nu anlamlı bir ittifak olarak değerlendirdi.

HADEP Mardin milletvekili adayı Ahmet Türk "Bizi yok etmek isteyenler karşısında tüm inançlarımızla dimdik karşı durmaya devam edeceğiz" dedi.Yine 3. bölge adayı Bülent Uluer de yaptığı konuşmada sosyalistlerle Kürtlerin yanyana gelmesinin ve birlikte mücadelelerinin önemine dikkat çekti.Geceye Yaşar Kemal, Hatip Dicle, Leyla Zana, Orhan Doğan, Selim Sadak, Sırrı Sakık, Sedat Yurttaş, Akın Birdal ve Ercan Kanar destek mesajları gönderdi.

Aynı gece La Bella Düğün Salonu'nda BSP İstanbul il Örgütü bir yemek düzenledi. HADEP'in gecesi'nden ayrılan HADEP yöneticileri de BSP'nin yemeği'ne katıldı. 9 Aralık gecesi yapılan kayıplar için mum yakma eylemi öncesinde yağmurun yağacağını hesaplayamamıştı BSP'liler. Ama mum eylemi öncesi ince ince yağmur yağmaya başladı. Cumartesi günü saat 18.00'de, kayıplar için her cumartesi eylem yapılan Galatasaray Lisesi önünde bir araya gelen BSP, Geleceği Birlikte Kuralım Parti Girişimi taraftarları ve İHD'liler mumları yakarak Mis Sokağa kadar yürüdüler.

ANKARA

Ankara'da seçim kampanyası çerçevesinde geçtiğimiz pazar günü 150 araçlık bir konvoy oluşturularak, il dolaşıldı. Ankara'nın 10 kadar ilçesinde seçim bürosu kuruldu. Bürolar aracılığıyla sürdürülen kampanyada ev ve kahve toplantıları kampanyanın ağırlıklı unsurunu oluşturuyor. Afiş ve bildiri çalışmalarını da tamamlayan HADEP, geniş bir afiş ve bildiri dağıtımını sürdürecek. Türk Tabibler Birliği Merkez Konseyi, Seçimler ve sonrası: Birlikte Etkinlik Yapabilme Olanakları" konulu bir toplantı düzenledi. Pazar günü da tekrar bir konvoy oluşturarak bir Ankara turu atılacak. 23 Aralık'ta da miting yapılacak.

MERSİN

Kampanyanın en canlı geçtiği illerden biri olan Mersin'de 600 araçlık konvoyla şehir turu atıldı. Şehir turunun ardından Güney Düğün Salonu'nda adaylar tanıtıldı. Ayrıca Mersin'in en büyük ilçesi Tarsus'ta geçtiğimiz cumartesi 350-400 araçlık konvoy oluşturularak tur atıldı ve Tarsus HADEP binasının önünde toplanan halka adaylardan Akın Birdal bir konuşma yaptı. 17 Aralık'ta bir miting hazırlığı içinde bulunulan Mersin'de bağımsız aday Mehmet Çelik Küçük adaylıktan çekilerek HADEP'e geçti. Yine Yeniden Doğuş Partisi'nin 8. sıra adayı Hüseyin Serhat ta istifa ederek HADEP'e geçti.

Serhat HADEP'e geçiş sırasında düzenlediği basın toplantısında "Halk yığınlarının desteğini almış bulunan HADEP'in öncülüğündeki cephede yer almam gerektiği konusunda kendi kararımı vererek, Halkın Demokrasi Partisi'ne katılıyorum." dedi.

Mersin'de Emek Barış Özgürlük Bloku asıl gövde gösterisini Akdeniz Seçim Bürosu'nun açılışında yaptı. Açılışa katılan 15 bin kişi "Yaşasın halkların kardeşliği", "HADEP gelecek, barış gelecek" sloganları atarak saatlerce halaylar çekti.

İZMİR

Sürekli göçler nedeniyle Kürt nüfus artışı açısından ön sıralarda bulunan İzmir'in özellikle 1. bölgede daha şanslı görünüyor. Bloku oluşturan 4 parti temsilcilerinden il düzeyinde oluşturulan komisyon geçtiğimiz haftalarda çalışmalara başladı. Seçim büroları ardarda açıldı.

BSP 2 Aralık Cumartesi günü kahvahtılı bir basın toplantısı ile HADEP listelerinden seçimlere giren adayını ve seçimlere ilişkin yaklaşımlarını anlattı. Toplantı Demokrat FM, Kanal 1, Flash TV'de yayınlandı. Ayrıca Blok adaylarının topluca basına tanıtıldığı toplantılar oldu.

8 Aralık Cuma akşamı yapılan BSP yemeğinde konu doğrudan seçim olmasa da konuklar nedeniyle de seçimler tartışıldı. BSP Genel Başkanı Sadun Aren'in de katıldığı ve açış konuşmasını yaptığı yemekte; HADEP Genel Başkan Yardımcısı ve İzmir 2. Bölge adayı Osman Özçelik, kapatılan Yeşiller Partisi'nin başkanı Bilgi Conktepe, GBK İzmir Girişimi'nden Cemal Çakıcı ve M. Emin Sert konuştular.

9 Aralık'ta cumartesi günü de gündüz Fuar-Ekici Över Gazinosu'nda Blok tarafından düzenlenen ve 7 bin kişinin katıldığı şenlikte İzmir adayları tanıtıldı. Şenlikte eski DEP milletvekili Ahmet Türk, HADEP Genel Başkanı Murat Bozlak, SİP Genel Başkan Yardımcısı Kemal Okuyan, DDP Genel Saymanı ve miletvekili adayı Kemal Yüksel ve BSP GYK üyesi, milletvekili adayı M. Emin Sert birer konuşma yaptılar.

Her biri 800 ila bin kişinin katılımıyla yapılan seçim süro açılışları mahalli mitinglere dönüşüyor. Şu ana kadar İzmir'in 28 ilçesi ve 57 beldesinde seçim büroları açıldı. İzmir'de gerçekleştirilecek olan miting tarihleri için de başvurular yapıldı. Kesinleşen miting tarihlerinden biri 17 Aralık pazar günü Cumhuriyet Meydanı'nda yapılacak.

Alevilerin oluşturduğu Demokratik Barış Hareketi adaylarını çekip HADEP'i destekleyeceğini açıkladı. Bu açıklamanın ardından İzmir 2. Bölge Bağımsız Adayı Rıza Çetin de HADEP 2. Bölge adayı Osman Özçelik'in lehine seçimlerden çekildi. Çetin, Emek Barış Özgürlük Bloku'na verilecek oyların nesnel olarak kirli savaşı, ırkçılığı ve şovenizmi protesto edeceği için seçimlerden çekilme kararı aldıklarını söyledi.

DİYARBAKIR

HADEP'in tartışmasız favori olduğu Diyarbakır'da seçim bürolarının açılışı binlerce kişinin katıldığı birer mitinge dönüşüyor. İktidar partisi DYP'nin seçim bürolarının açılışlarında toplanan kalabalık 300'leri geçmezken, HADEP seçim büroları-

Emek Barış Özgürlük Bloku, tüm ülkede yaptığı seçim faaliyetlerinde demokrasi ve sosyalizm güçlerinin geniş desteğini alıyor. Blok çalışmaları uzun yıllar sessiz kalmış yığınların coşkulu tepkisinin ifadesi oluyor.

nın açılışında binlerce insan toplanıyor. HADEP, Diyarbakır'da da bir seçim mitingi tasarlıyor. Çok sınırlı bir zamana sığdırılmaya çalışılan seçim çalışmalarında bir diğer ağırlık oluşturan faaliyet de yerel televizyonlarda yapılan tartışmalar. HADEP adayları yerel televizyonlarda yapılan çeşitli programlarda ve söyleşilerde görüşlerini etraflıca anlatma imkanı buluyorlar.

DİĞER İLLER

Eskişehir'de Emek Barış Özgürlük Bloku'nun ve Geleceği Birlikte Kuralım Parti Girişimi'nin ortak seçim faaliyetleri sürüyor. Çalışmalar ağırlıklı olarak ev toplantıları, çeşitli kitle örgütleriyle görüşmeler, yerel radyolarda yapılan konuşmalarla devam ettiriliyor. Araçlardan oluşan konvoylarla il içi ve ilçelerde atılan turlar da seçim propagandalarının bir parçasını meydana getiriyor. HADEP'in Eskişehir adayı Hayri Paker de Eskişehir'de bloka desteğin yükseldiğini belirtti.

Muğla'da 17 Aralık Pazar günü Bodrum Tepecik Çocuk Parkı'nda bloğun adaylarının Barış Ağacı dikme kampanyası başlatılarak Muğla'nın 1. sıra milletvekili adayı Bilge Conktepe, kampanyayla ilgili olarak "Savaş her yerde yok ediyor. Bu savaşın bitmesi için artık bir barış ağacı dikmenin vaktidir" diyor.

Antalya'daki seçim çalışmalarında ise Finike ve Kumluca ilçelerine geziler düzenlendi. 7 ve 8 Aralık tarihlerinde seçim propagandasını içeren bu gezilerden Manavgat, Gazipaşa ve Alanya ilçeleri gerçekleştirildi. 9 Aralık'ta yapılan aday tanıtım toplantısının ardından 11, 12 ve 13 Aralık tarihlerinde kitle örgütleri gezildi ve blokun desteklenmesi istendi.

HADEP listesi Antalya milletvekili adaylarının gelişi, Antalya Hava Limanı'nda zılgıtlarla karşılandı. Antalya Havaalanı ilk kez böylesine değişik renklerde bir kalabalık gördü.

ÇHD, İHD ve Antalya Sanatçılar Derneği'nin ortaklaşa düzenlediği "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında Tutuklama ve Bireysel Başvuru Hakkı" ile ilgili panele de katılan Blok adayları 9 Aralık Cumartesi akşamı gerçekleştirilen yemekte coşkulu bir şekilde tanıtıldı. Gençlik Spor Vakıf Otel Restaurant'ında yapılan yemeğe beş yüze yakın kişi katıldı.

Blok adayları Alanya'da da beklenmedik bir ilgi gördü. 10 Aralık Pazar akşamı Alanya Modena Otel'de düzenlenen toplantıya yaklaşık 300 kişi katıldı.

Öte yandan Samsun'da yapılan Karadeniz bölgesi adaylarının tanıtım toplantısı da polisin engellemelerine karşın yaklaşık 500 kişinin katılımıyla gerçekleştirildi.

Çorlu'da düzenlenen BSP dayanışma yemeğine ise yine beklenenin üzerinde bir katılım olması dikkat çekti. 200'den fazla kişinin katıldığı yemek Türkçe ve Kürtçe türkülerin eşliğinde coşkulu bir toplantıya dönüştü.

Berlin'den Türkiye'ye 'Barış Tayyareleri'

Berlin'deki Türkiyeliler demokrat, sol ve yurtsever potansiyel Emek Barış Özgürlük Bloku'nun yarattığı umutlu heyecanı yaşıyorlar. Yapılan tartışmalarda genel arzu Blok'un yalnızca seçimlerle sınırlı kalmaması, seçimlerden sonra da devam edebilmesi. Berlin'deki Demokratik Aleviler Birliği bir seçim bürosu oluşturarak, seçim çalışmalarını HADEP lehine sürdürüyor. Seçim bürolarını ziyaret eden kitle örgütleri, tek tek insanlar çabalarını aktif desteğe dönüştürüyorlar. Bu arada seçimlerde oy kullanmak üzere gruplar halinde uçaklarla Türkiye'ye gelineceği bildiriliyor. Böylece Berlin'den Türkiye'ye 'Barış Tayyareleri' uçacak ve bu kış Türkiye'ye barışın gelmesine katkıda bulunacaklar...

Refah korkuluğu ve CHP'nin bitişi

Kenan KALYON

24 Aralık seçimlerini konu edinen bir yazı için yukarıdaki başlığın yeterince toplayıcı ve özetleyici olmadığının farkındayım. Başlık, mutlaka altı çizilmesi gereken bazı yönleri dışta bırakıyor. Bunlarla başlanabilir.

• Baskın seçim demek yetmez. Sistem, seçimleri, temsili demokrasiyi, bunun katlanılacak kurallarını ve prosedürlerini artık bir lüks ve gereksiz külfet olarak görüyor. Seçim, popülizme kapı araladığı için el çabukluğuyla savuşturulması gereken tatsız bir işlemdir.

• Temsili demokrasi, sistemin onay alarak kendisini meşrulaştırdığı en önemli araçtır. Ama en yüksek mahkeme bile büyük çaplı göçler ve 18 yaşın oy kullanması nedeniyle, nüfus sayımının zorunlu hale geldiği ve yaklaşık 8 milyon seçmenin kayıtlı olmadığı seçimler için yürütmeyi durdurma kararı vermedi. Yüzde on barajı gibi nispi temsilin canına okuyan bir saçmalığı görmezden geldi. Yalnızca "bu kadarı da fazla" dedirten yüksek bölge barajları aşırılığını törpüledi.

• Aşağıdan, sivil siyaset alanından gelen, temsil gücü tartışmasız kadroları hak getire. Burjuva siyaset taze kan alamadığı çürütücü bir kapalı devreye kilitlenmiş durumda. Kartlaşmış bir siyaset sınıfı kendisini devletin kilit kurumlarından devşirdikleriyle, teknokratlarla ve burjuva sınıfın mensuplarıyla takviye ediyor. Yalnızca burjuvazinin ekonomik egemenliğiyle siyasal egemenliği arasındaki bağ daha dolaysız hale gelmekle kalmıyor; aynı dolaysızlık yürütme ile yasamanın artan oranda örtüşmesiyle de yaşanıyor. Çekirdek devlet ve yürütme, kendisini yasama haline getirmek istiyor.

Ülke çapında siyaset düzleminde soruna bakıldığında, 24 Aralık seçimlerinin en anlamlı ve ayrıksı yönünü HADEP listeleriyle seçime giren EMEK, BARIŞ, ÖZGÜRLÜK Bloku temsil etmektedir. Belirsizlikler ve zaman sıkışıklığı, olanakların varlığına karşın, çok daha geniş bir sol blokla çıkış yapılmasını engellemiş olsa da, yerel olarak ve ülke çapında giderek genişleyen bir öbekleşmeyle belirli bir ivme yakalanmıştır.

• Sistem 24 Aralık seçimleriyle siyasal dengeleri yeniden ayarlamak istiyor. Daha doğrusu seçimden anladıkları, bir yanıyla da siyasal dengeleri, çeşitli değişkenlerle oynayarak istedikleri yönde değişikliğe uğratmaktır.

Başlığın dışta bıraktıklarının ardından Refah korkuluğu sorununa geçilebilir. DYP, ANAP, DSP ve CHP tümü birden bu korkuluğu sallandırıyor. Tümü birden aslında kendilerine ait olmayan, ama Refah'ın birinci parti olmasındansa, onun karşısında en şanslı durumdaki partiye akacak "kararsız" seçmene oynuyorlar. Tümü birden Refah'la koalisyon yapmayacakları taahhüdünde bulunuyorlar. Ve tümü birden "Refah tehlikesi" karşısında laik cumhuriyetin kollayıcısı rolünde. Değişik kanatlarıyla medya aynı korkuyu pompalıyor ve benzer bir yönlendirme yapıyor. Medyadaki bölünme Refah karşısında şunu veya bunu birinci parti yapma tercihinden kaynaklanıyor.

En şanssız aday CHP. CHP bitmiş veya bitirilmiştir. İnönü ve Karayalçın'la devam edip gelen bu bitiş sürecini, ne birlik, ne Baykal ve ne de Baykal'ın ucuz siyasi başarı hesapları durdurabilirdi. Sözün ona Çiller ve DYP karşısında "kişilikli tavır" primini ve varlığı tartışmalı "birlik rüzgarı"nı arkasına alarak, Türkiye'nin gördüğü en anti-demokratik seçim yasasına evet diyen Baykal ve CHP, aslında kendi iplerini çektiler.

Ülke çapında siyaset düzleminde soruna bakıldığında, 24 Aralık seçimlerinin en anlamlı ve ayrıksı yönünü HADEP listeleriyle seçime giren EMEK, BARIŞ, ÖZGÜRLÜK Bloku temsil etmektedir. Belirsizlikler ve zaman sıkışıklığı, olanakların varlığına karşın, çok daha geniş bir sol blokla çıkış yapılmasını engellemiş olsa da, yerel olarak ve ülke çapında giderek genişleyen bir öbekleşmeyle belirli bir ivme yakalanmıştır.

Yanılgı korkusuna kapılmaksızın şu söylenebilir: EMEK, BARIŞ, ÖZGÜRLÜK Bloku'nun barajı aşma şansı vardır. Bunu mümkün kılan bir akış devam etmektedir. Nihayet, bütün siyasal gelişmelerin yeniden karılmasına yol açacak tek anlamlı sonuç da EMEK, BARIŞ, ÖZGÜRLÜK Bloku'nun barajı geçmesi olabilir.

EMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK BLOKU'NUN SEÇİM MİTİNG VE EYLEMLERİNİN TAKVİMİ

Kim	Ne	Nerede	Ne zaman
BLOK	Konvoy	Küçükçekmece	16 Aralık
BLOK	Yemek	Ordu	16 Aralık
BLOK	Miting	Antalya	16 Aralık
BLOK	Miting	Adana	16 Aralık
BLOK	Şölen	Tekirdağ Kültür Merkezi	17 Aralık
Hadep ilçe örgütleri	Miting	Tozkoparan Futbol Sahası	17 Aralık
Hadep Bağcılar İlçe örg.	Miting	Güneşli	17 Aralık
BLOK	Barış Ağacı	Bodrum, Tepecik	17 Aralık
BLOK	Miting	Bursa	17 Aralık
BLOK	Miting	Gaziantep	17 Aralık
BLOK	Miting	Urfa	17 Aralık
BLOK	Gece	Çorlu, Beld. Düğün Sal.	19 Aralık
BLOK	Miting	Van	19 Aralık
BLOK	Miting	İstanbul	20 Aralık
BLOK	Miting	İzmir	21 Aralık
BLOK	Miting	Diyarbakır	22 Aralık
BLOK	Miting	Ankara	23 Aralık

NOT: Tablodaki etkinlikler, Blok'un ancak bazı illerdeki etkinliklerinin bir bölümünü kapsamaktadır.

Yeni parti taraftarlarının en son eylemi 9 Aralık'ta İstanbul'da 'kayıplar için mumlu yürüyüş' oldu.

Yeni birleşik parti 20 Ocak'ta

Haber Merkezi- Birleşik Sosyalist Parti, Geleceği Birlikte Kuralım Parti Girişimi ve çeşitli sol ve muhalif çevrelerin ve sosyalist aydınların oluşturmaya karar verdikleri yeni birleşik parti 20 Ocak 1996'da Ankara'da kitlesel bir toplantı ile kurulacak. Böylece 24 Aralık seçimlerinin ortaya çıkaracağı siyasal tablo ne olursa olsun Türkiye solu en geniş kesimleriyle bir araya gelmiş ve kitlesel bir emek partisinin içinde buluşmuş olarak yeni yılı karşılamış olacak.

Partinin tüzük ve program taslakları üzerine yapılan çalışmalar da tamamlanmış bulunuyor. Partinin kuruluş çalışmalarını koordine eden Necmi Demir, Saruhan Oluç ve Haydar İlker'in oluşturduğu sekretaryadan alınan bilgiye göre her iki belgenin yazımı devam ediyor. Önümüzdeki hafta her iki belgenin tamamı veya özetleri dergimizde yer alacak.

Ankara'da Atatürk Spor Salonu'nda binlerce kişinin katılımıyla yapılacak bir kitle toplantısıyla partinin kuruluşunun ilan edileceği belirtilirken 20 Ocak tarihinin salonun kiralanmasında ortaya çıkabilecek her hangi bir sorun nedeniyle bir kaç gün oynayabileceği de bildirildi.

Partinin kurucu sayısının 250 ile 400 kişi arasında olması da kesinleşmiş bulunuyor. 250 kişi olduğunda 100'er kişi , 400 kişi olduğunda ise 200'er kişi BSP ve GBK Parti Girişimi'nden kurucu olacak. Her iki taraf ta kurucularını belirleme yöntemini kendisi saptayacak ve benimsenen sayıya göre isimleri kesinleştirecek. Diğer çevreler ve sosyalist aydınlar da yeni partinin kurucuları arasında yer alacaklar.

Yeni partinin kuruluşuyla ilgili sorunları görüşmek üzere 10 Aralık Pazar günü İstanbul'da toplanan BSP Genel Yönetim Kurulu 14 Ocak 1996 Pazar günü partinin genel konferansının toplanmasına karar verdi. Ortak tüzük komisyonunda son şeklini almış tüzük taslağı üzerinde görüşmeler yapılan GYK'da metin genel bir kabul görürken, henüz son şekli verilmemiş olduğu bildirilen program taslağı üzerine de görüşmeler ve tartışmalar yapıldı.

Yeni partinin BSP'li kurucularının nasıl, hangi yöntemle saptanacağına ilişkin tartışmalarda ise GYK'da bir sonuca ulaşılamadı. Partinin kurucuları ilk kongreye kadar ' kongre yetkilerini' kullanacağından bu isimlerin saptanması ve BSP'nin çoğulcu yapısını, tüm renklerini yeni partiye sağlıklı ve dengeli bir şekilde taşıması gerçekten de önem taşıyor. Bu durumu dikkate alan GYK, tartışmaların sonucunda 7 kişilik bir komisyon seçerek soruna çözümün bu komisyon aracılığıyla bulunmasını uygun gördü. Necmi Demir, Atilla Aytemur, Saim Koç, Tektaş Ağaoğlu, Hakan Tahmaz, Ferhan Umruk ve Erdoğan Tatlav'dan oluşan komisyon GYK'daki tartışmaları ve önerileri de dikkate alarak uygun bir yöntem önerisi şekillendirecek ve tavsiye listesi hazırlayacak. Sonuçta 14 Ocak'ta toplanacak BSP genel konferansında kurucuların ismi kesinleştirilmiş olacak.

BM'in NGO anlayışı ve muhalif olmak

Hatice CAN

Habitat II sürecinde uluslararası sermaye, "sürdürülebilir insan yerleşimleri" ve "herkese yeter barınak" sloganlarıyla yola çıkarak, dünya halklarını yeni bir aldatmacaya sürükleme çabası içindedir. Bu anlayış STK ya da NGO olarak adlandırılan sivil toplum kuruluşlarını kendisine payanda etmeye çalışmaktadır.

NGO (Non-Governmantal Organisation) dilimize hükümet dışı kuruluş olarak çevriliyor. Türkiye'deki resmi süreç içinde yer alacak kuruluşların kendilerini muhalif çalışma içinde görmelerine rağmen, BM ve hükümet tarafından her türlü hükümetdışı kuruluş, sermayenin üst örgütleri de STK sayılmaktadır. Bu anlayış, IMF'yi, Lions'ları ve ekolojik dengeyi bozan sanayi kuruluşlarının sahiplerinin göstermelik çevreci örgütlerini de STK olarak tanımlamayı beraberinde getirmektir.

Böylesi bir çalışma alanı, gerçek anlamda STK'ların ortak çalışma alanı olamaz. Hükümetlerle uzlaşarak kalıcı bir hak elde edilemeyeceğini tarihten biliyoruz. Resmi Habitat içinde yer alacak STK'lar, devletin asimile etme çabasından paylarını alacaklardır. Habitat II çalışması asıl olarak BM'in sanayileşmiş ülkeler adına dünyada sanayileşmeyi ve kentleşmeyi tek merkezden yeniden organize etme çabasının bir parçasıdır. Bunu göremeyenlerin ya da ısrarla görmek istemeyenlerin resmi süreç içinde yer almaları doğaldır. Eğer muhalifliğin altını doğru bir biçimde çizebilirsek, bağımsız politikalar üretme şansımız doğacaktır. Buradan yola çıkarak, kendimizi muhalif toplumsal örgütler olarak tanımlamak yerinde olacaktır.

Kendi görüş ve düşüncelerimizi özgürce söyleyebildiğimiz, insanlığın gelecek kaygısını taşıyarak şimdiden projeler geliştirebildiğimiz Alternatif Habitat çalışması muhalif kimliğimizin karşılığı olacaktır.

Alternatif Habitat platformu, yapacağı çalışmalarla aynı zamanda kendini muhalif olarak tanımlayan birey ve grupların yan yana duruşlarını, dayanışmalarını pekiştirmek için olanaklar sağlayacaktır. Bu doğrultuda yapacağımız çalışmalar insana ve yaşama ilişkin tüm konuları içerdiği için, üzerinde yaşadığımız topraklarda çok geniş bir toplumsal örgütler cephesi oluşturacak ve birlikte davranabilme refleksini kazandıracaktır.

Yine bu çalışma içinde, birlikte yapacağımız işler için uzlaşma, ayrı ayrı yapacağımız işler için de serbestlik ilkesi geçerli olmalıdır. Her grup ve bireyin eşit temsil edilebilmesi için, bugünden çalışma tarzımız belirlenmelidir. Görevlerin dönüşümlü olması bunlardan biri olarak düşünülebilir. Liderliğe ve hiyerarşiye geçit vermeyen çalışma ve üretme biçimleri ile muhaliflerin bir araya gelebileceğini göstermemiz gerekiyor.

'Zaman çığrından çıkmıştır'

Yavuz ALOGAN

Shakespeare'in ünlü kahramanı Danimarka Prensi Hamlet, ülkesinin yönetimine hâkim olan çürümüşlüğü ve parçalanmayı yukarıdaki sözlerle anlatır. Zaman çığrından çıkmıştır. Artık her şey mümkündür. Yönetenlerin kendi çıkarları için yapamayacakları şey yoktur. Bir kopuşma yaşanmış, o zamana kadar kendi mantığı içinde tutarlı olan sistem bozulmuş, kötülüğün ve ihanetin güçleri serbest kalmıştır.

Bulgar devrimci Georgi Dimitrov'un Naziler'in iktidara gelmesinden hemen sonra tutuklanarak konulduğu hücresinde sadece Shakespeare okuması rastlantı değildir. O sırada yaşanan trajedi Shakespeare'in oyunlarındaki trajedilerden çok daha dokunaklıdır. III. Enternasyonal'in dünya devrimi için büyük umutlar bağladığı Almanya'da, faşistler seçimleri normal yollardan kazanarak iktidara gelmişler ve bu ülkede devrim için faaliyet gösteren Komintern militanı Dimitrov'u siyasal faaliyetlerinden ötürü değil, Alman parlamento binasını yaktığı iddiasıyla, yani bir kundakçı olarak tutuklamışlardır!

Türkiye'de ise sosyalistler için büyük imkânlar taşıyan bir toplumsal ve ekonomik konjonktür, sosyalist düşünceye en yabancı ideolojiyi, özünde şeriat düşüncesini barındıran Refah ideolojisini iktidara yükseltiyor.

Kendi içinde biraz daha parçalı, ama halka karşı daha baskıcı bir rejim geliyor. 25 Aralık'tan sonra Refah Partisi'nin anamuhalefet partisi olduğu (yoksa iktidar mı), yeni bir tür MC hükümetinin kurulacağı anlaşılıyor. Meclis'in birleşimi bu seçimlerle birlikte değişecek, devlet bürokrasisinin, örtülü faşizmin ve ırkçılığın ve gene örtülü şeriatçılığın ağırlığı hissedilecek.

Önemli olan, devrimci bir hareketi, bir direniş hareketini gerçekleştirme olanaklarını iyi değerlendirmektir. Parti devrimci hareketin araçlarından sadece biri olarak görülmeli ve bir hedef haline getirilmemelidir. 1986'dan bu yana yaşananlar, beklentileri aşırı ölçüde yükseltmenin çok ağır bir bedeli olduğunu göstermiştir. Bu nedenle, bugünkü potansiyel ve insan malzemesi iyi değerlendirilmeli, kurulacak partinin uzun bir yolun ilk adımı olacağı unutulmamalıdır.

Sosyalistler işte böyle bir ortamda birleşik bir parti kurmak için dördüncü denemeyi gerçekleştiriyorlar. Birinci deneme başarısızlığa uğradı, Uzun Yürüyüş'ü bu kez nostaljik bir Samsun'a çıkma eylemine dönüştüren İşçi Partisi'ni doğurdu; Kuruçeşme toplantılarıyla başlayan ikinci girişim örgütlenemedi, hattâ siyasallaşamadı ve bazı metinler üretmekle yetindi; üçüncü girişim (BSP) ortaya birleştirici bir sosyalist parti programı koyamadıysa da, önemli bir devrimci potansiyeli bugüne kadar taşıdı ve birlik perspektifini asla kaybetmedi. Şimdi dördüncü girişim BSP ile GBK arasında gerçekleşiyor.

Bu aşamada 1960'lardan bu yana sosyalist solun bütün parti girişimlerini değerlendirmek gerekir. Kaba bir bakışla, bu uzun dönem içinde birinci TİP dışında kurulan yasal partilerin hiçbiri kitle partisi haline gelememiştir. Bu dönemde devrimci mücadelenin ihtiyaçlarına cevap veren örgütlenmeler kendiliğinden doğmuş ve devrimciler, çeşitli derneklerde ve halkevlerinde binlerce insanı örgütleyebilmişlerdir. 1980'den sonra kurulan sosyalist partiler de kitleselleşememiştir. Yasalara uygun biçimde kurulan partilerin devletin sıkı denetimi altında olmaları, ancak belirli sınırlar içinde eylem yapabilmeleri, sürekli kapatılma tehdidi altında tutulmaları ve zorunlu iç hiyerarşileri nedeniyle kendi eylem yollarını tıkamaları, bu daralmada önemli bir rol oynamıştır. Mevcut Siyasal Partiler Kanunu güçlü düzen partilerinin ihtiyaçlarına göre hazırlanmış bir yasadır.

Dolayısıyla büyük bir coşkuyla ve "nihayet" denilerek kurulan bir parti, kısa süre içinde hantal, örgütleri birbirinden kopuk, toplumsal mücadelelerin içinde yer almaktan çok yasanın öngördüğü takvimi gerçekleştirme ve örgütlenmeyi tamamlama telaşına kapılmış, sahici bir mücadele aracı olmaktan çok uzak, medyatik olma konusunda diğer partilerle etkisiz bir yarışa giren, kimliksiz bir ucube haline dönüşme tehlikesiyle karşı karşıya kalabilmektedir.

Devlet bahçeyi güzelce çitlemiş, elimize de bir oyuncak vermiş, denemez elbette. Ancak çok dikkatli olmak gerektiği açıktır. Partiyi dar hukuksal alanın yanı sıra geniş bir meşruluk alanı içinde örgütlemek ve geliştirebilmek için ne yapmak gerekir?

Önemli olan, devrimci bir hareketi, bir direniş hareketini gerçekleştirme olanaklarını iyi değerlendirmektir. Parti devrimci hareketin araçlarından sadece biri olarak görülmeli ve bir hedef haline getirilmemelidir. 1986'dan bu yana yaşananlar, beklentileri aşırı ölçüde yükseltmenin çok ağır bir bedeli olduğunu göstermiştir. Bu nedenle, bugünkü potansiyel ve insan malzemesi iyi değerlendirilmeli, kurulacak partinin uzun bir yolun ilk adımı olacağı unutulmamalıdır. Öte yandan, parti bir kez kurulunca bütün sorunların sona ereceği izlenimi vermekten sakınmak; geri dönüşü olmayan bir yola girildiği, başarısız olunması halinde rezil olunacağı gibi ifadelerden kaçınmak gerekir. Başarı ya da başarısızlığın ölçütü parti kuruluşunu hukuksal anlamda tamamlamak değildir. Kurulacak partinin, iki ay, altı ay ya da bir yıl sonra ne durumda olacağını, nasıl bir işlev göreceğini kestirebilmek, birkaç hamle sonrasını görebilmek gerekir.

Türkiye'de artık her şey mümkün. Devrimci marksistlerin ve devrimci demokratların önünde de büyük fırsatlar var. Yirminci yüzyılın bu son seçimleriyle birlikte, yetmiş yıllık Cumhuriyet'in yeni bir yöne gireceği, 1991'den bu yana var olan siyasal koşulların hızla değişeceği görülüyor. Bu koşullarda önemli olan, faşistlere, şeriatçılara, kirli savaşa ve toplumun başında sallanan askeri müdahale tehdidine karşı militan demokrat (aynı zamanda sosyalist, marksist, feminist, ekolojist vb.) bir siyasal bilinç geliştirmek, bir tahkimat oluşturmak ve ekonomik krizin ezdiği halk kitlelerine ulaşmak için gerekli kitle iletişim araçlarını (özellikle militan bir günlük gazete) oluşturmaktan ibarettir. Parti bu amaca hizmet edebildiği ölçüde anlamlıdır. Aksi halde, iç politikalara hapsolmuş vaziyette beş yıl sonraki seçimleri bekleyen, çok özel bir teorik dili, hassasiyetleri ve siyasal kültürü olan, önemli günlerde afiş yapıştırıp bildiri dağıtan ve bunların parasını "parti yemekleri ve konserleri"yle çıkarmaya çalışan, "çağdaş", hattâ kendi söylemini "kurduğu" ve özel "anlatısını" geliştirdiği ölçüde biraz post-modern bir parti kurmak her zaman mümkündür. Ancak böyle bir partinin bu kez -önümüzdeki dönemde- sahici bir etki yaratması bir yana, seyirlik bir etki yaratması bile mümkün olmayabilir.

Artık hatt-ı müdafaa zamanı geçti. Şimdi sath-ı müdafaa zamanıdır

Erdoğan TATLAV

13 Aralık'ta yapılan oylama ile Türkiye'nin Gümrük Birliği'ne (GB) kabul edilmesi ülkenin iktisadi, siyasi ve toplumsal biçimlenmesinde yeni bir sayfa açıyor.

Ancak "evet" ve "hayır"cıların yarattığı onca toz dumana karşı özellikle saptamamız gerekiyor: GB'nin onayı, Türkiye'nin Avrupa emperyalizmine zaten entegre olmuş konumu açısından niteliksel değil, niceliksel bir gelişme anlamı taşımaktadır. Türkiye'de, bugüne kadar yapılmış anlaşmalar ve fiili ilişkiler çerçevesinde adı konulmayan bir gümrük birliği ilişkisi zaten fiilen mevcuttur.

GB anlaşması özgülünde Avrupa'yla entegrasyon süreci, başta sermaye olmak üzere, şeriatçıları, kemalistleri böldüğü gibi, emeği ve sosyalistleri de bölen, bu anlamda düşünülenin aksine gerçekte doğrudan sınıfsal anlam taşımayan bir gelişmedir. Dolayısıyla, sol için asıl işlevsel olan, üzerinde asıl düşünülmesi gereken şey, bu yeni koşullarda ne yapılması gerektiği sorunudur. Bu sorunun devrimci yanıtı ise, daha saldırgan bir sermayeye ve onun çıkarlarıyla örtüşen geleneksel ideolojiler ve totaliterizme yol döşeyecek olan bağımsızlıkçı yönelimlerden verilemez. Tam tersine evrensel değerler üzerinden, emeğin hak ve özgürlüklerini korumayı ve genişletmeyi savunan ve sosyalizm amacını eksen alan bir yerden, evrensel arenada sermayenin iktidarsızlaştırılması için uluslararası bir mücadelenin örülmesi gerekmektedir.

Dolayısıyla soruna hatt-ı müdafaa gibi aşılmış ve ulusal bir zeminden değil, sath-ı müdafaa gibi geleceğe ve uluslararası emekçiler mücadelesine bağlanan bir yerden bakmak gerekiyor.

'Evet' ve 'Hayır'ın handikapları

Emeğin serbest dolaşımının, sosyal yardım sorumluluğunun reddi ve siyasal iradeye katılımın dışlanması gibi nedenlerle GB'ye karşı durmak bizim değil, "millici" burjuvaların işidir. Bizim işimiz, sömürü ilişkilerinin bu yeni zemininde emeğin haklarının savunulması ve enternasyonal birliği için sözkonusu bu kısıtlamaların kendisine karşı çıkmaktır.

Emeğin kurtuluşunu savunanlar olarak entegrasyonu savunmak nasıl kabul edilemez bir politikaysa, milli çıkarlar adına ona karşı çıkmak da aynı düzeyde savunulamaz bir politikadır. Her iki tez de, bize emeğin haklarını genişletmek, savunmak ve sosyalizm olanakları elde etmek için zemin sunmaz. Birinci tez anti-kapitalist konumumuzun reddi anlamına gelirken, ikincisi ise millici içe kapanış anlamında birincisinden geri

kalmamak üzere gerici bir duruştur.

Her iki tavrın da salt yabancılaşmayla açıklanamayacak olan doğal dinamikleri vardır ve bu her iki dinamik üzerinden de sosyalist bir alternatif kurmak mümkün değildir. "Evet"in kendi doğal dinamikleri, bu birleşmeden çıkar sahibi olan sermaye ve kozmopolit güçlerdir. "Hayır"ın dinamikleri ise, bu eklemlenmeden zarar görecek sermaye ve evrenselliğe karşı milli ve geleneksel değerlerin savunucularıdır. Şeriatçılar ve milliyetçilerin ağırlıkla ikinci tarafta, Kürtlerin ve sosyal demokratların ağırlıkla birinci tarafta yer aldığı, ama asla blok tavır koyamadıkları bir bölünme yaşanıyor. Bu bölünme, emeği ve sosyalistleri de aynı oranda etkilemektedir.

Kapitalizm karşıtı bir duruş, her iki ucunda da sermaye ve gericiliğin değişik fraksiyonlarının kendi doğal çıkarlarıyla yeraldığı bu "evet/hayır" ikilemin dışından düşünmeyi zorunlu kılmaktadır. "Evet veya "hayır" demeyi emek saflarında yeralmanın olmazsa olmazı olarak sunanların asıl göremediği de budur. Konuya ilişkin bir bilinç yanılmasından söz edilecekse, yeni bağımlılıklara girmeyerek daha rahat hak mücadelesi verilebileceğini ve sosyalizm için daha rahat olanak bulunabileceğini zanneden sosyalistlerin bilinç yanılgısından söz etmek gerekmektedir.

Kalkınmacılık açısından yaklaşıldığında sanılanın aksine, Avrupa entegrasyonu dışında kalan bir Türkiye'nin handikapları çok daha büyüktür. Esasen emperyalist sömürü ile geri bıraktırılma arasında kurulan geleneksel neden-sonuç ilişkisi, bugün artık gerçeği yansıtmamaktadır. Bağımlı Türkiye'nin kalkınma düzeyi, bağımsız Bulgaristan'ınkinden geri olmamıştır. Brezilya, G. Kore, Meksika, keza Avrupa Birliği üyesi Yunanistan, Portekiz vb. ülkeler, konuya ilişkin önyargılarla gerçeği birbirinden ayırmayı sağlayacak olgulardır. Klasik sömürgecilikten ayırımla talanı değil, emek sömürüsünü esas alan bir bağımlılık ilişkisinde, sermayenin ve teknolojinin, mukayeseli üstünlük yasası çerçevesinde daha avantajlı alanlara kayışı ve sömürüyle birlikte sanayileşmeyi de sağlayan bir işlev görmektedir.

Bağımsızlıkçılık temelinde biçimlenen bir GB karşıtlığının sonu "milli" sermayenin ve TC'nin mevcut yapısının savunuculuğuna savrulmaktır. GB tartışmasına

"hayır" temelinde saf tutmak, sanılanın aksine sömürüye ulusal bir yerden karşı durmak anlamı taşıyor ki, bunun nesnel anlamı daha vahşi, daha geri bir kapitalizme kan taşımaktır..

Diğer yandan, emperyalizmle rekabet gücüne sahip bir karşı blokun desteğinden yoksun bir dünyadaki içe kapalı rejimlerin kendi halkları üzerinde artan bir baskıyla ayakta kalabileceği ve istisnalar hariç gericileşmek zorunda kaldıkları gerçeği söz konusudur. Demokrasi ve kalkınma ile bağımsızlık arasındaki eski denklem artık geçersizdir.

Anti-emperyalizmin güncel anlamı

Bağımsızlıkçı tezin diğer handikapı, sanılanın aksine sosyalizme açılabilme olanaklarını kapatmasıdır. Dünyanın üçte birinin kapitalizm dışına çıktığı önceki dönemde bile bağımsızlık üzerinden veya kapitalist olmayan yoldan sosyalizme geçilemediği anımsanacak olursa, bugün bunun çok daha olanaksız olduğu rahatlıkla görülür. Kaldı ki bu, Marksizm açısından da mümkün olmayan bir durumdur; sosyalizm, tek ülkenin değil, sisteme karşı bir sistem ile gerçekleşebilir bir durumdur.

Anti-emperyalist olmanın bugün için iki anlamı var: Birincisi anti-emperyalizm artık yerli kapitalizme karşıtlık temelinde gerçekleşebilir bir durumdur. Ekonomik, siyasal ve kültürel entegrasyonun ulaştığı bu düzeyde "milli" sanayiyi korumacı bir "anti-emperyalizm", kendini kandırma olduğu bir yana, daha geri bir kapitalizm ve emek güçlerinin daha ağır baskı atmosferinde yaşamalarının kaçınılmaz nedeni olacaktır. İkincisi bugün için anti-emperyalizm, bağımsızlık temelinde değil, emeğin hak ve özgürlüklerinin korunup geliştirilmesi, ona yönelik saldırılar karşısında barikat örülmesi, emperyalizmin bağımlı ülke halklarının hak ve özgürlüklerine müdahalelerine karşıtlık temelinde tanımlanmalıdır. Bağımsızlık temelinde emeğin haklarını gerçekleştirmenin yanı sıra, kalkınma sorununun çözüm olasılıkları zaman aşımına uğramıştır.

Bu bağlamda GB'ye karşı duruşumuz, verili olanı koruma temelinde değil, emeğin hak ve özgürlüklerini genişletme, kurumsallaştırma ve bu temelde alternatif düzeni elde etme mücadelesi olarak anlamlıdır. Çizgimiz bağımsızlıkçılık temelinde değil, sermayenin uluslarüstü saldırısına karşı emeğin uluslarüstü savunması, sermayenin Avrupa'sına karşı emeğin Avrupa'sını gerçekleştirme temelinde biçimlenmelidir. Şovenizm ve gelenekselciliğin bu kadar güçlü olduğu bir zeminde, bu politikayla ulusal zeminden kopma riskine gelince, bunu da, ulusal alanda emeğin hedeflerine dayanak olabilecek ögelerin sahiplenilmesi, hak ve özgürlüklerin savunusunda kararlı bir mücadele temelinde göğüslemek zorunluluğuyla karşı karşıyayız.

Sosyalistler açısından altı çizilmesi gereken asıl talihsizlik, emeğin hak ve özgürlükleri açısından karşılaşacağımız avantaj ve dezavantajlar ışığında nasıl bir mücadele hattı çizmemiz gerektiği sorunu yerine kendi sanayiimizin (yani kapitalizmimizin) ne kadar olumsuz etkileneceği üzerinden yapılmasıdır.

Birleşik Sosyalist Parti Başkanlık Kurulu Açıklaması

'GB'nin emekçilere yapacağı tahribatı açığa çıkarmalıyız'

Kapitalizm kar ve pazar arayışlarını çokuluslu şirketlerin ötesinde gümrük birlikleri, ortak pazarlar, hatta siyasi birlikler üzerinden daha uluslararası zeminlere taşıyor. Türkiye ile Avrupa arasındaki gümrük birliği hem Avrupa, hem Türkiye sermayesinin yayılma alanını genişletiyor. Bu açılma Türkiye'de rekabet edemeyecek durumda olan sektörlerde ciddi oranda iflaslara, işyeri kapatmalara yol açacak, ama bu burjuvazinin kendi iç hesaplaşması. Biz gümrük birliğinin emekçiler üzerinde yaratacağı tahribatı açığa çıkartmalı ve alternatifini bu noktada kurmalıyız.

• Türk ekonomisindeki kimi sektörlerin devredışı kalması doğrudan işten atılmalar ve ekonomik krizin emekçiler üzerindeki yükünü daha da artıracakır.

• Gümrük birliğine uyum, Türkiye burjuvazisi için ancak daha esnek iş güvencesinden, sigortadan, sendikadan yoksun bir işçi pazarı yaratarak olanaklıdır.

• Gümrük birliği aynı zamanda devletin sosyal güvenlik sistemi, eğitim, sağlık, yaşlı ve çocuk bakımı gibi alanlardaki harcamalarını ortadan kaldırması, tekeller yaratmasını önlemek bahanesi altında burjuvazinin karlı alanları ele geçirme manevrası, hem de devlet harcamalarını sermayeye doğrudan destek sağlayacak alanlara çekme politikasıdır.

• Gümrük birliği bir yandan da istikrar paketi uygulamaya çalışan bir burjuva devletinin saldırganlığını ve baskısını katlanarak artıracak bir süreç olacaktır.

• Sosyalistler sermayenin örgütlediği gümrük birliğine ve sermayenin uluslararası birliğine karşı, emekçilerin, ezilenlerin birliğini örgütlemek durumundadır.

• Çokuluslu şirketlerde çalışanlar ortak sendikalara üye olmalı ve tek bir toplusözleşme yapılmalıdır.

• İşgünü, ücretler düşürülmeden kısaltılmalı, herkese iş olanağı sağlanmalıdır. Çalışma günü ilk aşamada 35 saat olmalıdır.

• Ülkeler ve bölgeler arasındaki eşitsizliğin ortadan kaldırılması için destek fonu oluşturulmalı, kaynak sermayeden alınacak vergiler olmalı ve bu fon emekçilerce denetlenmelidir.

• Üretim ve fiyatlara ait politikalar üretenlerce denetlenmeli, üretim politikası kâra göre değil, toplumsal ihtiyaçlara ve ekolojik kısıtlara göre belirlenmelidir.

• Ev işlerini, eğitim ve sağlığı içeren yaygın ve bedava bir sosyal hizmet sistemi geliştirilmeli, emekçilerce denetlenmeli, devlet ve yerel yönetimlerce finanse edilmelidir.

• Birlik içindeki ülkelerin dışarıdaki ülkelerle rekabete dayalı ilişkisi emekçilerin uluslararası dayanışması ile yer değiştirmelidir. Bütün borçlar iptal edilmeli, radikal bir silahsızlanma programı gerçekleştirmelidir.

• BSP, ancak böylesine bir birliği onaylar ve bu doğrultuda uluslararası düzeyde emekçilerin ortak örgütlülük ve eyleminin oluşması için mücadele eder.

ABD'den Türkiye'ye gelen Ermeni müzisyenler

They come from Turkey; Palu and Amasya

Yelda

New York'tan bir caz grubu geldi Türkiye'ye; Transition üçlüsü. Suren Baronyan, Rowan Storm ve Hayg Manukyan'dan oluşan üçlü aralık ayında İstanbul ve Ankara'da konserler verdiler.

Ben 'jazz'den anlamam. O halde ne diye caz yapıyorum? Ben müziğin cazından değil, fasıl olanından anlarım. Bu grubun yaptığı caz da bizim fasıllara pek benziyor doğrusu. Benim ilgimi çeken, Türkiye'ye ilk kez gelen bu üçlüdeki iki kişinin kimliği. İkisi de Amerika'da doğup büyümüşler, ama they come from Palu and Amasya... Klarnette Palulu Suren, udda Amasyalı Hayg...

İngiliz kökenli ses sanatçısı Rowan Storm vücudu, yüzü hareketsizken elleriyle darbukayı konuşturuyor. Söylediği şarkılara gelince: Nihansın Dideden'le başlayıp, Adalardan Bir Yar Gelir Bizlere, Benim Sarı Manolyam, Pencerenin Perdesini ile devam ediyorlar, sonra, izleyicileri piste fırlatan Kaşların Arasına Dom Dom Kurşunu Değmiş, Konyalım Yürü, Çadırımın Üstüne Şıp Dedi Damladı, Mastika, Cilveli Raziye, Fincanı Taştan Oyarlar, Dol Kara Bakır Dol'la göbek ve oyun havaları...

Hayg da Türkçe bilmiyor, ama Bir Demet Yasemen'i gayet güzel yorumluyor! Hayg Virginia doğumlu, Ermeni aileden. Kökleri Amasya'da. Dünya çapında ud sanatçısı. Türk, Ermeni, Mısır ve İran'ın etkili müzisyenleriyle çalışmış. Suren'le sık sık Avrupa turnelerine, Ortadoğu dans kumpanyalarıyla gösteriye çıkıyormuş.

Grup, konserlerinde Ermenice ve Rumca parçalara da yer veriyor, ama dinleyicilerin Rumca neyse de, söylenen şarkının Ermenice olduğunu farkettiklerini söylemek zor.

Her telden çalar, ille de bizim tellerden

Suren Baronyan'la bir konser provasında söyleştik. Kendisi 1930 New York doğumlu. Kökleri Palu'dan (yanlış okumadınız, hani şu Elazığ'ın ilçesi Palu) koparılmış, Ermeni.

"İlginç bir öyküm var. Annem Palu'da ablama hamileyken, babam ve dedem New York'taymış. Tehcirde dayım ve büyükbabam aileleri nerdedir diye bulmak için gittiklerinde bir daha onlardan da haber alınamamış. Annem, kızıyla yıllarca ekmek, iş dilenmiş. Birkaç Türk yardım etmiş, kimisi de eziyet. Kızını alıp götürmek istemişler."

Suren'in babası 15 yıl sonra, Ermenice bir gazetedeki ilanda görmüş Heğine'nin, karısının adını; yaşadığını. Oysa o sıralar neredeyse evlenmek üzereymiş; çünkü artık onlardan umudu kesmiş, öldüklerini düşünüyormuş. Ailesini bulmaya Halep'e gitmiş. Karısını ve kızını yetimhanede bulmuş. Bu arada kızı 18 yaşına gelmiş ve onu hiç tanımıyormuş... Onları New York'a getirmiş ve sonra orada Suren ve erkek kardeşi doğmuş.

"İlk dilim Ermenice, ilk müziğim de. Ve Türkçe." Annesi ve babası kendi aralarında, çocuklarından gizli bir şey konuşacaklarında Türkçeyi kullanırlarmış. Suren birkaç sözcük biliyor. 65 yaşında olduğuna inanamadığımda, "yes çocuh em" (ben çocuğum) diye espri yapıyor, Ermenice-Türkçe karışık.

Babası 6 yıl önce 102 yaşında ölmüş. 60 yıl Amerika'da yaşayan annesi hiç İngilizce konuşmuyormuş, konuşmazmış. Şimdi 86 yaşında olan ablası, Suren'in İstanbul'a gideceğini duyunca çok duygulanmış. Kimbilir, neler hissetti?..

Transition grubunu (solda) kuran Suren Baronyan'ın (sağda) üflediği çalgısı gibi tarihi de buradan; bizim hatırlamak istemediğimiz, onların unutamadığı tarih...

Amerika'da istek parçası: Kadifeden Kesesi..

Neden bu tür müzik dendiğinde tek bir cevabı var: "Çok basit: seviyorum. Bu, benim ruhumda. Anamdan, kayıtlardan dinledim bu müziği, sevdim." Ayrıca, en güçlü müziğin caz olduğu New York'un İspanyol harleminde büyüdüğünden, Ortadoğu'nun yanı sıra caz ve Latin müziklerinden de etkilenmiş.

"Annem çok güzel söylerdi, doğal bir sesi vardı. Ailem beni hep cesaretlendirdi müzik yapmam için. Gurur duyuyorlardı benimle, müzik yapıyorum diye. Oysa bilirsiniz, Türkiye'de, müzik yapanlar 'çalgıcı' diye küçümsenir."

Ailesinin müzisyen olmadığını söylüyor, ama mesela dedesi, annesinin babası kaval ve zurna yapıyor, çalıyormuş.

Sorduğum soruya bak, Türk sanatçıları dinlemek ne kelime, onlarla birlikte çalmış, birçok kez... Kanun sanatçısı Ahmet Yatman'la, Udi Hırant'la... Yunan tavernalarında çalıştığı sıralarda 'G klarneti' dersleri aldığı Türk usta Saffet Gündeğer için, "esas klarnet öğretmenim" diyor. Mustafa Kandıralı'yla da bir konser sonrası birlikte rakı içip çalmışlar. Şükrü Tunar ise idolüymüş: "Klarnette bir numara!" Başkaları da var; Kadri Şençalar gibi...

Arap, Fars, Türk makamlarının hepsini kullanıyor, Ermeni kilise müziğinden de yararlanıyormuş. Baronyan, en son olacağım şey, tarihçilik diyor, hafızasını çok kötü buluyor, ama bence kendine haksızlık ediyor. Mesela, Türk müzisyenlerle ilişkisinde -tarihten gelen- olumsuz önyargılarla karşılaşıp karşılaşmadığını sorduğumda aldığım cevapta olduğu gibi: "İlişkilerimde hiç kötü deneyimim olmadı. Hakkımda hiçbir şey bilmiyorlardı ki. Mesela, New York'a çalmaya gelmişlerdi. Ben darbuka da çalarım, tanıyanlar beni tavsiye etmiş. Çağırdılar, gittim. Safiye Ayla da vardı, Ahmet Yatman da. Onların kim olduklarını bilmiyordum. Daima politik tartışmalardan kaçınırım. Bir keresinde tarihten söz açıldığında, hiçbir şeyden haberleri olmadığını gördüm."

En sevdiği Türkçe şarkı Kadifeden Kesesi'ymiş... "Dam diri day dam.. Bunu çok çalmışımdır, nereye gitsem sorar, isterler."

Amerika ve Avrupa'da etnik derneklerde çalmış. Ünlü Çingene müzisyenlerle albüm doldurmuş. Yunan, Ermeni, Arap ve Türk müzisyenlerle birlikte çalışmış. "Ud çalarken Türk, Arap müziği yaptığımda Arap sanıyorlar beni."

Nor Hayk (Ermenice, Yeni Şafaklar) grubu olarak ABD'yi dolaşıp Ortadoğu şarkıları çalmışlar. 1975'te Taksim grubunu kurmuş.

Suren Baronyan Amerika'da Anadolu Ermenilerinin kültürünün, müziğinin yaşayacağına inanıyor. Oldukça iyimser bu konuda: "En azından ben yaşadıkça yaşayacak. Ben onu yaşatmaya çalışıyorum. Bir oğlum, iki kızım var. Oğlum gitarist, benimle de çalıyor. Kızlarım da piyano, klarnet, flüt çalıyorlar.

Elektrikli org vs. sevmem. Ben, Türk, Ermeni, Arap kültürünü severim. İkinci, üçüncü kuşaklar da bu müziği sürdürecektir. İşitiyorum, Yunanistan'da şimdi yeniden ud, dümbek çalmaya başlamışlar. Bu müziğin güçlü kökleri var; yeniden canlanıyor."

3 Mayıs 1995 Şalom'da yayınlanan İzel Rozental'in karikatürü

Meraklısına Adres

Nereden buluyorsun bu dergileri, diye soranlara İstanbul'daki Yahudilerin yayımladığı aylık Tiryaki dergisinin adresini aşağıda veriyorum:
Kumbaracı Yokuşu, 131 Beyoğlu/İstanbul.
Tel: 245 24 79 - 245 59 46 Faks: 245 24 79
Bu da haftalık gazete Şalom'un adresi:
Atiye Sok. 12/6 Teşvikiye/İstanbul. Tel: 247 30 82- 240 41 44 Faks: 231 92 83

Sadece onlar mı? Onların hepsi mi?

Hayim, yolda düşünceli bir şekilde yürür. Bir arkadaşı ona rastlar:

- Nasılsın?
- Eh.
- İşlerin nasıl?
- Eh.
- Karın nasıl?
- Eh.
- Çocukların?..
- Eh.
- Allahaısmarladık!
- Güle güle! İnsan birisine içini döktüğünde kendini hafiflemiş hissediyor!

Hayim'in yolda karşılaştığı arkadaşı bir Türk müydü yoksa? Bilmiyorum... Geçenlerde başıma gelen felaketi hatırladım Tiryaki'nin Eylül 1995 sayısında yer alan bu fıkrayı okuyunca.

4 Aralık 1995'te Avrupa Parlamentosu Yeşiller grubu ile Bilar İstanbul'un birlikte düzenlediği Avrupa ve Türkiye Sempozyumu'nda konuşulanlar, basında az çok yer aldı. Ben de Çırağan Sarayı'nda, izleyicilerinin çoğunu solcu tanıdıkların oluşturduğu koridorlarda konuşulanlardan bir örnek vereyim; felaket örneği. Ertuğrul Kürkçü, Sungur Savran, Ercan Kanar, Eren Keskin, Ahmet Türk, Etyen Mahçupyan, Stefanos Yerasi-

macıları dinleyenler arasında feminist iki arkadaşım da vardı. Özellikle birini pek severim. Az görüşürüz, ama görüştüğümüzde de çok sevinirim. Karşılaştığımızda Diyarbakır'dan yeni döndüğümden, uykusuzluğumdan olsa gerek, kötü görünüyordum. Bana epeyce şefkat gösterdi, hatta şımarttı. Eee, sen neler yapıyorsun dediğimde, iyilik meleğinden tokat yemiş gibi oldum: "Yahudi piçlerine ders veriyorum"... Efendim? "Şey, tabii, piç dememem gerekirdi"... Sonunda feministliğini hatırladı, ama sadece feministliğini. Sakin olmaya çalışarak, neden böyle diyorsun, neden kızıyorsun onlara, diye sordum. "Ama para onlarda... Üstelik, çocukları da şımarık"... Hem solda, hem feminist; daha yakın kim olacak ki bana? Bu kadar yakınımdakiler böyle konuşursa, böyle düşünürse... Nutkum tutuldu, tartışamadım. Diğer feminist arkadaşım sözü aldı, kendi deneyimlerinden örnekler verip onu destekledi: "Rehberlik yapıyorum. O İsrailliler yok mu, o Yahudiler, insanı rezil ederler! Restorana götürürsün, para ödemek istemezler, paranın hesabını yaparlar..."

Sadece Yahudiler mi para hesabı yapar? Yahudilerin hepsi mi para hesabı

çocukları şımarıktır? Bütün Yahudiler zengin ve onların bütün çocukları şımarık mıdır? Söylediklerinde ırkçı önyargı olup olmadığını kontrol etmek isteyen varsa, genelleme yaptığında kendine sorsun: Sadece onlar mı, onların hepsi mi?

Yahudiler yüzlerce yıldır ve dünyanın dört bir yanında ayırımcılığa uğruyorlar. Kimi zaman kıyımdan kurtulmak için din değiştiriyorlar, kimi zaman da ırkçıları kendi silahlarıyla vuruyorlar. İşte Tiryaki'den böyle "şakaikas" (fıkralar):

Engizisyon çağındaydı. İspanya'da iki Yahudi Katolik olmaya karar verirler. Piskopos'un kendisi onları vaftiz edecektir. Ancak rahip geç kalır ve iki Yahudi sabırsızlanmaya başlarlar. Akşama doğru biri diğerine, "Biliyor musun, bu Hıristiyan gelmezse Minha (Musevilerde öğleden sonra duası) saatini kaçıracağız" der.

Bir toplantıda, Yahudi karşıtı görüşlü biri Amerika'nın bazı şehirlerinde insanların Yahudileri ve domuzları tanımamazlıktan geldiklerini anlatır. Bunu duyan bir Yahudi bu kişiye şöyle cevap verir: "Aziz Beyim, biliyor musunuz? Hemen bu şehre gidelim. Her ikimiz de bü-

İsviçre polisi de çürüdü

Ünal DOĞAN

Yıllar önce çocukluğumun renkli günlerinde, akranlarım sokakta çelik–çomak oynarken, saatlerce renkli ortaokul atlasının başında hayali yolculuklar yapardım. Renkli kalemlerle Marco Polo'culuk oynar, gideceğim ülkeleri işaretlerdim.

Babama İsviçre'yi sorduğumda verdiği cevabı hiç unutmadım: "Oğlum orası öyle bir ülkedir ki, diyelim ki saatini yolda kaybettin, bir yıl sonra aynı yere gidersen, saatini yol üzerindeki bir direğin dibinde bulabilirsin. Böylesine dürüst insanlarla dolu, temiz ve zengin bir ülkedir."

Çocuk beynim bu insanları pek saf bulmuştu. Vay kerizler, ben de gider tüm direk dibindeki saatleri toplar ve Türkiye'de satarak zengin olurum diye hayaller kurmuştum.

Yıllar geçti, bir gün alınyazısı mı desem, cunta yazısı mı desem, İsviçre'ye kapağı attık. O gün bugündür, tek bir direğin dibinde, bırakın saati 10 kapik bile bulmadım. Ya babam fena halde atmıştı, ya da bu ülke ve insanları çok değişmişti.

Sonraları hep aynı yakınmayı duydum İsviçreli dostlardan. Onlar da nostalji yapıyor, geçmişlerine övgü düzüyorlardı. Bu arada çaktırmadan da olumsuz değişimin nedenlerini yabancıların çoğalmasına ve yeni adetleri İsviçre'ye taşımalarına bağlıyorlardı.

Geçenlerde gazetelerde yayınlanan bir örnek olay dikkatimi çekti.

Zürih'in büyük havalimanı Kloten'de neler oluyor, neler? Günde binlerce insanın gelip geçtiği bu havaalanına özellikle Afrika, Latin Amerika ve Asya'dan gelenler, biliyor musunuz sizleri nelerin beklediğini?

Meğer dürüst ve yasalara bağlılığı ile övünen İsviçre polisi boğazına dek ırkçılık, yolsuzluk ve rüşvete batmamış mı? Zürih havaalanının transit bölgesindeki polis ekibi, başlarında 48 yaşlarındaki şefleri olmak üzere, binbir halt karıştırıyormuş. Vizesiz yolcuların, özellikle de kadın yolcuların birkaç saatlik seks karşılığında İsviçre'ye girmelerine izin veriyor, ayrıca rüşvet olarak da ceplerindeki paraları el koyuyormuş.

Bunlar 22 yaşındaki alımlı bir Nijeryalı genç kızın ülkeye girdikten sonra savcılığa başvurusu ile ortaya çıktı.

Ardından yapılan soruşturma ilginç sonuçlar verdi. Havalimanı polisleri şimdiye kadar, her yıl 20 kişiyi para ve seks karşılığı İsviçre'ye sokmuşlar. 48 yaşındaki İ. Ulrich adlı polis şefinin önderliğindeki şebeke, Kolombiya kokain şebekesi ile elele çalışmış ve ülkeye uyuşturucu sokmakta oldukça önemli rol oynamışlar.

Aynı grup, havalimanının A terminalinin kasasında bulunan 150 bin İsviçre frangını da araklamış ve afiyetle yemişler. Şebekenin bunların yanı sıra pek çok icraatının daha olduğunu, bunların mahkemede açıklanacağını belirten Zürih kanton polisi şefi Robert Leiser, basın toplantısında oldukça rahatsızdı. Ikına–sıkına gazetecilerin alaylı sorularını cevaplamaya çalışan polis şefi belki de, babamın anlattığı "temiz ve dürüst İsviçre"yi düşünüyor, acı içinde nostalji düşleri kuruyordu.

Ne dersiniz? İsviçre'yi biz mi bozduk acaba? Yoksa kapitalizmin doğasında mı bozukluk var?

Tarih, yaşanan gelecektir-II

İ. Metin AYÇİÇEK

İkinci Büyük Savaş sonrasında batı kapitalizminin çıkarları yeni Almanya Cumhuriyeti'nin oluşumunun olağanüstü bir hızda gerçekleştirilmesini zorunlu kılıyordu. SSCB'nin Alman faşizmine karşı verdiği güçlü mücadele dünya kamuoyunda sosyalizmin prestijini olağanüstü ölçülerde artırmıştı. Özellikle geri kalmış ya da henüz gelişmekte olan Üçüncü Dünya ülkelerinde bu prestij SSCB ile politik dayanışmalara ve daha da önemlisi sosyalizme yönelişlere neden olmaktaydı. Savaş içerisinde bir taşla iki kuş vurmak mantığında olan ve bu nedenle bir yandan faşist bloka karşı savaşırken, diğer yandan bilinçli bir yavaşlıkla hareket ederek, müttefiki (ve aynı zamanda zamanlar ötesi düşmanı) olan SSCB'nin olabildiğince ezilmesine, Hitler tarafından yıpratılmasına göz yuman batı kapitalizmi, bu ikili politikadaki samimiyetsizliğiyle faşizmin tokadını yemiş ülke halklarının antipatisini kazanmış, güvenlerini yitirmişti. SSCB Avrupa'da da büyük toplumsal destekler bulmaya başlamıştı. Avrupa ülkelerinin bazıları (geçiş biçimleri tartışmalı da olsa) Sosyalist Blok'a katılmışlardı.

Batı emperyalizminin doğuda zafere gitmekte olan kızıl Çin'e karşı ve batıda Avrupa içlerine doğru bir hayli ilerlemiş olan SSCB'ne karşı güçlü engeller örmesi gerekiyordu. Ve savaşın sonunda galipler elbirliği ederek mağlupların derhal ayağa kalkmaları için olağanüstü bir çabaya girdiler. Japon ve Alman mucizelerinin yaratılmasının altında yatan temel politik amaç buydu.

Savaş suçlularına 'savaş tazminatı'...

Böylesine bir kaygı, zaman konusunda bir hayli cimri davranıyordu. Almanya'nın derhal ayağa kalkması gerekiyordu. Ve Nazi önderleri ve sivrilmiş bazı isimler cezalandırıldıktan sonra, soruna kapanmış olarak bakıldı. Suçlu bulunmuştu: Yarı deli önder ve bunun suçlarına yardımda bulunan bir güruh.

Nazizme sermaye desteği olan sanayi kurumlarının yeniden diriltilmesi gerekiyordu. Sanayi hemen canlandırıldı. "Savaş tazminatı" adıyla müttefiklerce alınan (ve elbette Alman halkının verginden oluşan) milyarlarca dolar Kızıl Haç ve benzeri kurumların paravan metotları altında yeniden Almanya'ya, ama bu kez doğrudan çıkış yaptığı kaynağa, yani Alman halkına değil, sanayicilere dönmekteydi. Savaşın asli sahipleri olan sanayiciler savaşın kurbanları olan Alman halkından "savaş tazminatı" aldılar dersek yeridir.

Özellikle anti-komünist bir devletin yeniden inşası gerekiyordu. Geçmişte toplumu (=devleti) şekillemiş olan yasalar doğrudan göze batan sivriliklerinden temizlenerek yeniden uygulamaya sokuldu. Öyle ki, zorunluluk gereği yeniden ele alınan temel yasalarda var olan sivri ırkçı öğeler az çok temizlenirken, ikincil konumda bulunan yüzlerce yasada bu temizlik gerçekleştirilememiştir bile.

Eski devlet (=toplum) içinde ciddi görevlerde bulunmuş nazist kadrolar (çoğu kez sadece savaşta bizzat öldürme suçu işleyip işlemediklerine göre ayıklanarak) yeni cumhuriyetin kilit noktalarına yerleştirildiler. Otoriter ve anti-komünist özelliklere sahip olması gereken bir devlet için nazist kadrolardan daha iyi bir malzeme bulunamazdı elbette.

Irkçılık değil, ırkçılar lanetlendi

Böylesi bir oluşum şu ya da bu tarihte, ama er geç kendi sonuçlarını üretecekti. Böyle de oldu. Irkçılık, ırkçılığı değil, ırkçıları lanetlemiş olan Alman eğitim sisteminden (küçük yaşlarda başlayan acımasız bireysel yarışın teşviki, seçmecilik, ayıklama metodu vb., böylesi bir anlayışın ürünüdür) kültür akımlarına kadar her yerde, kapitalizmin krizlerinin ürettiği problemlerin boyutlarına paralel olarak gelişim gösterdi. Alman ekonomisinin atılım gösterdiği yıllarda ekonomik ve toplumsal problemler ırkçılığın hortlatılmasını gerekli kılmıyordu. Ama, bugün için sadece bazı politik güç odaklarının ekonomik krizle birlikte, toplumsal problemlerin mevcut sistem içinde çözümlenemez konumlara geldiği düşüncesine ulaştığı noktada, elde hazır tutulan ırkçılık yeniden devreye sokulmak istendi.

Kohl Hükümeti'nin ırkçı eylemlere başlangıçta yeşil ışık yaktığı iddiaları bu nedenle kesinlik kazanmaktadır. Almanya'dan kovulmak istenen "yabancıların" mevcut uluslararası konjonktür içinde hükümet eliyle uygulanabilecek bir zor metodu yoluyla Almanya dışına atılabilmeleri hiç mümkün değildir. 10500 DM yasası (1) gibi yasaların da kendisinden bekleneni vermediği bu koşullarda, nazi eylemlerinin bir kısım yabancıyı dönüşe "ikna edeceği" art düşüncesini hükümet hep taşıdı. Ve eylemleri gerçekleştiren nazi hareketini "birkaç kendini bilmezin davranışı fevri olaylar" olarak değerlendirmesi de gözün gerçekler karşısında körlüğünün bir ifadesi olarak ele alınmamalıdır. Hayır! Bu, toplumsal olayları tahlil edememekten kaynaklanan bir körlük değil, bir politik tutum alıştır. Kohl Hükümeti'nin nazi eylemcilerine karşı tepkisi bu anlamda uluslararası kamuoyu karşısında diplomatik bir gösteriden öte bir anlam taşımamaktadır.

Yeni Yahudiler: Türkiyeliler

Tarihin muhasebesini yapmak her ulusun gerçekleştirmesi gereken bir zorunluluktur. Uluslar elbette bunu ancak politik tercihleriyle dile getirebilirler. Ve bir ulusun diğer halklara, uluslara yönelik olarak gerçekleştirdiği haksızlıkların, böylesi bir yargılama sonucunda varması gereken sonuç; "halkların kardeşliği ve eşitliği" doğrusuna ulaşmak olmalıdır elbette.

Oysa özellikle Almanya'da ırkçıların yeni Yahudileri konumunda olan Türkiyeliler açısından tam da bu noktada bir paradoks yaşanmaktadır. Almancı Enver Paşalar'ın önderliğiyle tarihin en büyük katliamlarından birini, Ermeni katliamını gerçekleştirmiş olan yönetimlerin hesabını vermeden oluşan Türkiye Cumhuriyeti de elbette kuruluşunda taşıdığı karakteristik özellikleri yeni biçiminde de yapısında sürdürmüştür. "Türk Kurtuluş Savaşı'nın emperyalizme karşı verilmiş bir savaş olduğu" iddialarının yüzü bugün daha iyice açılabilmiştir. Resmi tarihin dışına çıkıldığında görülecektir ki; yeni Türk Cumhuriyeti'nin kuruluşunu sağlayan mücadele gerçekte sadece "iç düşman" diye tariflenen azınlık halkların yeniden kontrol altına alınmasını gerçekleştirmeye yönelmiş bir mücadeledir. Enver Paşalar'ın İttihat ve Terakki'sinden devralınarak Ermenilere, Rumlara ve Kürtlere yönelik baskı ve kıyımların yeni devletin ideolojik zihniyetinin oluşumunda önemli bir yer tutar. "Ne mutlu Türküm diyene" ya da "muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcuttur" gibi şoven ırkçı motiflerle bezenmiş olan genç Türk Cumhuriyeti'nin kısacık tarihinde (1921-1993) ortaya çıkan 27 Kürt ayaklanmasının acımasız yöntemlerle bastırılması böylesi bir politik geleneğin ürünüdür. Doğaldır ki, tarihle hesaplaşmamış olan bir halk tarihin devamında bir beis görmeyecektir.

Aynı şoven toplumsal bilincin bugün dağılmış olan eski SSCB topraklarından kopan bağımsız Türk toplumlu cumhuriyetlere açılımı sosyal bir ekonomi daha ...

ancak. Irkçı Pan-Türkist eğilimler resmi Türk politikasının, en sağından en soluna kadar bütün düzen içi partilerinin çalışma programlarının can alıcı noktasını oluşturmaya başladı. Türk devleti, geleceğini yeniden bu yeni devletlerle birlikte oluşturmayı düşlediği "Büyük Türkiye İdeali"ne göre şekillemeye başladı.

Kendi ülkesindeki (ve tarihindeki) ırkçı, ayırımcı katliamları yargılayıp mahkum etmemiş olan bir halkın Avrupa'da hızla yayılmakta olan ırkçılığa karşı tutarlı bir direniş sürdürebilmesi olanaklı değildir. Zira tarihinde taşıdığı bu ayıp onun bugün ırkçılığa karşı sürdürmeyi düşündüğü mücadelede ileri sürebileceği bütün argümanları elinden alacaktır. Ve kendisiyle samimi olmayan bir halkın "ulusların kardeşliği ve eşitliği" temelinde bir demokrasi anlayışına ulaşabilmesi asla mümkün olamayacaktır. Çünkü yaşamın hangi alanında olursa olsun ayırımcılığın herhangi birini evetlemek ayırımcılığın bütününü evetlemekle aynı anlama gelecektir.

(1) Almanya'da Kohl Hükümeti'nin Türkiyeli göçmenleri ülkelerine geri dönüşe özendirmek için çıkarmış olduğu bir yasa. Kamuoyunun dilinde "10500 Yasası" olarak geçer.

'Betonkafalıların hepsi gitti'

Almanya'da yayınlanan Der Spiegel dergisinin 27 Kasım 1995 tarihli sayısında, Polonya'da geçtiğimiz haftalarda yapılan başkanlık seçimlerinde Lech Walesa'yı geride bırakarak, devlet başkanlığına seçilen Alexander Kwasniewski ile komünizm, NATO'ya katılma ve kilisenin gücü üzerine yapılan bir söyleşi yayınlandı. Arkadaşımız ***Abdullah Vehbi Paksoy*** *Türkçeye çevirdi.*

Portre — Alexander Kwasniewski

Önceki pazar günü Polonya'daki devlet başkanlığı seçimlerinin galibi pek çokları için sürprizdi. 41 yaşındaki eski komünist Alexander Kwasniewski, Nobel Barış Ödülü sahibi Başkan Lech Walesa'ya karşı oyların yüzde 51.7'sini kazandı. Kwasniewski, Pommern'li bir doktor ailesinin oğlu, ekonomi eğitimi gördü, ama master yapmadı. Resmi özgeçmişinde bu ünvanı göstermiş olduğundan seçimler sırasında çok sayıda itirazlar geldi. Öğrenci birliğinde ve 1977'de girdiği Polonya Birleşik İşçi Partisi'nde kariyer yaptı. Daha sonraları komünist öğrenci örgütü "Sztandar Mlodych"in yayın organı olacak olan öğrenci dergisi "ITD"yi yönetti. 1985'te başbakan Zbigniew Messner hükümetinde Gençlik ve Spor Bakanlığı'na atandı. Komünizmin çöküşü ve işçi partisinin dağılmasından sonra, 1990'da Polonya Sosyal Demokrat Partisi'nin kurucularından oldu ve bu partinin parlamento grup başkanlığını yaptı.

Sayın Kwasniewski, seçimi kazanmadan önce, komünist geçmişin toptan mahkum edilmemesi yönünde çağrı yapmıştınız. Eskinin neyini kurtarmak istiyorsunuz ki?

Komünizmin değişik çehreleri vardı. Polonya ve Macaristan'da olan, DDR veya SSCB'de olandan biraz daha az formel ve dogmatikti. Bu, partilerin isimlerinden de anlaşılıyordu. Komünizm kavramı bizde yaşama geçmedi.

Bu çok fazla bir şey ifade etmiyor.

80'li yıllarda bizim partide liberal ve dogmatiklerden oluşan çeşitli kanatlar mevcuttu. Örneğin, Spiegel'in Başbakan Mieczyslaw Rakowski'yi reformcu komünist olarak nitelediğini anımsıyorum. Şimdi, herkes aynı kefeye konuyor ve yalnızca komünistlerden söz ediliyor. Rakowski DDR'in SED'inden Egon Krenz ile kıyaslanamaz. Bu çok anlamsız olur.

Komünistlerin Polonya'ya muazzam zararı oldu. Partinizin geçmişini aklamak mı istiyorsunuz?

Seçim sloganım "Geleceği seçiyoruz", benim geçmişi inkar ettiğim anlamına gelmez. Ama, insanlar o kadar değişik deneyimler yaşadılar ki, geçmişe bakışta ortak bir yargıya varılmıyor. Yalnızca boşuna zaman kaybetmiş olurduk.

Eski partili yoldaşlar, şimdi yeni başkandan kendilerine tekrar güç ve nüfuz kazandırmasını talep etmiyorlar mı?

"Betonkafalılar"ın hepsi gitti. Geri planda bir grubun geri dönüş fırsatını kolladığı kesinlikle gerçek değil. Bu kişiler daha 1989'da hayal kırıklığı içinde ayrıldılar. Onları yeni sosyal demokrat partimize hiç kabul etmedik.

Üyeleriniz hangi kesimlerden?

Kimse ciddi ciddi reel sosyalizmin iyi bir sistem olduğunu söylemedi, –bu çılgınlık olurdu. İzin verirseniz size şunu hatırlatmak isterim: Partimiz 1990'da, o zamanın Maliye Bakanı Leszek Balcerowicz'in ekonomik şok tedavisinin sorumluluğuna ortak olmuştur.

Teknokrat olarak nitelenmenize karşı çıkar mısınız?

Teknokrat yanlış değil, ama ben kendimi pragmatik olarak nitelendirirdim. 1954'te doğdum ve '70'li yıllarda parti başkanı Edward Gierek iktidarda iken yüksek öğrenimimi yaptım... O zamanlar Polonya'ya taze bir hava gelmişti, sistemi reforme edebileceğimizi düşünüyorduk. Nihayetinde Gierek de bir teknokrattı. Bugün 35–45 yaş arasındakilerin bana büyük destek vermesi bir rastlantı değil.

1980'de Dayanışma kurulduğunda yanlış tarafta yer aldığınıza dair bir hisse hiç kapıldınız mı?

O heyecan verici bir süreçti. Biliyor musunuz, Dayanışma, birçok sloganı sol yönelimli olduğundan bana sosyalizmdışı gelmezdi. Sosyalist öğrenci örgütündeydim ve milyonlarca Polonyalı gibi Dayanışma ile parti arasında ikircikli idim.

Niye Dayanışma'ya katılmadınız?

Bugün belki komik gelebilir. Dayanışma'ya katılma bana moda bir davranış gibi geliyordu. Kitleyle birlikte hareket etmek istemiyordum. Ne izcilere, ne de sosyalist gençliğe dahil oldum. İlk kez üniversite öğrencisiyken partiye katıldım. Bugün başkan olarak sosyaldemokrat parti üyeliğini bırakmak zorunda kalmak bana güç gelmiyor. Sizi temin ederim ki, ömrümün sonuna kadar artık hiçbir partiye üye olmayacağım.

Seçilmenizden sonra Polonya uzlaşmaz bir şekilde, Walesa'nın Dayanışma kampı ile sizin taraftarlarınız arasında bölündü. Bu ayrılığın üstesinden nasıl gelecek-siniz?

Sanırım, ayrılık hiç de o kadar

Polonya'da Kilise öteden beri toplumsal ve politik hayatta çok etkin...

derin değil. Daha çok bir kişilik sorunu. Anlaşılıyor ki, Walesa yenilgi nedeniyle çok derin hayal kırıklığına uğramış durumda...

Walesa seçimlere hile karıştırıldığından söz ediyor ve size karşı bir kampanya başlattı.

Evet bu iyi bir belirti değil. Ama benim izlenimime göre, Polonyalılar yeni gerilimler değil, aksine uzlaşma ve sosyal barış istiyor. Ülke herkese, hatta Walesa'ya da yetecek kadar büyük. O şimdi, sabık başkan olarak yaşamasını öğrenmeli.

Ne yapmalı ki, tersanesine geri mi dönmeli?

Kimbilir, uluslararası bir örgütte Polonya için çalışmayı sürdürmesi sanırım tüm taraflar için en iyisi olurdu.

Zaferinizden sonra Rus Başbakanı Çernomirdin Varşova ve Moskova arasında daha iyi ilişkileri umduğunu söyledi. Galiba bunun gerisinde, sizin NATO'ya girme konusunda bir kez daha düşünmeniz dileği yatıyor. Ruslara öncüllerinizden daha mı çok kulak vereceksiniz?

Rusya ile ilişkimiz çok önemlidir ve biz buna şimdiye kadarkinden daha çok özen göstermeliyiz. Son yıllarda boşa zaman yitirdik. Stratejik hedeflerimiz açık: NATO ve Avrupa Topluluğu üyesi olmak istiyoruz. Bu bizim için yalnızca bir güvenlik garantisi sorunu değil, aksine Avrupa'nın birliği sorunu. Almanya'nın tekrar birleşmesi bu yöndeki ilk adım; tarafsız ülkeler İsveç, Finlandiya ve Avusturya'nın AT'ye katılımı ikinci adımdı. Üçüncüsü, NATO ve AT'nin Orta Avrupa devletleriyle genişlemesidir.

Moskova'nın buna ses çıkarmayacağını düşünüyor musunuz?

Moskova'da durum önceden kestirilemez. Ruslar ekonomik bir krize girmiş bulunuyorlar, önlerinde Duma ve devlet başkanlığı seçimleri var. Bu nedenle endişelenmemize gerek yok. Kültürel, sportif, ekonomik ve politik, mümkün olan her düzlemde ilişkiye gereksinimimiz var. NATO'ya girişimizden sonra yeni bir duvar istemediğimizi Moskova anlamalı. Doğu'ya karşı Birleşik Avrupa'nın ileri karakolu olmak istemiyoruz.

Dışişleri ve savunma bakanlıklarına yapacağınız atamalar Batı'ya yöneliminizin mihenk taşı olacak. Bu görevlere kendi çizginizin dışında kişileri atayacak mısınız?

Evet, ama bu hiç de kolay değil. Dışişleri Bakanı Wladyslaw Bartoszewski ile konuşmayı denedim...

O, sizin seçilmenizden hemen sonra istifasını sundu.

Bartoszewski'yi seve seve görevinde tutardım. Olmazsa, bu hükümete sadık ve aynı zamanda partnerlerimizden onay alacak birini ararız. Ama sorun bana o kadar acil görünmüyor.

Aksine; eğer yanlış bir ismi seçerseniz NATO'ya girişiniz zorlaşabilir.

Bu aşamada isimler üzerine konuşmak istemiyorum. Ama Washington elçimiz Jerzy Kozminski bir çözüm olabilir. Kendisi her çevre tarafından hoşgörülebilir.

Kilise, seçimler sırasında, Polonya'yı yönetmeniz manevi açıdan karşı çıktı. Katolik bir halk dinsiz başkan mı seçti?

Ülkem için o kadar iyi çalışacağım ki, tanrının inayeti üzerime olacak.

Katolik terbiyesi mi aldınız?

Elbette. Annem ölünceye kadar koyu dindardı. Belki biliyorsunuz, bana şiddetli saldırıların olduğu bir zamanda, seçim sürecinde öldü. Ölümünden bir anlamda kendimi suçlu hissediyorum, çünkü olanlar ona çok fazla geldi.

Kilise ile sizin tarafın nasıl uzlaşabileceği konusunda bir fikriniz var mı?

Kilise ve devlet arasındaki ilişkide ihtiyacımız olan normal bir düzey. Kanaatime göre, kilise Polonya toplumundaki rolü üzerine oturup düşünmelidir. Komünizmde işlevleri açıktı: En önemli muhalefet ögesiydiler. Ama demokrasilerde kilise muhalefet olarak gereksizdir. Ayrıca kilisenin, tüketim ve egoizmi beraberinde getiren serbest piyasa ekonomisiyle başı dertte. Nihayetinde, Polonya'nın açılması yeni değerleri iyi ya da kötü teşvik ediyor. Buna da Kilise her zaman razı değil; örneğin, bir filmde bir dinadamının eşcinselliği konu edildiğinde...

Kilisenin yeni döneme uymasına yardımcı olacak mısınız?

Bu benim görevim değil. Ama, Kilise ile kapışmak istemiyorum. Kilise ile iki somut konu üzerinde konuşmak istiyorum. Yeni anayasada kilise ve devlet ayrılığı saptanmalı; bu vaktiyle eski başbakan (Kilise'nin adamı) Tadeusz Mazowiecki tarafından önerilmişti.

Açık tartışma gereğinden o kadar doğal söz ediyorsunuz ki, sanki 10 yıldır Polonya'da bu normalmiş gibi.

5 yıl önce, ilk başkanlık seçimlerinde açık tartışma hemen hemen yok gibiydi. Ama geçen süreden çok şey değişti ve çok şey öğrendik. Medya giderek önem kazanıyor. Toplumun olgunluk düzeyi olağanüstü gelişti. Şimdi insanlar için gerçekten önemli en azından 4 sorunumuz var.

Nedir bunlar?

İlki, yeni anayasa; ikincisi, sosyal sigorta sisteminin reforme edilmesi; üçüncüsü, amaçlanmış NATO üyeliği ve dördüncüsü de, Avrupa Topluluğu'na katılma.

İnsanlar gerçekten böyle karmaşık durumlarla ilgileniyorlar mı?

Seçim çalışmalarım sırasında doğu Polonya'nın küçük bir kenti, Porczew'deydim. Orada, stadyumda, NATO'ya giriş üzerine tüm bir kampanyanın en ilginç tartışmalarından birini yürüttüm. Yabancı birlikler topraklarımıza yerleştirilecekler mi, atom silahlarını bulundurmak zorunda mıyız, tüm bunlar vatandaşları epey etkiliyor.

Bununla, siz ve yandaşlarınızın, demokratik mekanizmaları, bazı Dayanışma kahramanlarından daha iyi anladığınızı mı söylemek istiyorsunuz?

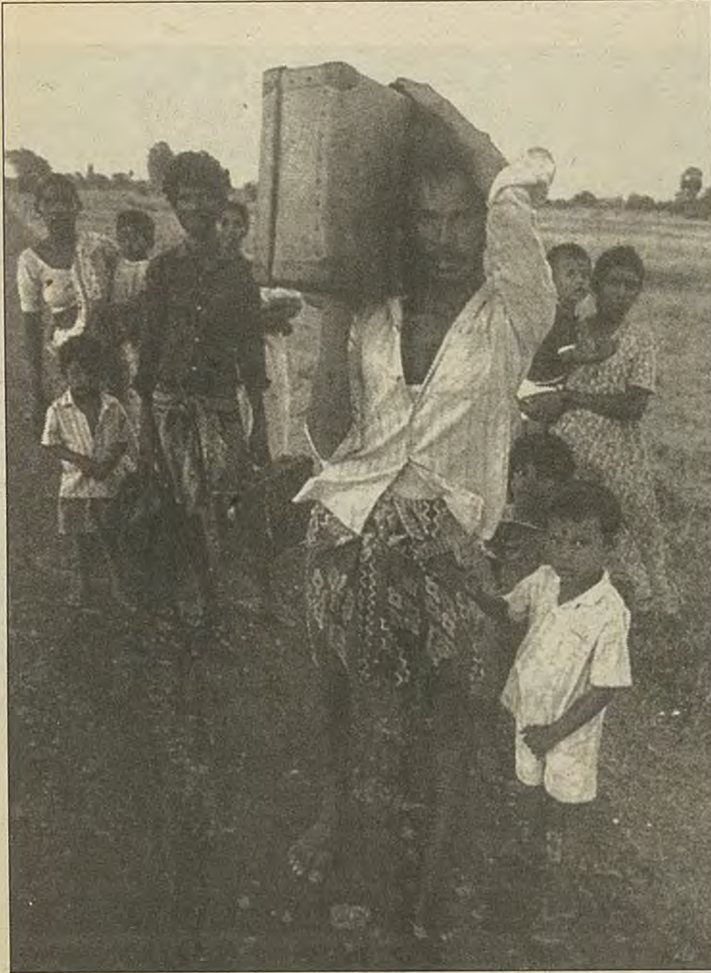
Biz açığız ve Batı'nın deneyimlerini itinalı bir şekilde tahlil ettik. Ben, yükseköğrenimim sırasında sıkça yurtdışındaydım. Almanya Wuppertal'de ve 1976'da üç aylığına ABD'de. Kısa sürede anladım ki, sovyet biçimi sosyalizm dünyanın en iyi sistemi değil. İsveç, hele İspanya sosyaldemokratlarından etkilendim. Felipe Gonzales benim kahramanım.

Niye o?

Çünkü İspanya'da Polonya'dakine benzer bir durum hüküm sürüyordu. Her iki durumda da söz konusu olan sivil demokratik bir toplum inşa etmek ve barıştırma idi. Ayrıca, Gonzales seçimin nasıl kazanılacağını biliyor –bu, belki de bir politikacı için en önemli şey.

S– Sayın Kwasniewski, bu görüşme için teşekkür ederiz.

Şövenizmin batağında bir ülke: Sri Lanka

Sri Lanka'daki savaş 17 yılda 400 bin kişinin ölümüne yol açtı (Üstte). Binlerce insan yıllardır göç yollarında... (Yanda).

Karl PAWELKA *

Colombo hükümeti bir süredir yeniden kuzeye asker sevkediyor. Ordu Jaffna kapılarına dayandı bile. 400 bin insan göç yollarında. Jaffna, güneydeki Sinhali çoğunluğa karşı direnen kuzeydeki Tamillerin başkenti.

Jaffna'daki demir disiplinli Tamil Kaplanları ülkeden ayrılmayı istiyor ve bunun için silahlı mücadele yürütüyor. 17 yıl boyunca Birleşik Ulusal Parti (UNP) rejimine karşı yürütülen bu savaş 400 bin kişinin ölmesine neden oldu. Yine bu yıllar, aynı zamanda Sri Lanka'da büyük halk ayaklanmalarının sürdüğü yıllardı. 1980 yılında işçilerin genel grevi yenilgiye uğradı. Olumsuzluklar, '80'li yılların sonunda ülkenin bir devrimci duruma doğru sürüklenmesini engelleyemedi. Tamil Kaplanları'nın kuzeyde yürüttüğü kurtuluş savaşı, hükümetinin ülkeye Hindistan askeri güçlerini çağırmasına zemin oluşturdu. Bu gelişme, yoksullaşan devrimci yurtsever gençliği (JVP ayaklanması) tahrik etti, ayaklanmalarına neden oldu.

Hükümet 50 bin genci katletmekle kalmadı, '90'lı yıllarla beraber ülkeyi özel sermayeye ve uluslararası tekellere sonuna kadar açtı. Bu, sonun başlangıcıydı. Binlerce köylü kız, sıkı disiplin ve sendika yasağı altında Serbest Ticaret Bölgesi'ndeki tekstil fabrikalarına akın ettiler. 1994'e gelindiğinde, köylülüğü ve çay plantasyonlarını da içine alan bir grev dalgası, Serbest Ticaret Bölgesi'nde patladı.

1994: Dönüm noktası

Kentli binlerce emekçi, ayrıca köylüler ve hatta dağlık bölgelerdeki Tamilli çay işçileri 1993-94'te büyük umutlarla Halk Cephesi'ne "Peoples Alliance" (PA) doğru yöneldiler.

1995'in 16 Ağustos'unda yapılan seçimlerde halk "Peoples Alliance"ı seçti. Cephe'nin ağırlığını dizginlerini sermayenin eline vermiş SFLP, (Bandanaraike Hanedanı) ile "Troçkistlerin" eski tüfeklerden oluşan partisi Lanka Sama Samaya Party (LSSP) ve stalinist KP gibi güçler oluşturuyor. Hükümetteki "solcular" yaşlılardan oluşan çok küçük bir azınlığı temsil ediyor. Bu azınlığın hükümette yer alması, bir anlamda geniş kitlelerin gözünde hükümetin toplumsal iyileştirmeleri hayata geçirmesinde ve barışın sağlanmasında bir nevi yedek sigorta olarak görülmekteydi. Ama, bugün Halk Cephesi'ne halk "artık yeter" diyor. Hükümet ise hala, toplumsal ve demokratik kurtuluş vaadediyor ve kuzeydeki Tamiller'le barış çağrısında bulunuyor.

Savaşa ve sıkıyönetime son!

Toplumsal kurtuluş, demokratik anayasal reform ve barış anlaşmasının yapılması gibi taleplerden geriye hiçbir şey kalmadı. Fakat hükümet 1994 sonlarında Tamil Kaplanları ile barış görüşmeleri için masaya oturmuştu. Görüşmelerin başında Colombo'nun kuzeyli Tamiller'e karşı uyguladığı ekonomik ambargo ve Tamil bölgesinin askerden arınması ele alındı. Sinhali ordusunun kuzeydeki kamplarından geri çekilmesi anlamına gelen bu başlangıç çok kısa bir süre geçmeden iç mantığının olmamasından dolayı görüşmeler yarıda kesilerek başarısızlıkla sonuçlandı. Hükümetin Barış Görüşmeleri Komisyonu üyesi Doktor Jaydeva Uyangoda daha sonra Mayıs 1995'te "Bugün geçmişi akıllıca değerlendirirsek, halk cephesi hükümetinin barış inisiyatifi zafiyet içeriyordu" diyordu. Çünkü, bu barış inisiyatifi, benzin ve çimentonun kuzeye sevkedilmesine hükümetin aylarca ayak diremesi anlamına geliyordu. Söz konusu ambargo zaten hiç kaldırılmadı. Hükümet ordusu asla kuzeydeki (saldırı) pozisyonundan geriye çekilmedi. Görüşmelerin yapıldığı aylarda bile, Tamil Kaplanları'na karşı ordunun silahlandırılmasına aralıksız devam edildi. Sonuçta Kaplanlar, barış görüşmelerinden, hükümetin iki savaş gemisini batırdığı 19 Nisan'da geri çekildi.

Hükümetin ağustos ayında Colombo ve dağlık bölgede sürdürdüğü taarruz döneminde, ben bu yöredeydim. Geçen yılın aynı döneminde de yine oradaydım. Dolayısıyla da geçen yılki toplumsal başkaldırı havasının bu yıla göre, Sinhali şövenizmi tarafından tüyler ürpertici şekilde nasıl karartıldığını bizzat gözlemledim. Hükümet ve medya hergün ordunun Tamil "teröristlerine!" saldırılarını ve yeni bölgeleri fethetmesini, adeta şehvetle izliyorlardı. Colombo'nun küçük göletlerinde hergün yeni cesetler ortaya çıkıyordu. Hükümet faili meçhulleri araştırdığını söylese de, gizli polis sokaklarda Tamil avına devam ediyor. Sağ bırakılanlar ise, tehdit unsuru olsun diye, kafaları traşlı salıveriliyorlar.

Bu gelişmelere rağmen, bakanların ve gazetelerin hergün "taktik" geri çekilmeyi tartıştıklarını gözlemlemek mümkündü. Tamil Kaplanları kara-hava roketatarlarla hükümetin iki savaş uçağını düşürmüştü. Kaplanlar, büyük bir ikmal gemisini de batırmayı başardı.

Hükümetin Jaffna'yı işgal etmesi bile, ulusal savaş boyutunda Tamil halkının kendi kaderini belirlemesinde yeni bir aşamaya tekabül edecek.

Tamil Kaplanları

LTTE Tamil milliyetçisi bir gerilla örgütü. Kitleler için ve kitleler üzerinden anti-Sinhali ve şövenist bir politika yürütüyor. Tamiller'in kendi kaderlerini belirleme hakkı için hükümet ordusunun yenilgisi şart!

Ağustos'ta Sri-Lanka'da devrimcilerce çözüm politikaları üzerine bir tartışma yürüttük. Ülkedeki durum kötüye gidiyordu ve büyük kitle kabarmaları artık sona ermişti. Ağustos 94'den itibaren Halk Cephesi'nin savaş politikasıyla birlikte devrimci-sosyalist siyaset Halk Cephesi'nin düşürülmesini göze almak zorundaydı.

Çözüm ancak Tamil halkının özgür ve demokratik bir ortamda, kendi geleceği üzerine Sri-Lanka'nın içinde ve dışında karar verebilmesiyle olanaklı olacak! Burada özgür ortamdan anlaşılması gereken, referandumun, ordunun bombalarının ve LTTE gerillalarının kalaşnikov namlularının gölgesinde olmaması. Gerçek "barış süreci" koşulları ancak hükümet ordusunun yenilgiye uğratılmasıyla oluşacak.

Geçen zaman içinde (Aralık '95) Sri-Lanka ordusunun Jaffna'yı ele geçirdiğine dair haberler var. Bu, elbette LTTE'nin ciddi yenilgisini haber veren sembolik bir işaretten daha fazla şeyi ifade ediyor. Başkan Kumaratunga son olarak, ordunun kuzeyi bombaladığı sırada bir barış çağrısında bulundu! Bu aslında "Halk Cephesi"nin şövenist savaş politikasının devam ettirilmesinden başka bir şey değil. Bu cephe barış vaadiyle iktidara geldi, ama ülkeye savaş getirdi. Kumaratunga sözde güneyde uygulanan anti-Tamil programı önlemek istiyor. Toplumsal krizin günden güne derinleştiği bugün, Colombo'da çok derin bir Sinhali şöven hava esiyor. Sol güçlerin "Halk Cephesi"nin düşmesi pahasına da olsa yapması gereken şey, savaşa ve krize karşı muhalefeti güçlendirmek.

* **Karl Pawelka**: 27 yıllık öğretmen, Viyana Bağımsız Öğretmenler Sendikası Y. K üyesi.

Sri Lanka'nın geçmişinde bir yolculuk

Sri Lanka'nın savaşlar ve ayaklanmalarla dolu geleneğinde en güçlü unsurlardan biri işçi hareketi içinde etkin Lanka Sama Samaya Party (LSSP). Bu parti, kitleselliğini koruyarak, 1939'da stalinistlerden ayrıldı ve kitlesel troçkist bir parti olmayı sürdürdü. Uzun yeraltı yıllarından ve İkinci Savaş'tan sonra yeniden yükselen işçi hareketiyle birlikte LSSP yeniden güçlendi ve 1955'lerde halk cephesi hükümetlerinde yer aldı. Burjuvazinin çeşitli kanatlarını da içeren bu hükümetlerde yer almayı sorun eden partinin sol kanat lideri Edmund Sammarakoddy partiden ayrıldı. Ayrılan geleneği bugün radikal sol küçük bir grup olan Devrimci İşçi Partisi (RVP) temsil ediyor.

Ülkenin geçmişinde bir yolculuk yapmamız gerekirse, LSSP'nin yenilgi süreciyle birlikte, sol geleneğin yenilgisini de peşinden sürüklediğini görmek mümkün. 1971'de "sol", yani LSSP ve Komünist Parti tekrar cephe hükümetini oluşturdular ve Janata Vimukthi Peramuna'nın düzenlediği gençlik ayaklanmasını kanlı bir şekilde bastırdılar. Bu gelişmelerin sonucunda cephe hükümeti 1977 yılında, burjuva gerici UNP'nin yolunu açmış oldu. Bu rejim 1993 yılına kadar ülkeyi yönetebildi. UNP'nin yeni sömürgecilik ekseninde ülkeyi yönetmesi, halkları etnik temelde brbirine karşı kullanması ve Sinhaliler'le Tamiller arasında bitmek bilmeyen bir etnik savaşın sürmesine neden oldu. UNP rejimi, 1980'de sol sendikaların önderliğindeki genel grevi bastırdı. 1983'teki anti Tamil katliamları da bu rejim kışkırttı. Devamında kuzeydeki Tamil ayaklanmasını bastırmak için Hint ordusunu yardıma çağırdı. Hemen ardından da güneydeki Sinhaliler'i provoke ederek, JVP gençliğinin ve yoksulların ayaklanmasına neden oldu. Bu nedenle 1990'da de facto olarak ülke gider ayak devrimci, Sinhali milliyetçisi olmaya doğru dönüşüme uğramış, JVP'nin zaferinin eşiğine gelinmiş oldu. Sol, tarihsel olarak, bir kez daha ne kadar zayıf ve beceriksiz olduğunu –JVP bu ayaklanmada yenilgiye uğradı– kanıtladı. Böylece 1991'de UNP rejimi gençliğin kanlarıyla yeniden yıkandı.

1991'deki olaylarla birlikte, aslında 1993'te kurulan halk cephesinin yükselişinin temelleri de atılmış oldu. Kitlelerin bu dönemdeki radikal beklentileri süreç içinde proletaryanın ütopyasının yok edilmesine ve Sinhali şövenizminin rönesansına doğru kullanıldı.

'Bu birliktelik seçimden sonra da de

Geçen hafta BSP ve SİP'le başlattığımız EMEK BARIŞ ÖZGÜRLÜK BLOKU'nu oluşturan partilerle görüşmelerimizi bu hafta HADEP ve DDP ile sürdürüyoruz. HADEP Genel Başkanı **Murat BOZLAK** ve Demokrasi ve Değişim Partisi Genel Başkanı **Refik KARAKOÇ** arkadaşımız **Mustafa ERDOĞAN**'ın sorularını yanıtladılar.

Diyarbakır 1. sıra adayı Murat Bozlak İstanbul'da yapılan BSP Dayanışma Yemeği'nde konuşma yaparken...

Türkiye sosyalistleriyle Kürt yurtseverleri arasında önemli bir yakınlaşmayı ifade eden ittifak kararınız parti içinde veya partinin yakın çevresinde nasıl bir tepki aldı? Bu ittifakın siyasal anlamı sizce nedir?

Geçtiğimiz dört yıllık süre içinde OHAL Bölgesinde köyler yakılıp yıkılmış, milyonlarca Kürt zorla göç ettirilmiş, açlığa mahkum edilmiş, 3 binin üzerinde faili meçhul cinayet işlenmiş, OHAL rejimi sürmüş, koruculuk sistemi geliştirilmeye çalışılmış, bunun ötesinde batıdaki metropollerde de Kürt aydınlarına Kürt işadamlarına saldırılar olmuş, birçok aydın ve işadamı bu saldırılarda can vermiştir. Sivas'ta 37 aydın katledilmiş, Gazi mahallesinde gençlerimizin üzerine kurşun sıkılmıştır. Devletin dine müdahalesi ve dindeki 'tek tipleştirici' uygulama Alevi yurttaşlarımızı rahatsız etmiştir. Türkiye bütçesinin yarısı OHAL'deki askeri harcamalara ayrılmıştır. Bu durum Türkiye'deki enflasyonun temel nedenidir.

Gelinen noktada Türkiye hem yatırım açısından, hem kredi açılması açısından en güvensiz ülkelerden biri durumuna gelmiştir. Sonuç itibariyle emekçiler ve memurlar bu durumdan mağdur olmuşlardır. Alınterlerinin karşılığını alamamaktadırlar. Demokratik haklar da tanınmamıştır. Dolayısıyla 1991'den bu yana ortaya konulan her açıdan kapkaranlık bir tablodur. Bu tablodan kimler rahatsız diye sorduğunuz zaman Kürtler, Aleviler, sosyalistler, aydınlar, sendikacılar gerçek müslüman emekçiler, işçiler rahatsız. Bunun ötesinde kirli savaşta hiçbir çıkarı olmayan, ama bu savaşta çocuklarını yitiren Kürt ve Türk anaları rahatsız. Bu geniş kesimlerin biraraya gelmesi gerekiyordu. Yani ezilenler ve sömürülenler genel demokratik çıkarları için ezenler ve sömürenlere karşı biraraya gelmek zorundaydılar. Biz parti olarak bu geniş kesimlerle genel demokratik mücadele için güçlerimizi birleştirmek amacıyla seçimlerden çok daha önce bir arayış içerisine girdik. Görüşmelerimiz oldu. En başta Birleşik Sosyalist Partiyle, arkasından Geleceği Birlikte Kuralım Parti Girişimi'yle, Kürt çevreleriyle, aydınlarla, İslami Kürt çevreleriyle de görüştük. Ve bu çalışmalar son derece olumlu bir noktaya geliyordu. Biz bu çalışmaları yürütürken 24 Aralık önümüze seçim tarihi olarak konuldu. Yani seçimlerden iki ay önce başlayan bir süreçti bu. Zaten bu gelişmeler olmasaydı, bir ay gibi kısa bir sürede böylesi bir mesafe katedemezdik. Sonuçta BSP, SİP ve DDP'nin seçime girme hakları olmadığı için seçimlere Emek, Barış ve Özgürlük Bloku olarak girme kararı aldık. HADEP seçime girme hakkını büyük bedeller ödeyerek kazanmıştı. 4 yıl süren siyasal yaşamımızda 105 arkadaşımız şehit oldu. Parti binalarımız bombalandı. Birçok baskıyla karşılaştık. Gelinen aşamada ise bunca bedel ödeyerek elde ettiğimiz hakkı demokrasi güçleriyle paylaşmanın daha doğru olacağını düşündük. Sonuçta seçim işbirliği gündeme geldiğinde parti meclisimiz tek bir karşı çıkma olmadan oy birliğiyle karar aldı. Aydınlardan çok olumlu tepkiler geldi. Başta Yaşar Kemal olmak üzere birçok aydın bu birliği destekleyeceğini açıkladı. Haluk Gerger aday olarak desteğini sundu. Sonuçta biz Türkiye'deki en geniş kesim olan işçiler, sosyalistler, ezilenler ve sömürülenler güçlerimizi birleştirdik.

Birliğin kalıcı olması için seçim sürecinden sonra neler yapmayı planlıyorsunuz?

Bu birliktelik yanlızca seçime yönelik değildir. Amacımız güçlerimizi birleştirmektir. Sistemden zarar gören, rahatsız olan bütün insanlar biraraya geldiler, ortak tavır koydular. Blok seçimle sınırlı olur mu gibi bir düşünceyi doğru bulmuyorum. Seçimden sonra da bu birlikteliğin devam ettirilmesi gerektiği inancındayız. Şimdi önümüzdeki soru: "Bu dayanışma uzun vadede tek bir yapı haline dönüşür mü" sorusudur. Parti olarak bu açıdan hiçbir konuda ısrarımız yok. Bizim amacımız demokrasi güçlerinin birleştirilmesidir. Bunun iki yolu vardır. Ya ayrı, bağımsız yapılar olarak işbirliği içinde olunur, ya da tek bir yapı, ortak bir çatı haline dönüşülür. Biz bu aşamada hem bu seçim, hem de seçimden sonrası için zemin oluşturmuş durumdayız. Ama umuyorum ki, önümüzdeki süreçte gelişmeler çok olumlu bir aşamaya gelecektir. Çok daha ortak paydalar bulunacaktır. Ancak bunun şartlarını önümüzdeki zaman ve koşullar belirleyecektir.

Seçimlerde elde edilecek bir başarının sizce siyasi sonuçları neler olabilir? Sözünü ettiğiniz gelişmelere olumlu bir katkı sunabilir mi?

Güçlü olduğunuz zaman doğal olarak daha fazla güven duyulan bir odak haline geliyorsunuz. İnsanlar bunu hissettikleri zaman istedikleri siyasi partilerin yanında yer alabiliyorlar. Düzen partileri bu 4 yıllık politikalarıyla büyük bir umutsuzluk ortaya koymuştur. Geniş kesimler desteklerini çekmişlerdir. CHP bana göre barajı aşamayacaktır. Daha güçlü bir örgütlenmeye doğru gidilecektir.

Blok barajı aşacak mı?

Bugüne değin yapılan anketlerde hesaba dahi katılmadık. Seçimlere iki ay kala bir anket yaptırılıyor ve bu ankette HADEP'in %6 oy oranına sahip olduğu söyleniyor. HADEP konusunda hiçbir ciddi anket yapılmadı. Türkiye'deki mevcut koşullar biliniyor. Bu koşullarda yapılan bir anketin sağlıklı olacağı inancında değilim. Ama biz partimizin gücünü çok iyi biliyoruz. Bırakın blokun oluşturacağı desteği, HADEP seçime girerken sonuç almak için girdi. Kendini riske edeceği bir seçime girmedi. Bilahare gücümüze baktık, tek başımıza dahi baraj sorunumuz olmayacağı kararına vardıktan sonra karar aldık. Tek başına barajı aşabilecek oy potansiyeline zaten sahibiz. Dolayısıyla bu blokun kazanımı siyasi olacaktır. En geniş kesimlerin siyasi birlikteliğini ifade edecektir. Geldiğimiz noktada artık şunu söyleyebiliriz. '83'teki gibi bir sürpriz çıkacaktır ortaya HADEP açısından. Hiç kimsenin beklemediği bir şekilde HADEP birinci parti olacaktır.

Bu blok kararını alırken HADEP'in yakın çevresinde bulunan islamcı kesimlerin tavrı nasıl oldu? Herhangi bir tepkileri oldu mu?

Kibir

Mustafa YAVUZ

İlginç bir süreç yaşıyoruz. Bir yanda gecikmiş birleşmeyi başdöndürücü hızla gerçekleştirirken diğer yanda baskın seçimler karşısındaki tutum konusunda "ayrışıyoruz."

Bu "ayrışma" seçimlere katılma ya da seçimleri boykot gibi gerekçelerle gerçekleşmiş değil. Sosyalist solun Kürt dinamiği ile birlikte barış eksenli demokratik bir platformla politik sahneye çıkıp çıkmaması, parlamentoya girip girmemesi gibi sorunlar etrafında gerçekleşmiş bulunuyor. Bu "ayrışma" sadece sosyalist solun sekterizmle hesaplaşarak büyük birleşmeyi gerçekleştiren cenahını değil; sekter ve dogmatik cenahını da kapsıyor.

Yıllar sonra ilk kez sosyalist sol büyük sancılar çekerek birleşiyor; yine yıllar sonra sosyalist solun önemli bir kesimiyle Kürt dinamiği yan yana geliyor ve ülkenin en kritik rejim krizinin yaşandığı bir anda sürece müdahale etmeye çalışıyor.

Birleşmeyi siyasal gündeme müdahale zemininde gerçekleştirememe temel bir zaaf olarak önümüzde duruyor. Görünen o ki söz konusu zaaf bu süreçte aşılamayacak; bu nedenle de hem birleşme, hem de seçimlere ilişkin yapılacaklar aksayacak. Ancak umutlu olmamız için yeterli imkanları yaratmış olduğumuz da bir gerçek. Yeni ve umut verici olanın baskın, tutucu olanın tali olduğu bir dönemece girmiş bulunuyoruz artık. Bu dönemeçle birlikte sosyalist sol ve emekçi sınıflar açısından politik yaşama müdahale zemini yakalanmış bulunuyor. Seçim sonrası bu durumu daha somut verilerle tartışmak ve bu yeni dönemeci değerlendirmek imkanına sahip olacağız.

24 Aralık seçimlerine ilişkin tutum konusunda sosyalist solun sekterizm karşıtı cenahında olan bitenler yeni bir kültürün bu cenahta şekillendiğini gösteriyor.

Yukarıda değinildiği üzere bir "ayrışma" yaşanmasına karşın, 27 Mart '94 Yerel Seçimleri'nde olduğu gibi, kimse kimseyi aşırı biçimde suçlamıyor. Ayrı ayrı cephelere göndermiyor. Sağduyu egemen. Doktriner tutumlarla var olma çabası yerine sahici bir hareket oluşturma çabası ve sorumluluğu ön planda. Kürt dinamiği açısından da durum böyle.

Demek ki, değişen dönüşen birçok şey var.

27 Mart yerel seçimlerinde sosyalist solun büyük bir kesiminin, Kürt dinamiğinin seçim taktiğinin yanında yer almasına karşın, 24 Aralık seçimlerinde Kürt dinamiğine mesafeli yaklaşımının ardında yatan ne olabilir? Bu bizce, boykot taktiğine desteğin kendi içinde bir mesafeyi içermesidir. Kürt dinamiği ile ilişkiyi "dışarıdan" tanımlıyor olmasıdır. Oysa bugün yapılması gereken içeriden, yani tüm sürecin sorumluluğunu baskın bir güçle yan yana ortakça taşımaktır.

Sosyalist solun uzun bir süre Kürt dinamiği ile ilişkisinin esas olarak, sosyalistlerin baskın olduğu bir noktadan tarif edilegelmiş olması sorunun kaynağını oluşturmuştur. Bu durum Kürt dinamiğinin güvensizliğini hep kışkırtmıştır. Güvensizliğin hala bir biçimde devam ettiği bir süreçte tartışılmaz bir şekilde Kürt dinamiği sosyalist solu ve emekçi hareketini aşarak, baskın bir güç olarak politik sahneye çıkmış bulunuyor. Sosyalist sol eski yaklaşımları ve ruh haliyle ilişki kurmakta ısrar ederse, hareketin gerisinde kalmaya devam edecek, ileriye doğru hamle yapma becerisi gösteremeyecektir.

Aynı şekilde sosyalist solun Alevilerle ilişkisi de sorunludur. Alevi hareketi kendini tanımlamaya çalışırken, sosyalist solla ilişkisini eleştirel bir tarzda kurmaya çalışmış ve mesafeli davranma yolunu seçmiştir.

Yine aynı şekilde kadın hareketinin, sosyalist sola ilişkin eleştirel tutumu, belirleyici bir öge olarak öne çıkardığı biliniyor. Dahası sosyalist solun iç hayatında da kadınlar kendilerini sürekli eleştirel ve uyanık olma zorunda hissediyorlar.

Ezilenler karşısında, ezen tarafın sosyalist hareketi, artık kendini acımasızca sorgulamak sorumluluğuyla yüz yüze gelmiş bulunuyor. Bütün olan bitenler böyle bir yüzleşmeden daha fazla kaçınılamayacağını gösteriyor.

Sosyal... kültür oluş... ilişkiyi sorg... dır.

Ezilen... konumun... mak, sosya... nın önünde...

Bu du... katlamakta... maktadır? ... karşısında... şılan hakim... arasında da... mekte, tek ... lenmesine...

Ezilme... lerle açık b... formda yan... sorumluluğ... masının va...

Böyle ... jim krizine ... demokratik ... bi; şu anda ... de daha sa...

vam etmeli'

Hayır. HADEP sosyalizme açık bir kitle partisidir. Kürt islamcı kesimler ise HADEP'e desteklerini veriyorlar. Blok partileri henüz bir parti haline gelmiş değiller. Sistemden rahatsız olan en geniş kesimler bu bloğun içinde yer almışlardır. İslamcıların bir bölümü de sistemden rahatsızdır. Bu bloğa oy vereceklerini açıklamışlardır.

Gelinen aşamada bu blokun siyasi kazanımları nelerdir?

Kürt sorunu gelinen noktada yalnızca Kürtlerin sorunu olmaktan çıkmıştır. İstanbul'da 20 binin üstünde kitlenin katıldığı bir şenlik yaptık. Bu şölene Kemal Türkler'in eşi geldi. Tomris Özden de geldi. Tomris hanım bloku açıkça destekleyeceğini söyledi. Tomris Özden Kürt değil ve bu kirli savaşta eşini kaybetmiş. Dolayısıyla bu savaşın mağdurlarından biri. Türkiye, sosyal patlamanın eşiğine gelmiştir. Siyaset bitmiş. Kürtler ise bunca yapılana, talana, baskıya ve zulme rağmen teslim olmamışlardır. Artık Kürt sorunu bir avuç talancının çıkarcının dışındaki herkesin sorunu olmuştur.

HADEP'i sosyalizme açık bir parti olarak tanımlıyorsunuz. Bunu biraz açabilir misiniz?

Biz sol bir kitle partisiyiz. Ve sosyalizme açığız. Bu temelde HADEP'in ittifak kurabileceği siyasal yapılar doğal olarak sosyalist yapılardır. Türkiye'de HADEP'in dışında bulunan ve sol parti olarak görülen CHP, DSP gibi partiler gerçek sol partiler değildir. Özgürlük için, demokrasi için mücadele eden HADEP'in açık olacağı kesim doğal olarak sosyalist kesimlerdir.

Seçim çalışmaları için neler söyleyebilirsiniz?

Tahmin ettiğimiz, gelmek istediğimiz en güzel noktayı yakaladık. Bu öyle tahmin edilmeyecek bir durum değildi. Geçmişte biraraya gelememiş ama biraraya gelmesi gereken insanlar en doğru kararı vererek gelmişlerdir. Ben üç haftaya yakın bir süredir, Adana, Mersin, İzmir, İstanbul, Samsun gibi kentleri geziyorum, olumlu bir noktayı yakalamış durumdayız. Ve gerçekten bu geziler sırasında edindiğim izlenim çok geniş kesimlerin umudu olduğumuzdur. Ülkemizin bu tarihi fırsatı çok iyi değerlendireceği inancındayım. Halkımız barışı, özgürlüğü ve demokrasiyi kendi oylarıyla kazanacaktır. Bu ilk adımdır.

Demokratik Barış Hareketi'nin son tavrını nasıl değerlendiriyorsunuz? Ya da Alevilerin size yönelik tavrı nasıl?

Pir Sultan Abdal Canlar Derneği, Pir Sultan Abdal Derneği'ne bağlı, İzmir, Ankara, İstanbul, Mersin, Adana'daki Alevilerin tüm şubeleri bu seçimlerde blokun yanında yer alacaklarını söylediler. Şu an bizimle birlikte çalışıyorlar. Bu bağımsız adayların temel nedeni CHP'den duyulan hoşnutsuzluktu. Bu oyların CHP'ye dönmesi mümkün değildir. Dönmemesi de gerekiyor. Biz HADEP olarak Refah Partisi'nin işini bitireceğiz. Bu seçimlerde Alevi kardeşlerimiz de CHP'nin işini bitireceklerdir. Bu sistemde ortak paydaların birleştiği nokta olmalıdır. Alevi arkadaşlarımız da bu blokunu içinde yer almalıdırlar.

Meclis'e girdiğiniz takdirde önerileriniz ve talepleriniz ne olacaktır?

Biz parti olarak birlikte olduğumuz çevrelerle, Kürt sorununun barışçıl yöntemlerle demokratik siyasi çözümü için çalışacağız. Türkiye'nin birincil sorunu hala Kürt sorunudur. Bütün sorunların bağlı olduğu sorundur. Bu sorun çözülmedikçe diğer sorunların çözülmesi mümkün değildir. Türkiye'de insanların gönül bağında özgürce, eşit koşullarda bir araya gelmesi mümkündür. Barış, özgürlük ve her kesimin kendisini kimliği ile ifade edeceği tam demokratik bir sistem için mücadele edeceğiz.

Meclis'e girdiğiniz takdirde koşullar gerektirirse diğer partilerle ortak bir çözüm arayacak mısınız?

Sabancı durup dururken gidip Diyarbakır'da görüşmeler yapmadı. Gelinen noktada Türkiye başbakanı bile yatırımların ABD'de yapıyor. İş adamları, sanayiciler durumdan rahatsızlar. Bu sorunun çözümünü gelinen noktada kendi çıkarları zedelendiği için, özellikle kirli savaştan pay almayan sanayiciler, işadamları rahatsızdırlar. Bize göre siyasi çözümü isteyecek olan parlamentodur.

'Türkiye'nin sorunlarını ancak bu blok çözebilir'

Türkiye sosyalistleriyle Kürt yurtseverleri arasında önemli bir yakınlaşmayı ifade eden ittifak kararınız parti içinde veya partinin yakın çevresinde nasıl bir tepki aldı? Bu ittifakın siyasal anlamı sizce nedir?

Türkiye'deki ulusal ve toplumsal mücadelenin, bugün dahi arzu edilen mecrada olmadığını söylemek istiyorum. Bu Kürt sorunu Türkiye'nin üç önemli sorununun çözümünü de güçleştirmekte; geciktirmektedir.

Kürt yurtseverleri ile Türkiye sosyalistleri arasındaki seçim işbirliği önemli bir adımdır, hatta önemli bir projedir. Bir diğer ifade ile demokrasi güçlerinin bu ortak çalışma kararı yeni bir sürecin ve yapılanmanın temeli olabilir.

Biz Demokrasi ve Değişim Partisi olarak, daha kuruluş çalışması sürecinde bu konuyu geniş kesimlerle tartıştık. Bu nedenle bu yaklaşıma uygun demokratik bir programla partimizi kurduk. 13 Haziran 1995 tarihinde Diyarbakır'da yaptığımız genişletilmiş Parti Meclisi toplantımızda, "Türkiye'de demokrasi güçlerinin bir barış ve demokrasi platformuna ihtiyacı vardır", kararını aldık, kamuoyuna açıkladık. Daha sonra, 15 Ekim 1995 tarihinde yaptığımız 1. olağan kurultayımızda, bu yaklaşımımızı kurultay kararına dönüştürdük. Kurultay'dan hemen sonra, ben genel başkan olarak projeyi gerçekleştirmek için gerekli görüşmelere başladım. Neticede bilindiği gibi dört parti bir araya gelerek, EMEK, BARIŞ, ÖZGÜRLÜK Bloku oluşturuldu. Bugün HADEP listeleri ile seçimlere katılmaktayız. Bu gelişmeler partimiz ve çevresinde olumlu yankılar yaptı diyebilirim. Bana göre bu ittifakın siyasal anlamı hem önemli hem de büyüktür. Türkiye'de gerekli olan değişim ve yeniden yapılanmayı ancak bu ittifak yapabilir. Üç önemli sorun olan; Kürt sorunu, demokrasi sorunu ve ekonomik sorunu da, yine, Türkiye'de süren savaşı durdurarak, bu ittifak çözebilir.

Sosyalist ve demokratik güçler birlik sorununun öneminden söz etseler de, bu konuda atılan pratik adımlarda pek çok olumsuzluk yaşanıyor ve bir birliği gerçekleştirmek zor bir süreç haline geliyor. Bloku oluştururken, buna karar vermiş partilerle yapılan görüşmelerde karşılıklı yanlış anlamalar veya güçlükler yaşandı mı?

Hayatın hiçbir alanında, sorunsuz, kolay bir iş yoktur. İttifak sürecinde de bazı sorunlar yaşandı. Bugüne kadar yaşanan sorunları aşmayı becerdik. Seçim süreci tamamlanıncaya kadar da böyle davranmak gerekir diye düşünüyoruz. Sonuçta ortaya çıkacak bütün verilerle tartışmayı ve karar almayı daha doğru bir tavır kabul ediyoruz.

Seçim kampanyasının izleyeceği seyir nasıl olacak ve hangi tür araçlarla sürdürülecek, ağırlıklı olarak hangi sorunlar ele alınacak?

İttifak'ın seçim kampanyası bölgede beklediğimiz bir seyirde gelişiyor. Hatta tahminimden daha büyük ilgi gördüğümüzü söyleyebilirim. Kürtler bu ittifakın tüm gereklerini yerine getirecektir. Verilmek istenen mesaj yerini bulmuştur; akan kanın durması, bölgeye huzur gelmesi, bu her şeyin önüne geçmiştir. Sosyalistlerle yapılan ittifak hiçbir şekilde bölgede bir sıkıntı yaratmamış, ittifak çok isabetli bir gelişme olarak kabul görmüştür.

Parti olarak bu blokla birlikte seçim sonuçlarından beklentileriniz nelerdir? Baraj aşılabilecek mi, böyle bir potansiyel var mı, varsa bu harekete geçirilebilecek mi?

Biz DDP olarak blok çalışmasından öncelikle birliği oluşturan birimler arası yakınlaşmayı ve güveni sağlama yönünde sonuçlar bekliyoruz. Demokrat, ilerici, yurtsever tüm kesimlerin onurla savunabileceği bir oy oranı yakalamasını bekliyoruz. Gelecekteki birlikteliklere zemin hazırlanmasını bekliyoruz.

Bloku oluşturan partiler, bir seçim ittifakında anlaşmış olsalar bile, bu, partiler arasında bir yakınlaşmayı sağlayacak. Bu partilerin seçim sonrasında da bir ittifakı sürdürmesi söz konusu olacak mı, veya sizce bu gerekli mi?

Bu blok oluşturulurken, elbetteki düşünülen diğer bir boyut da bunun seçim sonrasında da sürdürülmesi idi. Ancak sürecin başından bugüne kadarki bölümde ortaya çıkan sorunlar aşılabildi. Ama bir bütün olarak süreci tüketmemiz gerekir. Bütün veri ve sonuç rakamlarını almamız gerekir. Sürecin sonunda yapılacak değerlendirmelerden sonra bu konuda karar vermek mümkün olacaktır. Bu açıdan biz de süreci değerlendireceğiz.

Bu ittifakı basit bir seçim işbirliği olarak görmek mümkün değil. İttifakın genel demokrasi ve sosyalizm güçleri açısından yaratacağı siyasi sonuçlar neler olabilir?

İlerici, demokrat ve sosyalistler bir araya gelmek zorundadır. Çünkü Türkiye'nin sorunları artık tahammül sınırlarını aşmıştır. Şiddet Türkiye'yi çekilmez bir hale getirmiştir. Ülke demokrasiye hasret; Kürtler özgürlüğe hasret, emeği ile çalışanlar bir soluk almaya hasret kalmışlardır. Yukarıda da söyledim; Türkiye'nin üç önemli sorununu ancak, yenilikten, değişimden yana olan güçler aşabilir. Bu da demokrasi güçlerinin bir araya gelmesiyle olur. Barışçıl yol yönteminin silahı kitle gücüdür, geniş halk yığınlarıdır. Halk yığınlarına dayanan bir araç yaratmak kaçınılmaz olmuştur. Bunun objektif koşulları zaten vardır. Geriye kalan; tüm demokrat, yurtsever, ilerici sosyalistleri ilkeli ve üzerinde uzlaşılmış bir programla bir çatı altında toplanmaktır. Bu bağlamda, BSP ile Geleceği Birlikte Kuralım Parti Girişimi'nin, mesafe alarak bir parti kurma noktasına gelmeleri sevindiricidir. 24 Aralık 1995 seçimleri için oluşturulan, Emek, Barış, Özgürlük Bloku da bu sürece hizmet edebilir umuduyla oluşturuldu. Bu blok süreci henüz bitmedi. Sürecin sonunda ortaya çıkacak verilerin değerlendirilmesinden sonra, bu blok ortak yeni bir yapı hakkında karar verebilir. Biz Demokrasi ve Değişim Partisi olarak, bu değerlendirmeden sonra karar vereceğiz. DDP'nin Anayasa Mahkemesi'nde kapatılmak üzere oluşu da bu değerlendirmeyi yapmamıza engel değildir. Eğer Blok'un oluşumundan bugüne kadar yapılan hata ve eksikliklerin hesabı verilmez, özeleştirisi yapılmazsa, sıkıntılar devam edecek demektir. O zaman bu ortak yapı biraz daha zaman alabilir.

Biz DDP olarak, geçmişten bugüne demokrasi ve özgürlük mücadelesi için yapılan bütün birlik çalışmalarına katılmışız. DDP kurulmadan önce de bugünkü DDP kadroları bu çalışma içinde olmuşlardır. Bu konuda programlı ve ilkeli olması koşuluyla her türlü çalışmaya katılırız.

list sol geçmişini sorgular ve yeni bir
urken, önüne ezilenlerle kurduğu
ma ve aşma görevini de koymalı-

rle ilişkisinde geçmişteki hakim
ilerini taşıyarak yürümeye çalış-
t solun sahici politik güç olması-
en büyük engellerden biridir.
m sosyalist sol içi ilişkileri de sa-
dır. Sekterizm gücünü nereden al-
rçok faktörün yanı sıra ezilenler
ve onlarla ilişkide sürdürülmeye çalı-
erden bakma tutumu, sosyalist sol
ekabet, çatışma ve gerilimi besle-
k yapılarda otoriter ilişkilerin şekil-
den olmaktadır.
n tüm biçimlerine karşı ve ezilen-
şekilde eşit ve demokratik bir plat-
ana durarak mücadeleyi geliştirme
u, sosyalist solun yeniden yapılan-
eçilmez bir yanını oluşturmalıdır.
bir yaklaşım, içinden geçtiğimiz re-
ekçiler ve ezilenler cephesinden
bir yanıt üretmemize yol açacağı gi-
gerçekleşmekte olan birleşmenin
ncısız, rekabet ve önyargıdan uzak
yeni bir kültürün mayalandığı bir zeminde gerçekleşmesini sağlayacaktır.

Ezen taraf kibiri, tutarlı bir şekilde karşıya alınamadığında, toplumun geri kesimlerini en kaba biçimde kapmakla kalmıyor, aydınlar ve radikal hareketlerin saflarında da rafine karşılıklar buluyor.

Kürtlerin oylarıyla parlamentoya girmek sosyalistler açısından sakıncalı mıdır?

Tam tersine, Kürtler, Aleviler, kadınlar, çevreciler, cinsel kimliklerinden ötürü ezilenler, emekçiler, sosyalist solun önemli bir kesimi rejimin içinden geçmekte olduğu siyasal krize emek, barış, özgürlük sloganlarıyla elle tutulur bir yanıt veriyorlar. Parlamentoya girildiğinde bu durumun egemenler açısından bir sakınca yaratacağı ne kadar açıksa, emekçiler ve ezilenler açısından aynı zamanda da oluşmakta olan yeni hareket açısından devasa bir kazanım olacağı o denli açıktır.

Emekçiler ve ezilenler, egemenlerin karşısına uzun bir aradan sonra ilk kez güçlerini birleştirerek çıkıyorlar. Bu karşı çıkışın, ciddi politik karşılıklarının olacağını tahmin etmek zor değil.

17. Genel Kurul'un ardından

Türk-İş'te yenilen kim ve ne?

Yıldırım KOÇ

Türk-İş'in 17. Genel Kurulu 5-10 Aralık 1995 günleri Ankara'da toplandı.

Türk-İş'in 16. Genel Kurulu 7-13 Aralık 1992 günleri toplanmış ve Türk-İş tarihinde ilk kez eski genel başkan seçimleri kaybetmişti. Türkiye işçi sınıfının içinde bulunduğu köklü değişim süreci Türk-İş yönetimine önemli ölçüde yansımıştı. Nitekim özellikle 5 Nisan İstikrar Programı sonrasında Türk-İş'in önderliğinde gelişen meşru kitle eylemleri ve Türkiye tarihinin en büyük grevleri bu değişimin kanıtıydı.

Türk-İş'in 16. Genel Kurulu bir anlamda hiç bitmedi. 16. Genel Kurul'da eski yönetimi destekleyenler yeni yönetimi kolay kolay hazmedemediler. Ayrıca, mücadelenin sertleşmesine bağlı olarak, yeni saflaşmalar ortaya çıktı.

Ortaya iki liste çıktı

Türk-İş Genel Kurulu'nda beklenen, uluslararası tekelci sermayeye, IMF'ye ve onların etkisi altındaki siyasal iktidara karşı mücadele etmeyenlerle edenler arasında net ve açık bir saflaşmanın ortaya çıkmasıydı. Sendikacılığı toplusözleşmecilikle sınırlayanlar ile siyasal alana taşımaya çalışanlar; sendikacılığı yalnızca kendi üyeleriyle ilgilenmek olarak anlayanlar ile tüm emekçi sınıf ve tabakalara öncülük yapmak olarak anlayanlar; sendikaları siyasal partilerin müdahalesine açık tutanlar ile sendikaların bağımsızlığını savunanlar arasında bir saflaşma bekleniyordu.

Genel Kurul'da beklenen saflaşma buydu, ama ortaya tam olarak böyle bir saflaşma da çıkmadı. Sendikacılar arasındaki anlaşmazlıklara bağlı olarak, greve çıkan ve mücadeleye katılan Genel Maden-İş, Demiryol-İş ve Ağaç-İş sendikalarının genel başkanları, mücadeleye katılmayan ve Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun genel eylem kararlarına uymayan Haber-İş, Teksif, Toleyis, Tes-İş ve Belediye-İş gibi sendikalarla aynı safta yer aldılar.

Farklı listelerden yine yönetime hep birlikte seçilmeleri ne ifade ediyor?

Listelerin biri, 1992-1995 dönemi genel başkanı Bayram Meral'in listesiydi. Genel Başkan adayı Bayram Meral; Genel Sekreter adayı, Türk Harb–İş'in genel başkanı İzzet Çetin; Genel Mali Sekreter adayı Tek Gıda–İş Genel Mali Sekreteri Korkut Güler; Genel Eğitim Sekreteri adayı Salih Kılıç; Genel Teşkilatlandırma Sekreteri adayı da Tarım–İş sendikası Genel Başkanı Sabri Özdeş'ti.

Listelerin ikincisinde Genel Başkan adayı, Tes–İş Sendikası Genel Başkanı Faruk Barut; Genel Sekreter adayı, Genel Maden–İş Genel Başkanı Şemsi Denizer; Genel Mali Sekreter adayı Demiryol-İş Genel Başkanı Enver Toçoğlu; Genel Eğitim Sekreteri adayı, Ağaç-İş Genel Başkanı Güral Erçakır; Genel Teşkilatlandırma Sekreteri adayı ise, Belediye-İş Genel Sekreteri Mustafa Solmaz'dı.

Genel kuruldan bir süre önce, 12 Temmuz 1994 tarihinden 1995 yılı sonuna kadar Türk-İş'in eylemlerinin hiçbirine katılmayan Hava-İş Sendikası'nın 6 delegesinin bazıları, TÜMTİS'in iki yöneticisi ve Liman-İş'in bir yöneticisi, Türk-İş'in son üç yıldaki mücadelesini görmezden gelerek, iki listeyi tümüyle reddeden ve yeni bir "sol" liste çıkarmaya çalışan bir tavra girdiler. Bu grupta yer alan bir kişi, bu tavırlarının Faruk Barut'un listesine dolaylı değil, doğrudan destek anlamına geleceğini söyledi ve listelerinin toplam 467 delegenin 60'ından fazlası tarafından desteklendiğini iddia etti. Sonuçta böyle bir liste çıkarılamadı ve bu delegeler oy kullanmadılar. 60'ı aşacağı ileri sürülen delege sayısı ise 7'de kaldı.

Genel Kurul'un ilk gününde siyasal parti yöneticileri konuştu. Konuşanlar arasında Necmettin Cevheri ve Mesut Yılmaz da vardı, Alparslan Türkeş de, Doğu Perinçek de, Sadun Aren de. Necmettin Cevheri dışında hiçbir konuşmacı delegeler tarafından rahatsız edilmedi.

Genel Kurul'un ikinci günü sendikalar adına konuşmalara geçildi. İlk konuşmacı Orman–İş Sendikası Genel Başkanı Selahattin Güngör'dü. Selahattin Güngör'ün Türk-İş yönetimini destekleyen ve mücadeleyi terkeden sendikaları eleştiren tavrı, mücadeleye katılmamış sendikaların hırçınlaşmasına yol açtı.

İkinci konuşmacı, Türkiye Haber-İş Sendikası Genel Başkanı Cengiz Teke idi. Cengiz Teke, 13 Ekim günü hükümetle bir anlaşma protokolü imzalamış olmanın verdiği hırçınlıkla, çok sert bir konuşma yaptı. Bu konuşmayla birlikte genel kurulda çok sert bir saflaşma, zaman zaman yumruklaşmaya varan sertleşmeler yaşandı.

Genel Kurul'un ikinci, üçüncü ve dördüncü günleri, sendikalar adına yapılan konuşmalarla geçti. Bazı sendika temsilcilerinin havayı yumuşatma ve gündemi sendikacılık hareketinin acil sorunlarına çekme çabalarına karşın, seçime yönelik sert saflaşma, tartışmalar ve hatta kavgalar sürdü.

Günlük basın bu kavgalara ağırlık verdi

Ancak, bu arada Genel Kurul'da çeşitli komisyonlar oluşturuldu. Bu komisyonlar iki gün çalıştı ve hazırladıkları raporları Genel Kurul'a sundu. Bu raporlar, cuma günü öğleden sonra görüşüldü. Kararlar Komisyonu tarafından hazırlanan rapor da bu arada kabul edildi. Ancak ne yazık ki, tüm basın mensuplarına dağıtılmış olmasına karşın, gazetelerde, Genel Kurul'ca oybirliğiyle kabul edilen bu kararlar konusunda tek satır haber çıkmadı.

Kararlar Komisyonu tarafından hazırlanan ve Genel Kurul tarafından oybirliğiyle kabul edilen "17. Olağan Genel Kurul Görüş ve Talepleri", Türk-İş'in ekonomik, demokratik ve siyasal taleplerini 147. madde biçiminde formüle etmiştir. Bu temel talepler, Türk-İş'in önümüzdeki yıllarda daha da siyasallaşma sürecinde yol gösterici ilkeleri oluşturmaktadır. Türk-İş'in belirli siyasal partilerle ilişkilerinde veya bir çalışanlar partisi kurma girişiminde temel oluştura-

Tüm Haber-Sen kapatıldı ama;

Yeni sendika Haber-Sen yolda...

Ayla ÖNDER

Yaklaşık 5 yıl önce bütün telefon başmüdürlükleri, posta dağıtım merkezleri ve birimlerinde örgütlendikten sonra 842 kurucu üyeyle 16 Ocak 1992 tarihinde kurulan Tüm Haber-Sen'in (Tüm Haberleşme ve İletişim Çalışanları Sendikası) kapatılması, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından onaylandı.

Sendikalaşma çalışmalarının ilk başladığı günlerde, örgütlü yapısını oluştururken çalışanların da fikirlerini alan ve bunları harmanlayarak merkezi yapıyı oluşturan Tüm Haber-Sen, 92-95 yılları arasında yoğun bir mücadele verdi.

Hükümetin özelleştirme planına karşı çıkan, özelleştirme karşıtı eylemlerini yoğunlaştıran Tüm Haber-Sen'e karşı devlet tavır aldı. Böyle güçlü bir yapıyı karşısında görmek istemeyen devlet, Tüm Haber-Sen yöneticileri hakkında defalarca toplu dava açtı. Sürgünler devreye girdi. Tüm Haber-Sen'in genel merkez yöneticilerinin de içinde bulunduğu 26 PTT çalışanı Doğu ve Güneydoğu illerine sürülmek istendi. PTT çalışanlarının buna tepkisi çok sert oldu. 9 ocak 1995'te başlayan ve 7 gün süren iş bırakma eylemi bu işkolunda cumhuriyet tarihinin en uzun grevi olarak tarihe geçti. Bu grev sürgünler geri alınana kadar devam etti. Bu grevlerde toplam 62 bin PTT çalışanı iş bıraktı. Eylem diğer kamu sendikaları tarafından da desteklendi.

Bu eylemlerin ardından bir çok ilde çok sayıda PTT çalışanı hakkında dava açıldı. Bursa'da 840 PTT çalışanı yargılandı.

Yargılamalar devam ederken, devlet son silahını çıkardı. Ve Tüm Haber-Sen'in kapatılması talebiyle de Şişli 4. Asliye Hukuk Mahkemesi Yargıtay 4. Hukuk Dairesi bir karar aldı. Bu karar üzerine sendika Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'na itirazda bulundu.

İtiraza rağmen Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 26 Mayıs'ta Tüm Haber -Sen'in kapatılmasına tüzel kişilik kazandığı gerekçesiyle karar verdi.

Bu kararla Anayasa'nın 33. ve 90. maddeleri ve ILO sözleşmelerinin 87, 98 ve 151. maddeleri çiğnenmiş oldu. İmzalanmış uluslararası sözleşmeler de çiğnenerek sendikanın kapatılma kararı onaylandı.

Tüm Haber-Sen, kapatma kararına karşı "tashihi kurul kararı" isteyerek itirazda bulundu. Sonucu baştan belli olan siyasi karar, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından 6 Aralık'ta onaylandı. Ve Tüm Haber-Sen kapatıldı.

Kapatılmanın kesinleşmesin ardından en çok sorulan soru, PTT çalışanların tepkisizliği. Üstelik bir konfederasyon çatısı altında toplanarak, daha da güçlenen kamu çalışanları bu saldırıya örgütlü bir tepki verebilirdi. Ama olmadı. Bu sessizlik pek hayra alamet değil ama.. Şimdilik "susmayı" yeğlemelerinin altında bir şeyler aramak ne derece doğru bilemiyoruz..

Şimdi ne olacak. 6 yıllık mücadele bir kalemde silinemeyecek tabii. PTT çalışanları, yeni yılın ilk günlerinde startı veriyor. Ocak ayında Haber-Sen adını taşıyacak yeni bir kamu sendikasının kuruluş hazırlaklarına başladılar bile.

cak temel belge, bu kararlardır.

Genel Kurul'da oybirliğiyle kabul edilen diğer bir kararda ise, tüm diğer örgütleri, "özellikle son 6 yıldaki mücadelesiyle halkımıza öncülük ederek halkımızın umudu haline gelmiş olan Türk-İş çatısı altında birleşmeye" çağrıldı ve Türk-İş'in bu konuda her türlü fedakarlığı yapmaya hazır olduğu açıklandı.

Komisyon'da ayrıntılı olarak tartışılan, ancak çok sert saflaşmaların hakim olduğu genel kurulda ciddi bir incelemeden geçmeden oybirliğiyle kabul edilen bu kararlar, gelecek yıllarda sık sık gündeme gelecektir.

Bu arada, Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun DYP ve CHP'ye oy verme doğrultusunda kampanya açma kararı Genel Kurul'da gündeme gelmedi.

Türk-İş Yönetim Kurulu üyelerinin Genel Kurul'un beşinci günü eleştirilere verdikleri yanıtlar da oldukça uzun sürdü. Bu arada, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü işyerlerinde ekim ayında işten çıkarılan mevsimlik işçilerden 15 kişilik bir grup, Evrensel gazetesinin ifadesiyle, "Genel Kurulu basmaya" kalktı. Ancak bu işçiler genel kurulun yapıldığı salona polis tarafından alınmadı.

Cumartesi günü Faruk Barut taraftarları Bayram Meral'in malvarlığına ilişkin Sabah gazetesi haberleri ile Şükran Ketenci'nin Bayram Meral aleyhindeki yazılarının ayrı aldığı fotokopiler dağıttı. Bayram Meral taraftarları ise, Meral'in bu iddialara ilişkin yanıtları ile, Faruk Barut'un Amerikan pasaportuna sahip olduğu iddiasının yer aldığı bir gazete haberini dağıttılar.

Grevler onaylandı

Genel Kurul'un son günü yapılan seçimlerde ilginç bir sonuç çıktı. Eski yönetim, iki ayrı listeden olmasına karşın, aynen yeniden seçildi. İşin ilginç yanı, seçilen yönetim kurulu üyelerinin tümünün sendikalarının da eylemlere ve grevlere etkili bir biçimde katılmış olmasıdır. Faruk Barut'un listesinden Şemsi Denizer ve Enver Toçoğlu yeniden eski görevlerine seçildiler. Türk-İş denetleme ve disiplin kurulları üyeliklerine ise Bayram Meral'in listesinde yer alan adaylar seçildi.

Türk-İş ciddi bir yapı değişikliği yaşıyor. Bu genel kurulda görülen sertleşmeler ve çirkinlikler, bu yapı değişikliğinin yansımalarıdır. Bu genel kurulda karşılıklı ileri sürülen iddialar, geçmişte de dedikodu olarak kulislerde dolaştırıldı. Bu kez, saflaşmanın önemi ve ciddiyeti nedeniyle, kürsüden de dile getirildi. Bu gerçeği gözardı etmek ve görünüşe bakarak sendikacılık hareketinin çürüdüğünü ileri sürmek, kanımca yanlıştır.

Kulislerde dolaşan diğer bir iddia, DYP'nin Faruk Barut'u aktif bir biçimde desteklediğiydi. Kitle iletişim araçlarının bazıları, Faruk Barut'un yenilmesinin DYP'nin yenilmesi anlamına geldiğini belirtti.

Türk-İş Genel Kurulu, 1992-1995 döneminin meşru kitle mücadelesini, grevleri, hükümete karşı alınan açık tavrı onayladı. Basının kavgalara ilişkin haberlerinin yansıtmadığı birinci gerçek budur. Ayrıca Türk-İş'in temel ekonomik, demokratik ve siyasal talepleri bir program niteliğinde formüle edildi ve genel kurul kararları olarak oybirliğiyle onaylandı.

Eylemlere katılmayanların ezikliğinin ve savunma güdüsünün getirdiği hırçınlığın yol açtığı çirkinlikler kenara konursa, Türk-İş delegeleri eylemleriyle övündüler. IMF'ye, sermayeye ve hükümete karşı verdikleri meşru kitle mücadelesini onayladılar. Genel kurulun en güzel yanı buydu.

Trajik bir kongreden izlenimler

Zafer AYDIN

Türk-İş, tarihinin trajik kongrelerinden birini geride bıraktı. Genel Kurul hem psikolojik iklimi, hem de seçim sonuçlarıyla trajik bir tablo ortaya koydu.

Genel Kurulu oluşturan delegeleri seçen işçiler onlara iki konuda yetkilerini devretmişlerdi. Delegeler birincisi; önümüzdeki dört yıl için Türk-İş'in yönetimini üstlenecekleri seçecek. İkincisi; Türk-İş'in yürüyüşünün bundan sonraki ana yönelimini saptayacaklardı. Genel Kurul delegasyonu birinci yetkiyi aşırı bir biçimde önemsedi ve kullandı. Ama yalnızca bu kadarını yaptı. Genel Kurul sendikal hareketin bitkisel hayata girdiği bu dönemde sendikal hareketin ve işçi sınıfının sorunlarına karşı umursamaz bir tutum sergiledi. Seçime kilitlenmiş, kimin gelip, kimin gideceğiyle sınırlı yaklaşım, örgütün kolektif beyni olan genel kurulun bu işlevine uygun bir performans ortaya koymasına engel oldu. Kendisini ezmeye yemin etmiş sermayenin uyguladığı anti-sendikal stratejileri etkisiz hale getirebilecek ve bizzat kendi iç yaşamının yol açtığı sorunları çözebilecek akla, enerjiye ve güce sahip olduğu izlenimini uyandırmadı.

Fikirsiz genel kurul

Genel Kurul'da fikir yok denecek kadar azdı. Her zaman dile getirilen bildik sorunlar konusunda bile bilmiyormuş gibi davranıldı. Çözüm önerileri, projeler, kapsamlı tasarılar sunulmadı. Genel Kurul'a dar ufukluluk, pragmatizm, isimlere ve ekiplere körü körüne taraftar olma, fanatizm hakimdi. Genel Kurul'da belirgin bir anlayış farklılığının çatışması vardı ama, delegeler bir farklılığın tarafları değil, tartışmanın kategorik tarafları görüntüsü veriyorlardı. Bu taraftarlık, gradosu yüksek alkışlar, sataşmalar, müdahalelerle ortamı terörize etmeye kadar varıyordu.

Genel Kurul'daki hava Türk-İş'te etik bir problemin varlığına da işaret ediyordu.

"Devlet Baba" imajı Türk-İş Genel Kurulu'nda pek bir şey ifade etmedi. Türk-İş'in daha önceki toplantılarında hükümetin bakanlarına gösterilen nazik, saygılı, yer yer de - zoraki- coşkulu davranışlar, yerini laf atmaya, sataşmaya, yuhalamaya bırakmış. '89 Genel Kurulu'nda o zamanın Devlet Bakanı Işın Çelebi'nin başına gelenler, bu genel kurulda Devlet Bakanı Necmettin Cevheri ve Çalışma Bakanı Mustafa Kul'un başına geldi.

Çalışma Bakanı Mustafa Kul'un ama, fakat, ancak, lakin gibi bağlaçlarla kurduğu cümleler, delegasyonun tepkisini yumuşatmaya yetmedi.

Türk-İş'te muhafazakarlık yükseliyor

Politik düzlemdeki gelişmelerin bir izdüşümü olarak, Türk-İş içerisinde muhafazakarlığın ve milliyetçiliğin yükseldiği gözleniyor. Bu genel kurulun en dikkat çekici noktalarından birisi MHP'nin Türk-İş Genel Kurulu'na gösterdiği ilgiydi. Bu ilginin karşılıksız olmadığı salondaki alkışlarla belli oldu.

Türk-İş içerisindeki milliyetçi-muhafazakar peygamber, öbür dünya, musalla taşı gibi sözcüklerin geçtiği konuşmalardı. Bu sözcükler aynı zamanda delegasyonun arasında simgeler, semboller üzerinde kurulan bir ilişki türünün de habercisiydi.

Siyasete ilgi artıyor

Seçimlerden önceye rastlayan Türk-İş Genel Kurulu sendikalarla, işçilerle ilişkilerini yeniden çizmeye yönelik niyet taşıyan, oya tahvil edilecek bir ilişki düşünen siyasi parti temsilcilerinin ilgisine mazhar oldu. Delegasyonun soru sorma, sataşma, dalga geçme gibi tepkilerle ortaya koyduğu tutum popülist yaklaşımların inandırıcılığının tükenmeye yüz tuttuğunun küçük işaretleri sayılabilir. Ama yine de işçilerin toplumsal hafızasının zayıflığı, bu duruma güvenen Mesut Yılmaz'ı yanıltmadı. Seçeneksizlikle siyaseti anasından dayak yiyince, babasına, babasından dayak yiyince anasına sığınan çocuk tavrı sanan yaklaşım, bu genel kurulda da kendini gösterdi. '89 Genel Kurulu'nda ANAP'ı yuhalayıp, DYP'yi alkışlayanlar bu genel kurulda DYP'yi yuhalayıp ANAP'ı alkışladılar.

Genel Kurul'un şahit olduğu bu kişiliksiz ve ilkesiz yaklaşım bir yana, işçilerin, sendikacıların siyasete ilgisinin giderek arttığı gözleniyor. Siyasetteki ağırlığımız artmalı talebi belki de ilk kez bu kadar çok dile getirildi. Hatta Yol-İş, Türk-Metal, Çimse-İş gibi sendikalar parti kurmaktan söz ettiler.

Eylemci-teslimiyetçi çatışması

Türk-İş 17. Genel Kurulu Türk-İş'in icazetli, devletçi, sendikacılıktan uzaklaşarak, eylemci mücadeleci bir sendikal anlayışa evrilmesinin yarattığı rahatsızlıkların dile getirilmesine şahit oldu. Türk-İş'in artık devleti sevmediği, "İstiklal Marşı'nı yuhlayanlarla aynı alanları paylaşarak" doğru yapmadığı, sokağa çıkarak hiçbir şey elde edemediği, dolayısıyla hak almanın yolunun sokaktan geçmediği, özellikle son kamu sözleşmelerine göndermeler yapılarak dile getirildi.

Türk-İş Genel Kurulu'na muhalif olarak girenler, bir yandan hükümet tarafından desteklenmediklerini dile getirirken, bir yandan da, böyle bir desteğin var olduğunu sezdirmeye, bununla da 'biz yarın diyalogla sorun çözeriz' mesajını vermeye, bunu oya dönüştürmeye çalıştılar.

Genel Kurul Türk-İş delegasyonunun bir tartışma kültürüne sahip olmadığını gösterdi. Türk-İş'te fikirlerin çarpıştığı bir tartışma olmadı. Genel Kurul'da her sendikaya 20'şer dakikalık konuşma hakkı tanınmıştı. Birçok sendika bu hakkını seçimi etkilemeye yönelik, basit, çirkin, kaba, bir incir çekirdeğini bile doldurmayacak kişisel eleştiriler için kullandı. Eleştiriler "Sen dadaş olamazsın", "Sen Erzurumlu değilsin", "Sen Doğu'nun yüzkarasısın" vb. şeklinde, ancak sokakta bir ağız dalaşı sırasında kullanılabilecek ifadelerle yapıldı.

Yapılan iyi işlere örnek, bayramlarda ve yılbaşlarında gönderilen tebrik kartları oldu.

Demokratik karakterleriyle tanınan bazı işaret eden konuşmaları ise, delegasyon tarafından dikkate alınmadı. Delegasyonun bütün genel kurul boyunca her türlü fikire ve öneriye yaklaşımı, 'delegen kadar konuş' oldu.

Kadınsız genel kurul

Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral genel kurul açış konuşmasına kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilişinin 61. yılını kutlayarak başladığında, Türk-İş'in sadece 9 (dokuz) kadın delegesi vardı. Bu genel kurulda kesif erkek havası son ana kadar hissedildi. Sıklıkla delikanlılık muhabbeti yapıldı.

Türk-İş'in Genel Kurulu'nda ilk farkedilen, delegasyonda fazla bir değişimin olmadığıydı. '89'daki 15. Genel Kurulu'ndan bu yana delegasyonda pek değişim yaşanmamıştı. Yapılan araştırmalar işçi sınıfının yüzde 60'ının 35 yaşının altında olduğunu ortaya koyarken, delegasyonda gençlerin sayısı çok azdı.

Ağırlıkla profesyonel sendikacılardan oluşan Türk-İş delegasyonunun işçi sınıfına ve sorunlarına yabancılaştığı; taşeronlaştırma, işsizlik vb. sorunlara ilişkin çözüm önerilerinde kendini açıkça belli etti. Bazı sendikacılar taşeronlaşmayı önlemek için işletmeleri satın almayı, bazıları işsizliğe karşı yardım sandığı kurmayı önerdi. Bu durum, bunca yıllık tarihsel birikim ardından sendikaların hak arama örgütünden yardım sandığına geri dönmesine tekabül ediyordu.

Genel Kurul'a fikirsel müdahale

Türk-İş Genel Kurulu'na anlamlı bir fikirsel müdahale çabası kendilerini il delegeleri olarak tanımlayan, İstanbul Şubeler Platformu üyesi şube başkanlarından geldi. Şube başkanları önergeleriyle genel kurulun yönelimini etkilemeye, genel kurulu sarsmaya çalıştılar. Türk-İş'in bölge temsilciliklerinin çift maaş almaması önerisi kabul edilmezken, iş güvencesi için genel grev önerisi ittifakla karar altına alındı. Ayrıca genel kurul 1995 kamu sözleşme farklarının 24 Aralık'tan önce ödenmemesi durumunda, bir genel eylem yapılması için seçilecek yönetime yetki verdi.

Türk-İş Genel Kurulu'ndan aynaya yansıyan görüntü, Türk-İş'in bir kriz yaşadığını ortaya koyuyor. Bu kriz eskinin yıkılmaya yüz tuttuğu, yeninin ise henüz kendini hissettirmediği bir sancının yaşattığı krizdir. Bu kriz, temsili demokrasinin de krizidir. Bu temsili krizi kendini delegasyon sisteminde daha açık gösteriyor.

Delegasyon sistemi yoluyla yetki devri dışarıdan örgüte el koymaya yönelik "gizli" operasyonlara olanak yaratıyor.

Bu genel kurul temsili demokrasiden, doğrudan demokrasiye geçişin hızlandırılması gerektiğinin habercisi olmuştur.

Bu karamsar fotoğrafa rağmen, Türk-İş içerisinde sınıfın sorunlarına vakıf, geleceği kucaklama kapasitesine sahip dinamiklerin var olduğu da gözlenmektedir.

Bunu yavan bir umut vermek için değil, bu alt-üst edici gelişmelerin içinden olumlu

(Ütopya=Ada) + (Ada=Bizim Ada) + (Bizim Ada=Ütopya)=
(x + ?) denklemi üzerine düşünceler...

"(...) Ütopya'nın kurumlarını başka uluslarınkiyle karşılaştırınca bir taraftaki bilgeliğe ve insanlığa hayran olmaktan, öbür taraftaki akılsızlığa ve barbarlığa vahlamaktan kendimi alamıyorum. (...)"
Thomas MORE (1)

Faize ÖZDEMİRCİLER

I- ÜTOPYA'YA GİRİŞ: More'nin yapıtından sonra "daha iyi, daha güzel bir toplum ülküsünü" işleyen yapıtlara ve geleceğe yönelik düşlerimize isim olan, çoğunlukla işlevini yitirdiği söylense de, Zaman'ın -ecek/acak eklisinde hep saklı duran büyülü sözcük: ÜTOPYA! KOCA UMUT!... O kadar ki, sözlüklerde geçen tanımlar, yapılan yorumlar, 'düşülke'ler, 'yokülke'ler de tam dolduramıyor yerini. Denebilir ki, şunun şurasında Yunanca'da YER anlamına gelen TOPOS'dan doğma bir sözcük!. Olabilir! Ama, sözkonusu YER herhangi bir yer olmadığı gibi, O YER'in-TOPOS'un da ütopyayı karşılamadığı ortada. O halde, kavram üzerine yorum yapmaktan vazgeçelim, bırakalım da göndermede bulunacağımız NE-NERE ise kendi serüveniyle belirlesin ÜTOPYA'sının ne olduğunu-olmadığını ya da ne olması gerektiğini...

II- "AMAN NE GÜZEL! ARTIK GÜNEŞE GÜNAYDIN DİYORUM, DEVLETE İYİ GECELER!" (2):

Günümüze kolayca uyarlanabilecek tarihsel ayrıntılar İnsan'ın artık ütopyalara gereksinimi olmadığını değil, olsa olsa, "Dünyanın kolay kolay yola getirilemeyeceğini, her güzel düşün insan yaradılışının bayağılıklarıyla, madddenin yasalarıyla didişmek zorunda olduğunu" (3) ortaya koyar.

17. yüzyıl başlarında Francis Bacon, YENİ ATLANTİS'i yazarken, MORE'un eleştirdiği düzen çığırından çıkmıştır. More'u çileden çıkaran tüccar sınıfının parlamento üzerindeki etkisiyken, Bacon'un bu düzenle biraz uyuşmazlığı olduğu söylenemez; o bu düzen içinde yetişmiş, bu politik akış içinde olgunlaşmış bir düşünürdür. More gibi Bacon da "Lord Chancellor'luğa" (4) kadar yükselir ama More, kralın baskılarına dayanamayıp görevinden ayrılırken, Bacon parlamentonun ağır rüşvet suçlamasıyla, rüşvet yediği için görevinden uzaklaştırılır. YENİ ATLANTİS'i de Kral 1. James'in destekleyeceğini umduğu bir Deneysel Bilimler Merkezi'nin tasarısı olarak yazar. Umudunun böyle bir kuruluşun İngiltere'de gerçekleştirilmesi halinde yeniden göreve çağrılmak olduğu söylenir. Nitekim, umutları boşa çıkınca YENİ ATLANTİS'i de yarım bırakır. İlginçtir, ülkesinin Lord Chancellorluğuna kadar yükselmiş, çağında kralları etkilemiş biri olarak More'un, yapıtında çizdiği örnek düzeni, eline birtakım fırsatlar geçmişken neden uygulamaya sokmadığı, yetkilerini neden kullanmadığı da ara sıra sorulur. (5) Oysa, küçük bir kaypaklığın More'u idama gitmekten (6) kurtarabileceğini düşünürsek, Ütopya'da çizdiği dünyanın en güzel yeryüzü devletini de onun kendinden sonraki çağlara bağladığı umudun bir göstergesi olarak algılamalıyız. More'un kendinden sonraki çağlara bağladığı umudun boşa çıktığına mı yanmalı şimdi, BUGÜN'le ORTAÇAĞ arasında halen var olan korkunç benzerliğe mi, yazılarımızı yazarken yüzyıllar öncesinin kitabından alıntılar yapabileceğimize ve doğrusu bu alıntıların hiç de sırıtmadığına mı, neye?... (Ülkeler arasında ikide bir yapılan, bozulan, sonra yeniden yapılan anlaşmalara Ütopia'lılar hiç yanaşmazlar. İnsanlar birbirlerini nasıl olsa sevmiyorlar mı? Tabiatın bu kuralına bile aldırmayanlar, sanki kelimelere mi önem verecekler? (...) Zaten çoğu zaman bu anlaşmalarda kullanılan kelimeler bile öylesine kurnazca seçilir ki, anlaşmayı da, verilen sözü de bozmanın bir yolu bulunur sonunda.) (7)

III- SAPMALAR, ÇÖZÜLMELER: Ütopya'da inanç insanın daha adil bir toplumsal düzende yaşamaya layık olduğu inancıdır. Bir de DÜŞ var, olmaz mı?.. Harekete geçecek bireyin, değiştirmeye soyunacak hareketin kuluçka dönemidir bu. Yaratılacak olan önce düşte alır yerini, biçimlenir, gelişir -gerekirse değişir- ve başka imgelemlere doğru yola çıkar. Bu yolda çok şey katılır ona. Tarih'le, Gerçek'le, İdeoloji'yle beslenir, Zaman'dan doğru dersler çıkarır, İnsan'ı tanımlar ve gereksinimlerinin ne olduğunu değil, ne olması gerektiğini dile getirir. Şiirin yeri bu akış içinde hep vardır, saklıdır. Şiirin dünyaevine girdiği yerdir bu!... Birey(ler) düşlerini kendilerine saklayacak değil(ler) ya, sıra topluma akmaya gelir. Bu akış Ütopya'nın gerçekleşebilirliğini, sonuca yaklaşabilirliğini belirler. Tam bu noktada olanlar olur işte! Yollar düz değil ki; dönemeçler var, sapılacak ara yollar var, parıltılı, içi boş güzellikler, çoğu zaman geleceğe yönelik projelerin gerçekleşmesini engelleyen günlük çıkarlar var. Olabilirlik derecesi hareket içinde yer alıp almayacağımızı belirleyecek duruma gelir. Belirler de! Var olan ve hoşnut olmadığımızı iddia ettiğimiz düzen (8) içindeki iktidar öbeklerine "bir gün değiştirmek amacıyla yama olmayı kabul ettiğimiz an, yama olduğumuz yapı bizi değiştirir. Hem de tereyağından kıl çeker gibi yapar bunu. Bu aşamada pek çok yorum yapılır: a) Belki de ütopyamızın temelleri sandığımız kadar sağlam değildi, b) Belki de topluma akmayı başaramadık, c) Belki de ütopyamız yoktu, d) Belki vicdanlarımız sağda olmamızı engelliyordu, korkularımız da solda, kimbilir! (9) Tüm "belki"leri Bizim Ada'ya uyarlamaya kalktığımızda ilginç mi ilginç, psikotrajik, karamizahi bir tablo çıkıyor ortaya:

- "Ada'da nasılsa barış olmayacak! (Biz neden savunalım anlamında).

- "Bu sorun dışarıdan çözülür" (Biz içeridekiler, Resmi-Milli ideolojinin bize biçtiği kılıfın içinde ranttan payımızı alalım, barış olacaksa olur anlamında).

- "Karşı taraf nasılsa barış istemiyor" (Biz enayi miyiz, neden isteyelim anlamında).

- "Türkiye ve Yunanistan isterlerse bu "mesele" çözülür. (Hem istemezlerse çözülmez, hem de "Anavatanlar"ı elde tutmak anlamında).

- Kıbrıslı Rum solcular: "Denktaş savaş çığırtkanlığı yapıyor" (Gözümüzdeki merceği görmesek de olur anlamında).

- Kıbrıslı Türk solcular: "Klerides savaş çığırtkanlığı yapıyor. (Denktaş'ın ekmeğine bal sürmek anlamında).

Ortaya çıkan tablo ve çoğaltılabilir yorumlar, çözülmeler, sapmalar hep ÜTOPYASIZLIK'tan...

IV- "SESSİZLİK BİR SKANDALDIR!" (10): Yazımın buraya kadar olan kısmında göndermede bulunduğum BİZİM ADA, Ütopya'sının DÜNYA'nınkinden farklı olmadığını belirlemiştir. O BARIŞ'tır! Bu durumda, Ada'da barışsızlığı ilke haline getirmiş Resmi-Milli görüşlerden çok BARIŞ'ı dile getirenlerin bugün vardıkları yer üzerinde durmak daha doğru.

Resmi-Milli olanlar, 50 yıl öncesinde söylediklerini tekrarlıyorlar. Bu açıdan bakıldığında, SAĞ'da herhangi bir sapma sözkonusu değil. SOL'un dile getirdiği BARIŞ ise bir yanıyla içi boşalmış, diğer yanıyla da pratikte karşılığını bulamamış bir kavram olarak çıkıyor karşımıza. Bu durumda, dile getirdiğini pratiğiyle birleştiremeyen SOL'da genel anlamda bir sapmadan söz edersek abartılı sayılmamalı. Bu biraz da sapmak'ı nasıl algıladığımıza bağlı. Kendini, SOL olarak tanımlayan çevrelerde egemen olan sessizlik bozulmadıkça SOL'da durup sessiz kalanlarla, SAĞ'a kaydıkları için sessiz duranları birbirinden ayrı tutmak bizi boş umutlara taşıyacaktır kuşkusuz. İçi doldurulamayan umutlarınsa işimize yaramayacağı ortada; tıpkı içi boşalmış Barış'ın yaramadığı gibi. Bu yüzden "Sessizlik Bir Skandaldır" diyen yazarın saptamalarına sessizliğin aynı zamanda bir sapma olduğunu da eklemek gerekir. Bu, kimseyi gücendirmemeli; gücenmişlik de bir sapmadır çünkü...(...) Barışseverlerin, çağcıl, görgülü insanların, edilgen bir tepkisizlik ve kaderci bir sessizliğe kilitlenmeleri masum bir durum değildir mutlaka; tam aksine bir skandaldır. Sessizlik bir skandaldır. Evrensel düşünen, düşmanlıklardan kendini uzak tutan bilgi ve kültür varlıklı insanların, barış umudu besleyen vicdanların şovenizme karşı sessiz ve tepkisiz kalmaları hiçbir gerekçeyle savunulamaz. Korkulan nedir? "Vatan Haini" yakıştırması mı bizi korkutuyor? Bunlar histerik düşmanlık güdümlü saldırılardır... (...) Askerciklerin akılcıklarına göre biz nefret etmeyi beceremeyen öfke özürlü zavallılarız (...) (11)

V-ATLANTİS, NOSTALGIA VE BİZİM ADA: İlkçağlardan 18. ve 19. yüzyıllara kadar kaleme alınan ütopyaların hep uzak bir adada gerçekleştirilmiş olmasıyla Bizim Ada arasında bir bağlantı kurulamaz ya, kurulabileceğini varsayalım... O yüzyıllarda yeni yeni gerçekleşen coğrafi keşiflerin yarattığı heyecanı, önerilen düzeni, uzak bir adada gerçekleşmiş gibi göstermenin daha inandırıcı olduğu gerçeğini bir yana bırakıp, "Neden uzak bir ada?" sorusuna da sadece düşsel yanıtlar verelim. Platon'un Devlet'inde anlatılan ATLANTİS'le birlikte NOSTALGIA'nın tohumlarını ekmiş olabileceğini öne sürelim... Nostalgia'yı "GEÇMİŞE ÖZLEM" olarak tanımlarsak, bu duygudan bile yoksun bırakıldığımızı, "GEÇMİŞE ÖZLEM"in ardından gelecek HANGİ GEÇMİŞE? sorusunun Resmi-Milli Olanlar'ca "kanlı geçmişe özlem olur mu?" sorusuyla dondurulduğunu göreceğiz. Oysa elimizin altında SAVAŞ ZAMANI SÖYLEMCİLERİ'ne karşı kullanabileceğimiz, geleceğe yönelik projelerimizi üzerinde inşa edebileceğimiz en az 'Savaş Zamanları' kadar gerçek ve yaşanmış olan BARIŞ ZAMANLARIMIZ da vardır.

Haşmet Gürkan, "DÜNKÜ VE BUGÜNKÜ LEFKOŞA" adlı yapıtında bizi böyle bir geçmişe götürür. Patrick Balfeur ya da Lord Kinross olarak bilinen İngiliz yazarın THE ORPHANED REALM (Öksüz Bırakılmış Ülke) adlı yapıtının kapağını, 1949-50 yıllarının barış ve hoşgörü içindeki Kıbrısı'nı anlatan bir kompozisyon olarak tanımlar ve şöyle der: "(...) Kıbrıs'ta köy ve kent yaşamı doğal güzellikleri ve özellikleri üzerine gözlemleri içeren bu yapıtın ilginç mi ilginç bir de kapağı var. Deniz kenarında Yunan bayraklı bir kilise önünde çift süren bir Türk, biraz ötede İngiliz bayraklı polis istasyonu, onun üst başında Türk bayrak ve minaresiyle bir cami. Oturan bir papaz. Çevresinde Kıbrıslı tipler. Bir duvarda Zito Enosis (12) yazısı. Ve ağzında zeytin dalıyla bir beyaz güvercin. (...)" (13)

Aynı kitapta Alsop Donne'un 1962 yılında yayınlanan güncesinden aktarılan bölüm ise şöyle: "(...) 18 Mart 1881... Lefkoşa dünyanın en zengin tahıl ambarlarından biri olan Mesarya ovasının ortasında güzel konumlu bir kenttir. Ve yılın bu mevsimi en hoş göründüğü mevsimdir. Lefkoşa bir açıdan belki de Doğu'nun İslam ve Hıristiyan dinlerinin bir arada-yanyana bulunmasına tahammül eden tek kentidir. Eski Santa Sophia Katedrali şimdilerde bir camidir. Ve Rum kiliselerinin üstünde yükselirler. Ve kentin kalabalık ve pitoresk görünümlü çarşılarında Rumlarla Türkler serbestçe birbirlerine karışmışlardır. (...)" (14)

VI-SON SÖZ (MÜ?): "Ütopyası olmayan hiçbir hareket ADA'da barışı gerçekleştirmeye soyunamaz" (15)

(1) Ütopya. Thomas More. Cem Yayınevi. S.45

(2) Yıl 1532. VIII. Henry'nin çıkardığı yasaya boyun eğmeyen More, sağlık durumunu bahane ederek Lord Chancollor'luktan ayrılır. Bunu "artık güneşe günaydın diyorum devlete iyi geceler" dizeleriyle dile getirir.

(3) Ada. Akşit Göktürk. Adam Yayınları.

Akşit Göktürk'ün yorumuna göre, Shakespeare'in Fırtına adlı oyununda More'un Ütopya'sından etkilenmeler görülür. Ancak dürüst saraylı Gonzalo'nun karşısında dürüst olmayan da durur. Tıpkı iyinin karşısında kötünün durduğu gibi.

(4) Adalet Bakanlığı

(5) Bugün de muhalefetteki sol'un, iktidara ortak ya da sahip olunca söylediklerini neden gerçekleştirmeye çalışmadığı üzerine pek çok yorum yapılır.

(6) 1535 yılında kafası kesilerek idam edilen More'un, ölümü iç rahatlığıyla kabul ettiği söylenir. Çağdaş tarihçiler "kellesi uçmakla insanın başına felaket gelmez" dediğini yazarlar. More'un yaşadığı çağ ve sonu düşünülürse, yetkilerini neden kullanmadığı ile ilgili sorular da havada kalır.

(7) Ütopya. Thomas More. Cem Yayınevi, S. 99.

(8) Gerçekte hoşnut olmadığımızı söylediğimiz düzenden neden hoşnut olmadığımız o kadar da net değil. Tam tersi nedenlerin içi boştur. Bunu Kıbrıs'ta (özelde KKTC'de) oluşturulan çarpık düzene uyarlamaya kalktığımızda, hiçbir gelenek sunmayan bir devletin (?) kapısında elde edilecek bir mevkinin bile düzenden hoşnut olmayı gerektirdiğini görürüz. Dikenden beslenenlerinse düzeni değiştirme iddiaları havada kalmaya mahkumdur.

(9) İkili İlişkiler filminden (Hale Soygazi-Tarık Akan).

(10) Aldatıcı Sorunlar İkilemi ya da Bir Çözümsüzlüğün Anatomisi. Ümit İnatçı. Galeri Kültür Yayınları, S.10-11.

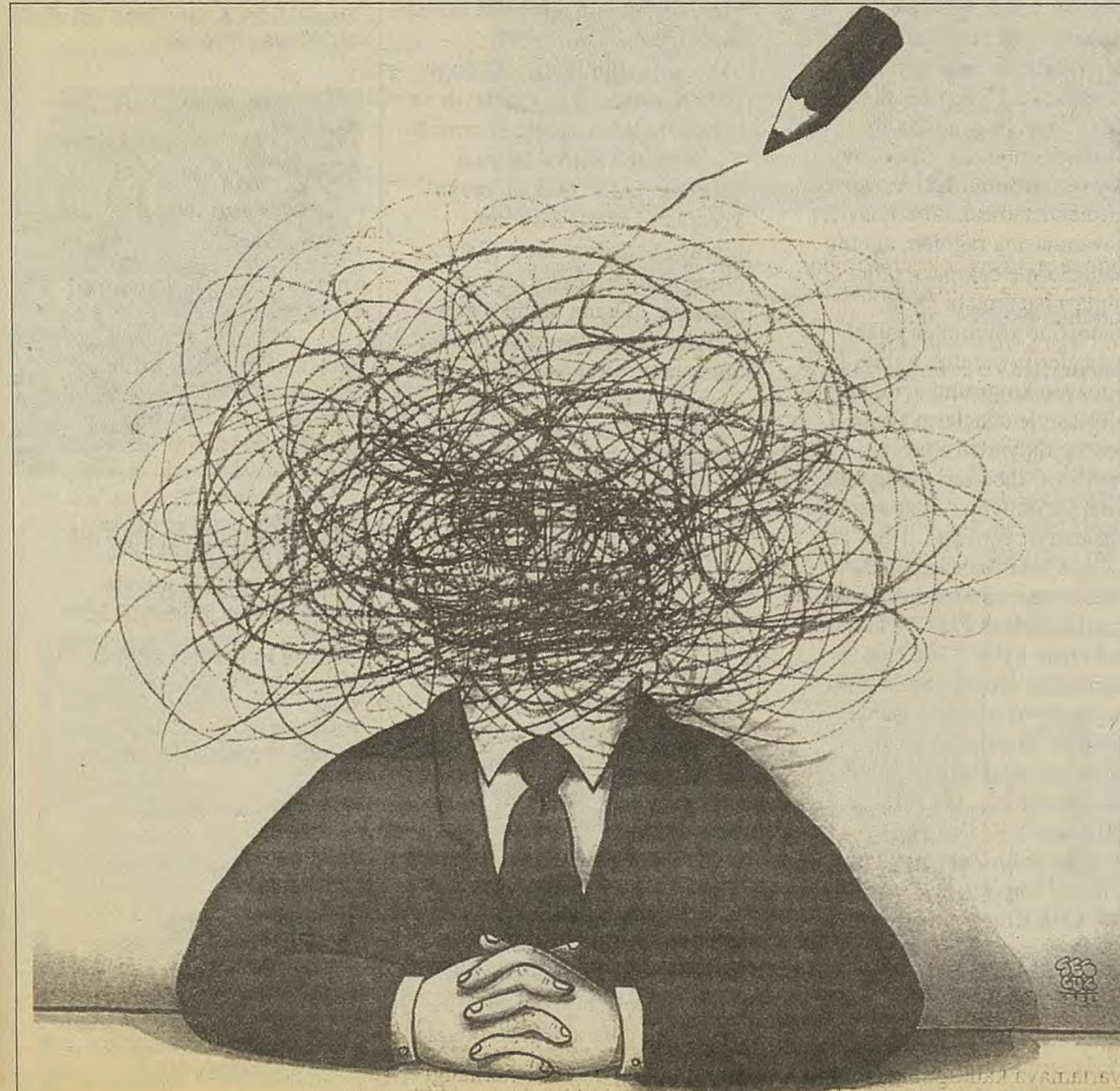
(11)- Aldatıcı Sorunlar İkilemi ya da bir Çözümsüzlüğün Anatomisi. Ümit İnatçı. Galeri Kültür Yayınları. S.10-11

(12) Sonraları "Zito Enosis" yazısının yanına "Ya Taksim, Ya Ölüm" yazısı da eklenecekti.

(13) Dünkü, Bugünkü Lefkoşa-Haşmet Gürkan. S.65.

(14) Dünkü Bugünkü Lefkoşa-Haşmet Gürkan. S.79.

(15) Carr, Bukharin ve Preobrazhensky'nin kitabına (ABC Of Communism) yazdığı önsözde şöyle der: "Ütopyası, geleceğe ilişkin bir projesi olmayan hiçbir hareket dünyayı değiştirmeye soyunamaz."

Eşber sizi görüyor, ya biz onu?..

Yazar Eşber Yağmurdereli hala cezaevinde...

Basında onun için, "Kelepçesini göremeyen düşünce suçlusu" diye yazıldı."Düşünce Suçlarına Karşı Girişim", destek çağrısında" Eşber Yağmurdereli mi karanlıkta, Türkiye mi?" Gözleri ışığı seçemediği halde başka bir aydınlığı seçebilmiş olmalı ki, Samsun Ağır Ceza Mahkemesi, Yağmurdereli'nin 2018 yılına kadar gün ışığı görmekten men edilmesi gerektiğine karar vermiş! 8. Madde'deki makyaj sonucu tekrar görülecek olan bu davada onu yalnız bırakmayacağız" deniyor... Uluslararası PEN Başkanı Joanne Leedom–Akerman da Tansu Çiller'e bir mektup gönderdi:

"Ekselans,

Dünyanın 90 ülkesinin yazarlarının üyesi bulunduğu uluslararası PEN'in Cezaevindeki Yazarları İzleme Komitesi, 8 Kasım 1995 günü avukat ve yazar Eşber Yağmurdereli'nin tutuklandığını üzüntüyle öğrenmiş bulunuyor.

Adil olmayan bir yargılama sonrasında zaten 13 yıl cezaevinde kalmış olan Yağmurdereli, bu kez de, İnsan Hakları Derneği'nin 6 Eylül 1991 tarihinde İstanbul'da düzenlediği bir mitingte yaptığı konuşmadan dolayı 23 Haziran 1994'te 20 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Yağmurdereli, konuşmasında Kürt tutuklulardan, onların özgürlük yolundaki çabalarından söz etmişti. Bu konuşmanın tam metni Uluslararası PEN'in elinde bulunmaktadır. Eşber Yağmurdereli, bölücülük yaptığı gerekçesiyle Anti-terör Yasası'nın 8. maddesine göre suçlanmış ve mahkum edilmiştir. Bu yılın başlarında hakkındaki mahkumiyet kararı Yargıtay'ca bozulmasına rağmen, Ceza Daireleri Genel Kurulu tarafından ilk mahkumiyet kararı mayıs ayı ortalarında onaylandı.

Yasada yapılan son değişikliğe göre, Eşber Yağmurdereli'nin ceza süresi yeniden değerlendirilerek azaltılacak olsa bile, cezaevindeki Yazarlar Komitesi Eşber Yağmurdereli'nin sadece evrensel düşünce özgürlüğü hakkını kullanması sonucu, cezaevinde tutulacak olmasından dolayı duyduğu derin endişeyi ifade eder. Komitemiz bu nedenle Eşber Yağmurdereli'nin derhal ve koşulsuz olarak salıverilmesini talep etmektedir.

Saygılarımızla. Joanne Leedom-Akerman."

TYS Genel Sekreteri Emin Karaca da yayınladığı bildiride, "Türkiye Yazarlar Sendikası'nın 'onur üyesi' avukat ve yazar Eşber Yağmurdereli 2018 yılına kadar hapis cezası tehdidi altında" diyerek yazarları ve aydınları dayanışmaya çağırdı...

Yazar Eşber Yağmurdereli hala cezaevinde...

Eşber, kelepçesini göremiyor, ama cezaevinden bizleri görüyor....

Ya biz, dışarıdaki aydınlar, yazarlar, insan hakları savunucuları, sosyalistler, özcesi bilcümle muhalifler Eşber'i ve diğerlerini görebiliyor mu? Orhon Murat Arıburnu, sabaha karşı kurşuna dizilen mahkumları anlattığı "Mahkumlar" isimli şiirinde ne diyordu: "Bari şu trampetler çalmasa,/ İnsan, insan gürültüye gitmese!.."

Eşber hala cezaevinde... Göz göre göre yatıyor... Haydi

SAHAF GÜNCESİ — Oğuz ÖZDEM

Ve olsam...

Ben bir VE olmak istiyorum. Ne geçmiş ne gelecek, ikisinin ortasında VE. Aşklarım ve ben, kavgalarım ve ben, sorumluluklarım ve ben. Ne geriye gitmek ne ileriye, şimdiki zamanın VE'si.

VE hareketsiz halim, hareketin sıfır durumu. Şöyle de diyebiliriz; hareketi kendi içinde olan bir hareketsizlik, ya da zamanın akışına kapılmayan oluş, belki göl.

"Biliyorum güç gelecek sizlere
Ama artık gitmek geliyor içimden
Bir sabah masmavi bir bulutun
peşinden dönüşü olmayan yerlere" (A. Behramoğlu)

Yeni bir ana bulmak, yeni bir toprak bulmak... Çünkü
"yeni bir sayfa dilimde
senden hızlı/ zamandan yavaş
önsözü
/su düşü" (O.Ö.)

VE olmak

Kimse adımla seslenmeyecek, kimse mesleğimi bilmeyecek, kimse vergi istemeyecek, kimse okuma yazma öğretmeyecek, kimse aşk istemeyecek.

Kimseyi kıskanmayacağım, kimseye bir şey satmayacağım, kimseyi beynimin şiddetiyle ezmeyeceğim...

Kimse olmayacağım...

Dönmek olsa bütün gitmeler, bir meyve sunsalar içi olmayan, bir tat alsam sokak tadında, sevmek dolsa kristal yüzünden bardağıma, gövdemin bütün çizgilerini dolaşarak, yorgun uykularından geçsem şiirin, şarapla yıkasam yanan ruhumu, deniz dolsa ağzıma, -ah leyla- su olup donsam, çöllerden geçse yolum, hayat donsa, ölüm donsa... VE olsam...

Bir kuşdilim olsun. Bir orman çıksın karşıma, kaybedeyim yolumu. Çınara sorayım, ladine sorayım, ceviz beni tanır diyeyim, bu vişne, bu dut... Biliyorum ormanlar değişti diyeceksiniz; ağaçlar aynı ağaç değil, kurtlar parçalar, yılanlar sokar... Senin orman dediğin yerler "kent" oldu diyeceksiniz; binalar konuşmaz, sokaklar dertleşmez, 'karanfil sokak' yok, 'perçemli sokak' yok.

Ama ben VE olmak istiyorum. Kendi etrafımda dönmek istiyorum. Her turum bir asır sürsün, bütün dünyayı görmüş olayım, az gidip uz gideyim aynı yere dönmüş olayım. Her şey VE OLMUŞ OLSUN. Sevdiklerimi göreyim, seveceklerimi göreyim. Buralarda koşmuştum, buralarda dizim yaralanmıştı, buralarda öpüp kaçmıştım ilk sevgilimi... Hatırladınız mı diyeyim; bir asır önceydi, masamın başındaydım, tek dostum kalemdi diyeyim, mektuplarınız birikmiş diyeyim, sizlere cevap yazayım;

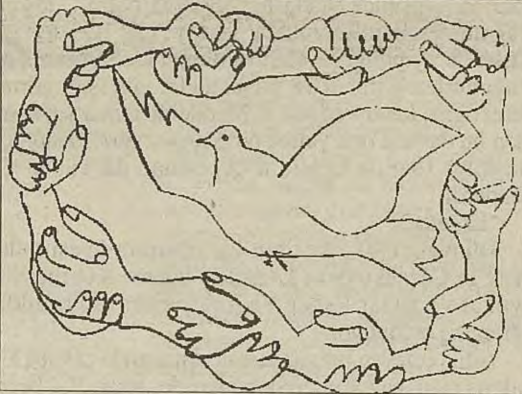
Sevgili dostlar, diyeyim;

Ben ne siz olmak istedim, ne ben, çünkü hem siz olmak istedim, hem de ben. Bu yüzden Ve oldun. Siz köprü de diyebilirsiniz ama ben VE diyorum. Çünkü VE olarak sizi terkettim. Artık size görünemezdim, sizinle konuşamazdım, sizlere ulaşamazdım. Dağıtacak hediyelerim yoktu, müjdelerim yoktu. Yanıma bir torba aldım, dilenci gibi çıktım yola. Kimin ne vereceğini bilmiyordum, sadece istiyordum. Herkes ekmek parası veriyordu, oysa ben aç değildim, ben sadece istiyordum; bilgi istiyordum, aşk istiyordum, sevgi istiyordum, barış istiyordum; bilgi istiyordum, aşk istiyordum, sevgi istiyordum, barış istiyordum, onur istiyordum... Çok aç kaldım, çok yoruldum, zindana attılar, işkence yaptılar, vurdular, yok etmek istediler. Ben çığlık attım, ben kekeme oldum. Oysa ben ses olmak istiyordum, sadece ses: Çıııınnnn diye çıkan.

Bu yüzde VE oldum.

BARIŞ AÇISI

Neşe YAŞIN

Düş bahçesi

Meditasyon yapılırken "Gözlerinizi kapayın ve kendinizi en rahat ve mutlu hissedeceğiniz bir yere gidin" denir ya. O zaman ben dedemin bahçesine giderim. Dedemin bahçesi şimdi Kıbrıs'ın güneyinde kalan Peristerona köyünde... Neden oraya giderim bilmiyorum. Belki çocukluğumda orada çok mutlu olmuşumdur. Güneşi, ağaçları, çiçekleri, evlekten akan suyun ışıltısını, gökyüzünün mavisini sevmeyi orada öğrendim belki... 1974'ten sonra çok uzun yıllar oraya gidemedim. Peristerona, gökyüzündeki yıldızlardan bile uzak bir düş köyüydü benim için... Mutlulukların, sevinçlerin, sevgilerin terkedildiği, zorla koparılıp alındığı yer...

O bahçeye duyduğum tutku karmakarışık, anlaşılmaz bir şey... Sonuna dek orada yaşasam, oraya gömülsem... Ruhumla garip bir biçimde örtüşen, acılı tarihimizin bende yarattığı bir saplantı orası... Yasak bahçe, çocukluğumun öyküsünü anlatan otlar böcekler, yaşamanın sırrının gizli olduğu yer... Böylesine mistik bir duygu işte benimkisi!

"Bir sabah uyandığınızda yeşil hattın yok olduğunu görseniz, ne yapardınız" sorusuyla başlayan o oyun var ya... Ben o bahçeye doğru koşardım. Bütün sevdiklerimi oraya çağırırdım; barışı orada kutlardım.

Duvarımız filminin çekimi sırasında, on yedi yıl sonra o bahçeye gittim. Bir gün önce, ben yurtdışında iken dedemin öldüğünü; telefonumu bilmedikleri için bana haber veremediklerini öğrenmiştim.

Dedemle aramızda iyi ilişkiler yoktu; gençlik isyanlarımla kurduğum duvarlar hep oradaydı, ama onu için için severdim... Dedemin lakabı "zeki" idi. Esas adı Salih olmasına rağmen, "Zeki Bey" diye çağrılırdı... Üniversiteye gitmek istemesine ve sınavları kazanmasına rağmen, ailenin bahçelerine bakması, çiftçi olması istenmişti. O da kendisine yörenin en güzel bahçelerini yaratıp, Kıbrıs'ta ilk artezyen kuyusunu açıp, takım elbisesiyle ağaçların altına oturup radyodan Rumca, İngilizce haberleri dinleyerek kitaplar okuyup notlar alarak yaşamayı seçmişti... 1964'te EOKA'cılar bahçesini talan ettiler; bazı ağaçlar kökünden kesildi; bahçe 1967'ye kadar bakımsız kaldı... 1967'de barikatlar açılınca Salih Zeki bey köyüne döndü... Bahçe sevindi; yeniden yeşerdi; evlekten sular keyifle akmaya başladı; kuşlar, böcekler şenliğe katıldılar. 1974'te Türkiye gelince Salih Zeki Bey ve bahçesi sonsuza dek ayrıldılar.

Onu Kuzey'deki bir Rum köyünde kendisine verilen Rum evinde anımsıyorum; teklif edilen bütün Rum bahçelerini reddetmiş; evine kapanmıştı... Peristerona bu köyün sınır komşusuydu; bazı sabahlar kilisenin çanlarının sesi duyulurdu. Salih Zeki bey hayata küsmüştü. Kahvehaneye gitmiyor, evinin terasında oturup İngilizce çalışıyor, BBC haberlerini dinliyordu. Öldüğü zaman doksan iki yaşındaydı ve bahçesini bir daha hiç göremedi.

Ben on yedi yıl sonra o bahçeye gittim. Oradan oraya koşarak ağaçlara sarıldım; toprağa uzandım, incir ağacının altına oturup hıçkıra hıçkıra ağladım... Orada bütün ölenleri; annemi, anneannemi ve dedemi anımsadım. Anneannemin çok sevdiği ve elleriyle diktiği hanımeli çiçeklerini mezarlığa götürmek üzere topladım...

Hani Kıbrıs sorununda önemli bir başlık olan "Mülkiyet" konusu var ya; şu malk mülk kavgası... Mülkiyet gibi sevimsiz bir kelime bana dedemin bahçesini; duyguları; anıları ve kökleri anımsatır... Sevimsiz ve kalpsiz adamların duygularımız ve anılarımız üzerine politika yaptığını; masa başında; harita üzerinde bize kırmızı kalemle vatan çizdiklerini düşünürüm... Sınırın ardındaki o yaşak bahçeyi yaşamanın anlamını ülkesini ve dünyayı sevmeyi keşfeden o küçük kız, onca kirlenmenin içinden geçse bile o bahçede sevginin ve barışın ruhu olarak dolaşır... Özgürlüğün geleceği güne dek...

Yağmurun aşkı

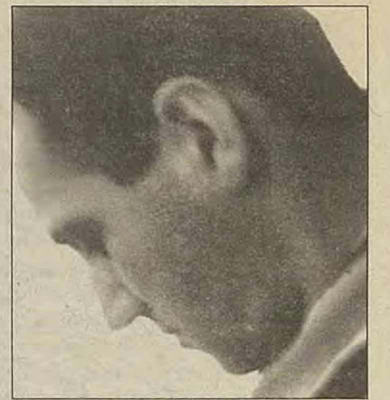
Aslan Özdemir Leman Dergisi'nde "Zaman Aynası" adlı köşesinden kimi zaman şiirlerle, kimi zaman duygu dolu yazılarla sesleniyor okurlara nicedir. Bitlis'ten kopup gelen ve dört yıl önce Limon dergisinde ofisboyluk yapmaya başlayan Özdemir onca mizahçının arasında nedense şiire merak sarmış. İlk soruyu bundan yola çıkarak soruyorum.

Hayata hep eleştirel bakıp, olmadık hınzırlıklar yapan bir dergide yazıyorsun. Neden şiir?
İnsanlar ruhunu sattığı için şiir yazmaya başladım. Yaşama sadık kalınsaydı, varoluş sorunsalı dediğimiz bu hepten içi boşaltılmış kavram insanları topyekün mutsuz etmeyecekti. Bir acı var. Kelimelerin giz ve gücüne sığınıp bunu yazmaya çalışıyorum.

Mutsuzluğun odağında "aşk" var galiba. Kitabının adı da öyle: "Aşk bitti" Gencecik insansın, bu karamsarlık niçin?
Benimki karamsarlık değil ki! Bir arayış. Aşk, imgeyle, sembollerle tanımlanabiliyor kimi zaman. Tıpkı bir şiirimin şu dizelerinde olduğu gibi: "Yağmur tanelerinin kaldırımın üşüyen kenarlarıyla seviştiği o yüce an var ya..."
Günümüzde saygı, dürüstlük, masumiyet ve geleneksellik kavramları hiçe sayıldığından, aşk dediğimiz o zamansız fırtınanın doğmasına imkan yok. Sancılı bir hayat var karşımızda. "Dört yanımız puşt zulası". Dayanamıyorsun, bir yerde kırılıyorsun. Sanrılar yaşıyorsun. Sonuç: "Aşk bitti." Belki de yerine ulaşması gereken bir göndermedir bu.

Şiirin politikayla ilişkisini nasıl görüyorsun?
Şiir toplumlara, toplumların içinde yaşadığı bin yıllara hükmeder. Şiir zaten, şair tarafından politikadan arındırılmıştır, yapılan siyasete bulaştırılmamıştır. Zaten yapısında bu politik görüş var, kendi tabanını kendisi yaratır. Sloganist. Popülist olmak şiirin ritmini ve içeriğini bozar.

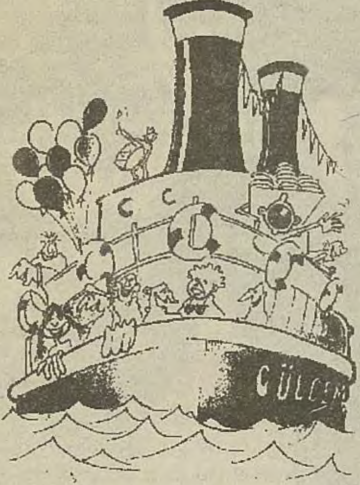
Teşekkürler Aslan. Sana bol şiirli bir dünya diliyorum.

AŞK BİTTİ
Kapısız dört duvarda şimdi aşk
Anahtarı kendinde
Ya odanın sekiz köşesinde
Ya da yitmede soluklayan ağın içinde
Belki de karanlığın içinde toz artık.
Yalıyorum yüreğimin tozunu son defa
Yokluyorum -soruyorum-
Büyülü bir kilidin bitiminde.
Kalbim
Aşk bitti
Gözüm
Aşk bitti
Uzamış sakalım
Aşk bitti
Bakışlarımın boşluğu
Aşk bitti
Ruhumun soluğu
Aşk bitti
Yüzümdeki ıslak harita
Aşk bitti

Altay MARTI

Seçim bir tangodur; şarkı sözlerine dikkat...

Enternasyonal Blok'un, Beşiktaş/Fulya'daki toplantı çağrısı barış güvercininin ayaklarında Gülcemal'e ulaştığında vapur sakinleri, Akdeniz'in ortasında, "Savaş, barış ve özgürlük" başlığı altında, "öz ve biçim", "amaç ve araç", "teknoloji ve muhalefet", "sözün ve görselliğin etkisi" üzerine alçak sesle tartışıyorlardı. Amaçları, dünyayı enlemine ve boylamına dolaşırken, ürettikleri hınzır ve sempatik sloganları Enternasyonal Blok'a iletmekti... Biri, Oktay Rifat'ın "Şehitlik" adlı şiirinden "Ben bir bahriye neferiyim/ Gözlerimi balıklar yedi/ Görmek ve ağlamak bitti benim için/ Uzun boylu adamdım sağlığımda/ İnanmazsanız elbiselerime bakın" dizelerini okurken, bir diğeri, -ta Meksika'dan Chiapas'tan gelen bir Zapatist–ise, Adamo'nun Türkçe okuduğu, "her yerde kar var, kalbim senin bu gece" plağını taş plağa koyuyordu.

"Savaş" denen fenalığın, kendiliğinden yola gelmeyeceğini biliyorlardı... Dünyanın ve Türkiye'nin alınyazısını düzeltmek gerekiyordu. Kendi ağaçlarına kaçan insanları toparlayıp, dünyanın kalbini yeniden hoplatacak bir aşk gerekiyordu...

Apar topar MİM otele geldiklerinde olacakları merak ediyorlardı. Bir kenara oturup toplantıyı izlemeye başladıklarında şaşırdılar... Ezelden ebede konuşulan, efsunlu "menkul sözler" ortalıkta dolaşıyordu.

Toplantı, Blok'u destekleyen aydınlarla Blok'un ilk toplantısıydı. Ancak ortada görülen manzara, düzenleyicilerin "Bütün Bildiklerini Bir Kerede Söyleme Semineri" gibiydi...

Oysa onlar, sempatik ve mini minnacık konuşmaların yapıldığı, yumuşak sesli harflerle "barış ve özgürlük" alfabesinin üretildiği bir sözlü ve fiziki temas bekliyorlardı. Blok'a düşen birbirine sarılmıştı. Bu gönüllü bir sarılmaydı çünkü, tarih muhaliflerin önüne "Barış ve özgürlük için birleşmek" görevini koymuştu. Her şey güzeldi de, her kürsüye çıkanın sazsız olarak "söz"e gelmesi ve dahası sözü esastan ve usulden uzatması pek hoş değildi. Küçücük bir toplantıda bile mikro "söz iktidarları"nın oluşumu onları ve katılan kimi sempatizanları rahatsız etmişti. Bazı konuşmacılar, okudukları son kitabı özetleyerek işe başlıyor, konuşmasının başına "yaşasın"ları, konuşmanın sonuna, "kahrolsun"ları ekleyerek, "günün anlam ve önemine dair" malumatlar veriyordu... İnanılır gibi değildi ama, "mevcut durum ve görevlerimiz üzerine" belki bininci kez bilinen tiradları dinlemek sıkıcıydı doğrusu.

"Acaba zaman tünelinden1976 yılına mı geldik" diyenler bile oluyordu...

Her biri yirmi dakikalık bir konuşmanın sıkıcı, antipatik ve dahası "işlevsiz ve ayıp" olduğunu, "kitlelere haksızlık" anlamına geldiğini anlamak için belki de "sözcüleri ve mikrofonu iptal etmek" gerekiyordu.

Hal böyleydi. Üzülmüşlerdi. Soyut şartların soyut tahlili olsa olsa böyle bir şeydi. Bu nahoşluklar deniz halkının aklına, "bağımsız adaylarla" katılınan seçim kampanyalarını; "nasıl olsa seçilemeyeceğiz, bari düzeni teşhir edelim, sosyalizmin propaganda–ajitasyonunu yapalım" kurgusuyla yürütülen "eski ve yeni zamanlardaki" seçim çalışmalarını getirdi. O zamanlar, adaylarda seçici olmak gerekmiyordu!.. Zaten sosyalistler arasında seçme–seçilme şartlarına uygun çok az insan vardı. "Esas işlerin erbabı" olanlar kendi işleriyle meşguldüler. Kurgu böyle olunca, kısa zamanda "zurnanın zırt dediği yere geliniyor" ve kitlelere yapılacak propaganda ve ajitasyon, "adaylara sosyalizmin propagandası" ile başlıyordu...

MİM'li toplantı buna benzer bir şekilde, ilgililerin, konuklara "propaganda ajitasyon" yaptıkları bir foruma dönüşünce, Vapur halkı toplantıya yabancılaştı... Aynı duyguyla salondan kulise çıkan pek çok davetli dertleşiyorlardı...

Bunun üzerine Gülcemal Vapuru, SÖZ'e uğrayıp oradan kenti terketmeye karar verdi. Çünkü, bloku destekleyen muhalifler, koro ve solo halde bulundukları her yerde, "Beyin Fırtınası" denilen yöntemle slogan üretmeliydi. Hem seçim çalışmalarını sürdürecek, hem de barışı ve özgürlüğü gündelik yaşam içinde anlamlandıracak minik tümceler acilen bulunmalıydı...

Hazım Ruhi'nin olmadığı bir saatti. SÖZ'de büyük duvara boş kağıtlar asıldı, zar zor bir ispirtolu kalem bulundu –çünkü Hazım Ruhi tüm ispirtolu kalemlere ve dahi ilkokula giden Nazım'ın kalemlerine bile karikatür adına el koymuştu– ve herkes, aklına gelen tümceyi duvar gazetesine yazmaya başladı...

Barış tangosu için şarkı sözleri

Barış sandığın içinde • Barış kelebeğin kanadında • Açın camları içeriye barış dolsun • Barış'a tahliye, savaşa müebbet • Hava döndü barıştan esiyor yel • Kelebekler barışa koşuyor • Sandığın kapısını barış çalıyor • Kelebekler özgürdür • Barışa kelebek konsun • Sandığa kelebek konsun • Kelebek sandıkta kozalıyor • Sandığı aç kelebek uçsun • Bırak, barış sandığa girsin • Barış'a basmak serbesttir • Bu kış barış gelecek • Ne mutlu barış sevenim diyene • İşte HADEP, işte BARIŞ • Savaşla oynama, barış gücenir • Ya barış, ya barış • Kod adı barış • Barış yalan söylemez • Bırak, barış ülkeye girsin • Barışın adı kelebek • Gözlerimi açarım, barışa oy atarım • Barış kapıyı bir kez çalar • Elde avuçta barış • Sağım savaş, solum barış • Kelebekler özgürdür • Elveda savaş hoşgeldin barış • Okunacak kitap: Barış ve Barış • Oy'unla oynama, savaş çıkar • Oy'unla oynama, savaş oyun değil • Barış dersem çık, savaş dersem daha çok çık... • Barış şimdi, savaş hiçbir zaman...

Gülcemal halkına göre, politika da bir tangoydu... Son tango değildi ama... Sürekli figürleri değişen, şarkı sözleri yenilenen özelgüzel bir tangoydu... Bu nedenle, politik çalışmaların, mizahla, müzikle, politika dışı sesle ilişkisini yeniden kurmak önemliydi. Yeni zamanda, yeni biçim bilinci geliştirilmezse, politik ve estetik olarak tat vermeyen bıktırıcı bir serüvenin yaşanacağı belliydi...

Şarkılar söyleyerek onlarca tümce yazdıktan sonra, Gülcemal halkı ile SÖZ korosu ortaklaşa "Her yerde kar var, kalbim senin bu gece" şarkısını söylemeye başladılar...

Bir yerlere kar yağıyordu...

Ama bu kış bahar geleceği çok belliydi...

Barikat Günleri

Gazi gerçeğine barikatın işçi-emekçi tarafından bakmak, 12-16 Mart sürecini saat, saat, gün gün yeniden yaşamak, faşist saldırıya karşı patlayan bu ayaklanmanın politik anlamını, Türk ve Kürt coğrafyasındaki yerini, başarılarını, zaaflarını ve nihayet onun ölümsüz komutanı **Hasan OCAK**'ı yakından tanımak mı istiyorsunuz? Öyleyse, bir saat bile gecikmeksizin **BARİKAT GÜNLERİ**'ni okumalısınız.

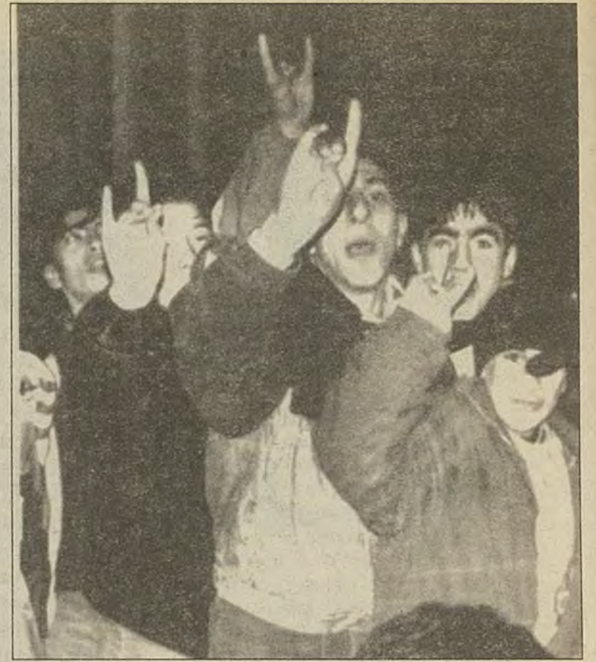
Varyos Yayıncılık
Başmusahip sokak No: 3/4 Cağaloğlu/İST
Tel: (0212) 512 40 84

ÇIKTI Yayınevimizden ve kitapçılardan isteyiniz.

100. Sayı
BU **EXPRESS** KAÇMAZ!
TARİHİ SAYI BAYİİLERDE

GRUP GÖÇEBE
BİZLERLE
Salı-Cuma Cumartesi
Çarş.: FASIL Perş.: GİTAR
Işıl ışıl Boğaz Renkahenk Taksim
İ.F.M.C. LOKALİ 8. Tepe
Cumhuriyet C. Ceylan Apt. 27/6 TAKSİM • Rez: 256 93 18

Türkiye'de öğrenci hareketi, tarihsel gelişimi içinde faşist ve devrimci çatışması şeklinde de gelişti. 12 Eylül'le birlikte geçici olarak "ortadan kalkmış gibi görünen" bu kaçınılmaz çelişki şimdilerde tekrar filizlenmeye başladı. Bu nedenle, üniversitelerde son zamanlarda yoğunlaşan faşist saldırıları, geçici bir olgu olarak değil, uzun erimli bir mücadelenin kaçınılmazlığı olarak ele almak ve ona göre davranmak gerekiyor...

Son yıllarda durgunluk yaşayan öğrenci hareketi toparlanma sürecine giriyor. Bu yüzden de 20 Aralık'ta Beyazıt Meydanı'nda yapılacak miting her yönüyle öğrenci eylemliliklerinin bir halkası olacak.

Bu davet bizim...

Suat ALAGÖZ

İnsanbul Üniversitesi Öğrenci Koordinasyonu geçtiğimiz 20 Ekim'de Ankara'da Meclis'e kadar ulaştırdığı harç eylemiyle adından söz ettirmişti. Bu kez, 20 Aralık'ta Beyazıt Meydanı'nda gerçekleştireceği mitingle taleplerini gündeme getirecek.

15 gün önce, okullarda seçimlerle ilgili çalışmalar başlatan Koordinasyon, astığı afişlerle düzen partilerini teşhir ediyor.

Koordinasyon, üniversitede yaşanan sorunların; gerici, faşist saldırılardan, özelleştirmeden kopuk olmadığını düşünüyor. Bu sorunların içiçe geçtiğini vurgulayan Koordinasyon, olumsuzlukları eleştiren ve talepleri dile getiren bir seçim kampanyası yürütüyor. Devam eden kampanyanın finali ise, Beyazıt Meydanı'nda yapılacak.

Bu miting, 24 Aralık'ta yapılacak genel seçimin üniversite sorunlarını çözemeyeceği, var olan partilerden hiçbir şey beklenmediği, öğrencilerin taleplerini kendi güçleriyle almak istediği söylemine dayanıyor. Öğrencilere kapalı tutulan, izin verilmeyen bir yerin özellikle seçilmesinde, taleplerin ciddi olduğu ve bu talepleri gerçekleştirmek için ciddi engelleri aşmak gerektiğinden hareket edilmiş... Ayrıca, bu meydanın öğrenci hareketi açısından tarihsel bir simge olduğu ve bu nedenle, yeni hareketlenmeler yaşandığı için özellikle seçildiği dile getiriliyor. Birçok aydınla ve sendikalarla ilişkiye geçilmiş durumda. Öğrenciler, katılamayacak aydınların, öğrencilerin talepleriyle ilgili, metne imza atacaklarına inanıyor. Öğretim Üyeleri Sendikası, Eğitim-Sen, Kamu Çalışanları Sendikaları'nın bazılarının da katılacağı mitinge herkes bekleniyor.

Koordinasyon, düzen ve savaş partilerinden hiçbir şey ummadıklarını, bu yüzden de teşhir ettiklerini ve oy vermeyeceklerini özellikle belirtiyor.

Seçimlerle ilgili olarak tüm okullarda referandum yapılıyor. Sonuçları mitingte açıklanacak referandumun, ilk sonuçlarına göre, öğrencilerin genel olarak mevcut partilere güvenmediği ve bir şeyler yapılması gerektiği üzerinde bir ortaklık yakalandığı ortaya çıkıyor.

Görülen o ki, son yıllarda durgunluk yaşayan öğrenci hareketi bir toparlanma sürecine giriyor. Bu yüzden de 20 Aralık'ta yapılacak miting her yönüyle öğrenci eylemliliklerinin bir halkası olacağı için büyük önem taşıyor.

Bu kez de öğrenciler, tarihin canlı tanığı olan Beyazıt Meydanı'nda kitlesel olarak seslerini duyuracak.

Ülkücülerle yirmi dakika baş başa...

Geçtiğimiz hafta üniversitelerde faşist saldırılar yaşandı. İTÜ'de faşistlerin kantinde oturan öğrencilere saldırmasıyla başlayan gerginlik Merkez Kampüsü'nde devrimci öğrencilere faşist öğrencilerin silah çekmesiyle İÜ'ne sıçradı. Bazıları ağır olmak üzere, birçok öğrencinin yaralandığı olaylar nedeniyle ortam halen gergin...

Seçimler yaklaştıkça artan saldırılar MHP'nin gerçek yüzünü ortaya çıkarıyor. Kendilerini MHP'li olarak tanımlayan militanların bıçak, satır ve silahlarla nasıl üniversiteye girebildiği ve olaylardan sonra da nasıl ellerini kollarını sallayarak çıkabildiği, yanıtlanması gereken sorular. Buna karşın, saldırılara uğrayan öğrencilerin gözaltına alınması ise, saldırganların açık biçimde desteklendiğini gösteriyor. Geçtiğimiz pazartesi günü İ.Ü Merkez Kampüsü'nde (Cuma günü yaşanan silah çekme ve İTÜ'de yaşanan olaylarda) asılan afişlerden dolayı polisin saldırısı sonucunda yaklaşık 25 kişinin gözaltına alınması ise bir başka örnek. Aynı gerginlik öğleden sonra, zincirleme olarak Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde de yaşandı.

Farklı köşeleri tutan ülkücü ve devrimci öğrenciler arasında bir bekleyiş devam ederken, Müslüman Gençlik de ortalarında kalmıştı. Ülkücü öğrencilerle konuşma fırsatı yakaladık. Zafer, Bilgehan, Lokman, Hüseyin, Azmi, Mikail ve Halil isimli (devrimcilere silah çeken ve geçen yılki olaylarda da yine devrimcileri bıçaklayanlar da vardı aralarında) kişilerle yaptığımız konuşmalar ilginçti ve bilinen yalanlar tekrarlandı. Ülkücüler, "Kesinlikle silah çekilme olayının yaşanmadığını ve bunun devrimcilerin yalanı olduğunu, bütün olayların devrimciler tarafından çıkarıldığını, kendilerinin ise sadece saldırı karşısında savunmaya geçtiklerini" söylediler. İlginç şeyler söylüyorlardı; örneğin biri, "beni okula bunlar yazdırmıştı, ben dördüncü sınıfa geldim onlar hala okuyorlar, bunların okumakta gözü yok, başka amaçlar için geliyorlar" derken, bir diğeri, "biz kimsenin düşüncesine karşı değiliz, ama onlar durmadan bize saldırıyor, kız arkadaşlarımızla yürürken bize küfür ediyorlar, ama biz onları yolda, karanlıkta tek veya beş-altı kişi yakalıyoruz, şey pardon rastlıyoruz, ama hiçbir şey yapmıyoruz" diyordu.

Her kafadan bir ses çıkıyordu. Ayrıca bir şikayetleri daha vardı; basın olaylara devrimcilerin gözünden bakıyordu ve yazdıkları objektif değildi. En ilginci ve çarpıcı olanı ise, "Size neden faşist diyorlar" sorumuza verilen yanıttı. Onlar faşist değildiler, sadece (din ve ırk ayrımı yapmadan) Türkiye'nin Amerika, İngiltere gibi çağdaş seviyeye gelmesini istiyorlardı, bundan dolayı da kendilerine faşist deniyordu. Devrimciler ise ülkeyi bölmek istiyordu ve hapishaneden emir alıyorlardı, hatta içlerinde PKK'lılar bile vardı. Kendilerinin amaçları uzlaşmaktı, bütün bu olanların sebebi MHP'nin yükselişiydi ve zaten komünizm de ölmüştü. Sol görüşlü öğrencilerin sayısı çok azalmıştı ve bunu sindiremedikleri için olay çıkartıyorlardı. Ekliyorlardı; kendilerine devrimcilerden gelecek saldırılara karşı alacakları tavır kesin ve netti: "Kısasa kısas".

20 dakika kadar süren konuşma aralarından birinin talimatıyla kesildi ve dışarı çıktılar.

Görünen bir şey vardı ki, bu güruhu birkaç kişi yönlendiriyordu, diğerlerinin ise pek de söz hakkı yoktu. Ayrıca ülkücüler, evrensel bir faşist ilkeyi işletiyor ve yalan da içinde, "amaca ulaşmak için her yol mübahtır" kuralını bir kez daha uyguluyorlardı.

Öğrenciler seçimde nerede?

Daha sonra, yeni yeni toparlanmaya başlayan devrimci öğrencilerle seçimlerle ilgili küçük bir kamuoyu yoklaması yapıyoruz. İlk açığa çıkan olgu, ben de içinde olmak üzere, gençlerin çoğunun kütüklere yazılmadığıydı. Yazılanlar arasında ise farklılıklar vardı.

Bir arkadaş şu görüşü savunuyordu: "HADEP yerel seçimleri, demokratik olmadığı gerekçesiyle boykot etmişti. Şimdi ise seçimlere giriyor. Oysa o zamandan bu zamana bir şey değişmedi. Bugün de ortam demokratik değil, bu nedenle HADEP dahil, hiçbir partiye oy vermeyeceğim."

Bir başka arkadaşa göre, "Emek, Barış, Özgürlük Bloku", özellikle HADEP, solun hepsini kapsaması gerekirken, olayı PKK'nın propagandasına dönüştürmüştü. Bazılarıysa, demokratik devrimden bahsedilmesine karşın, sosyalizmin adının geçmediğini, bundan dolayı da blok partilerinin sosyalist olmadıklarını ve bunu kabul edemeyeceklerini söylüyorlardı. Savaş kirli bir savaş değil, haklı bir savaştı ve seçimde de sandığa gitmeyeceklerdi.

Bazıları da yasal bir partinin çözüm olmadığı, seçimlerin bir oldu bittiye geleceği, bunun bir aldatmaca olduğu üzerinde duruyordu. Farklı bir yaklaşım da HADEP'in ulusal söylemle ortaya çıktığı, sınıfsal bir söylemi olmadığıydı. Kimisi de, HADEP olduğu için "Emek, Barış, Özgürlük Bloku"na oy vereceğini söylüyor ve HADEP'in Kürt sorununu gündeme getirdiği ve Kürtlerin parlamentoya girmesinin hiçbir işe yaramasa da iyi olacağı görüşünü savunuyordu. Oluşturulan Blok'un "halk cephesi" olmadığı ve halkı temsil etmediği görüşünde olanlar da vardı.

Buna karşın, kararsız olanlar ise HADEP'e oy vermeye daha yatkındı. Ayrıca Blok'un desteklenmesi gerektiğini düşünenler de öğrencilerin bir bölümünü oluşturuyordu...

Seçim ittifakı mı, 'Emek, Barış ve Özgürlük Cephesi' mi?

HADEP, DDP, BSP ve SİP seçimlerde ittifak kararı aldılar. Herkesin beklediği, ama gene de hazırlıksız yakalandığı bir durumda alelacele oluşturulan bu seçim ittifakı; hem sol kamuoyunda, hem de ezilen ve sömürülen kitlelerde, oluşturuluş koşullarını ve hatta muhtemelen söz konusu dört partinin bu ittifaka yüklediği anlamı çok aşan, hatırı sayılır bir ilginin, umudun ve beklentinin kaynağı oldu.

Çok sayıda kitle örgütünden, aydınlardan ve sol çevrelerden gelen destek açıklamaları bu ilginin ve umudun delilidir. Tarafların seçimlere yönelik bir ittifaktan başka bir şeyden söz etmemelerine ve birlikteliklerine "blok" adını uygun görmelerine rağmen, bu birlikteliğin yaygın bir biçimde "cephe" olarak adlandırılması ise, ittifakın seçimle sınırlı kalmaması ve önüne koyduğu ortak hedefleri kazanana kadar sürecek bir mücadele birliğine dönüşmesi yolundaki beklentilere işaret ediyor.

Ortaya çıkan bu ilgi, umut ve beklentiler hiç de sebepsiz ve yersiz sayılmazlar.

Daha önce müttefik olarak düzen partilerinden SHP'yi seçen HADEP'in şimdi yüzünü sosyalist partilere dönmesi ve bu partilerin de HADEP'le ittifakı kabul ederek, bundan böyle Kürt sorununda aktif taraf olmayı ve halkların kardeşliğinin sözde kalmaktan kurtulması yolunda önemli bir adım atmayı seçmeleri sınıf hareketiyle Kürt hareketinin birliğinin yolunu açıyor.

Bu ittifakla birlikte, toplumsal yaşamın bağrında yer alan iki temel devrimci çelişkinin nesnel birliği siyasal yaşama taşınmış oluyor. Söz konusu çelişkilerin nesnel birliğinin siyasal yaşama bu taşınışı; bir yandan bu çelişkilerin ve düzenin krizinin derinleşmesinin, diğer yandan da burjuvaziden bağımsız ve belirgin bir sosyal güce tekabül eden siyasal bir hareketin ortaya çıkışının ve bu siyasal hareketin zeminini oluşturan 'emek, barış ve özgürlük' temelli bir programın, düzenin toplumsal yaşamı daha fazla tahammül edilemez denli şiddetle tahrip eden bu krizinden pratik bir çıkış yolu haline gelmesinin koşullarını hazırlıyor.

Soldan sağa: **SİP Genel Başkanı Aydemir Güler, HADEP Genel Başkanı Murat Bozlak, HADEP Genel Sekreteri Bahattin Günel, BSP İstanbul İl Başkanı Erdal Kara ve BSP Genel Başkan Yardımcısı Masis Kürkçügil.**

Zaten, bizzat 'Emek, Barış ve Özgürlük Bloku'nun yayınladığı deklarasyonda bu gerçekler içten içe kabul edilmekte.

Deklarasyon ülkenin ciddi bir kriz içinde olduğunu; krizin temelinde Kürt sorununun şiddet yoluyla çözümünde ısrar eden politikanın yer aldığını; düzenin emekçiler için ter ve kan, sermayedarlar için kar ve kazanç ürettiğini; binlerce köyün haritadan silindiğini, onbinlerce insanın hapishanelere doldurulduğunu ve binlercesinin katledildiğini; gözaltında kayıpların, işkence ve yargısız infazların, keyfi gözaltıların, hapishanelerdeki devrimcilere yönelik terörün sürdüğünü; emperyalizme bağımlılığın giderek arttığını; resmi-sivil gerici ve faşist güçlerin kitle katliamlarını gerçekleştirdiğini; düzen partilerinin rejimin içine girmiş olduğu bunalımı faşist, muhafazakar ve militarist bir blok ekseninde aşmaya çalıştıklarını açıklıyor. Daha sonra da, "Bu düzenin saldırılarına karşı ancak emekten, özgürlükten, barıştan yana güçlerin birlikte mücadelesiyle durabileceğini söylüyoruz" diyor.

Dört partinin oluşturdukları seçim bloku için ortaya koydukları bu ortak gerekçeler, gerçekte, seçimler için oluşturulan geçici bir ittifakın çok ötesini, "emek, barış, özgürlük" sloganında ifadesini bulan bir ortak programın hayata geçirilişine değin sürecek olan kalıcı bir mücadele birliğini, cepheyi gerektiriyorlar.

Çünkü, blokun varlık nedenleri olarak gösterilen yukarıdaki koşulların hepsi kalıcıdır ve hiçbiri seçimlerden sonra ortadan kalkmayacaktır. Bugün "ancak emekten, özgürlükten, barıştan yana güçlerin birlikte" mücadelesiyle karşı durabileceğimiz bu saldırgan koşullar, 25 Aralık'tan itibaren herkesin kendi başına direnebileceği bir mevziye çekilmeyecektir. Tam tersine, eğer belirgin bir sosyal güç karşılarına çıkmayacak olursa, daha da saldırgan ve faşizan bir nitelik kazanacaklar.

Dolayısıyla, bu dört parti en geç 25 Aralık'a kadar ülkenin siyasal yaşamında önemli etkisi olacak bir karar almak zorunda kalacaklar; ya da bu birliği sona erdirerek sınıfın bağımsız bir siyasal hareketinin yaratılması konusunda bugüne değin karşılaştığımız en önemli olanaklardan birini heba edecekler.

Haydar DENİZ

Sosyalist görevler ve sosyalistlerin görevi

24 Aralık seçimleri dolayısıyla Türkiye Sosyalist Hareketi tarihi fırsatlarından birini daha yakalamış bulunuyor. BSP'nin seçimlere katılamıyor olması böyle bir fırsatın yakalanmasında hayırlı olmuştur bile denilebilir. Emek-Barış-Özgürlük Bloğu, emekçilerin ve tüm ezilenlerin ortak bir cephede buluşmasının, halkların kardeşliğinin pekiştirilmesinin ve sosyalist cenahta şovenizmin kırılmasının olanaklarını sunmaktadır. Bu olanaklara, sosyalistler ve toplumsal dinamikler açısından kısaca değinmek gerekir:

1- Türkiye'de sosyalistlerin tüm politikaları kendi sorunları etrafında oluşuyor ve bu da toplumsal politikadan uzaklaşmayı ve dolayısıyla kitlelerden tecriti getiriyor. Bu blok, sosyalist görevler ile sosyalistlerin görevlerini birbirine karıştırmaktan çıkabilmenin, yüzlerimizi birbirimize, sırtımızı toplumsallığa dönmüşlüğümüzü tersine çevirebilmenin olanaklarını sunmaktadır.

2-Çeşitli nedenlerle, sosyalistlerin hatta daha geniş olarak demokrasi güçlerinin siyaset dışı kalmasıyla ekonomik ve siyasi açmazlara girmiş olan Türkiye'de neredeyse sağ güçlerden oluşan tek takımlı bir maç oynanmaktadır. Yurtseverlik MHP'lileşmekte, ezilmişliğe karşı çıkış ve sistem karşıtı ise RP'lileşmektedir. Toplumda bu kanallara doğal bir akış olmaktadır. Bunun için bütün sistem partileri de MHP ve RP'lileşmektedir.

Bu noktada sosyalistlerin kendilerine dönük bir birleşme, ayrışma parti tartışmaları ve pratikte ısrarla sürdürülmesi gereken, ama bunların, bugün için sadece bizi ilgilendirdiği, emekçi ve ezilen kesimlerin gündemlerinin çok farklı olduğunun bilincinde olarak yapmak gerekiyor. Bir dönem sonra bırakın bunları, evlerimizden nasıl dışarı çıkabileceğimizi tartışmak zorunda kalabiliriz.

Bu nedenle, bir yandan kendi sorunlarımızı çözerken, bu çözümlerden sahici sonuçlar alabilmek için, faşistleşmeye ve gericileşmeye hızlıca yönelmiş akışı kesmek için tüm demokrasi güçleriyle bir cephe örmek bugün sosyalistlerin önderlik etmeleri gereken en acil görevlerden biridir. Bu blok bunun olanaklarını sunmaktadır.

3- Bu blok kendini seçimle sınırlamamalıdır. Bileşimini daha da genişleterek- ki bu mümkündür- seçimden sonra belirli bir çerçevede hızlıa cepheleşmeye dönüşmeledir. Emekten ve barıştan yana, ulusal ve cinsel ezilmişliğe ve doğanın tahribine karşı vb. somut politikalarla oluşturulacak bir cephe kitleler için yeni bir güç odağı yaratma ve buraya yönelme olanağı ortaya çıkaracaktır. Böyle bir zemin bugün için sadece sosyalistlerce (hepsi birleşse de) ne objektif, ne de subjektif olarak yaratılabilir. Tersinden böyle bir zemin sosyalistlerin birliğini ve gelişimini sağlayabilecek toplumsal - politik aktivitenin ve yaratıcılığının önünü açacaktır. (Bugün var olan tecrit olunmuşlukta değişik sosyalist fikirlerin ve politikaların sınanma şansı bulunmamakta, teori ve örgüt tartışmaları kayıkçı döğüşüne dönmektedir.)

4- Örneğin 1 Mayıs'ta sadece İstanbul'da, sosyalistler, HADEP, feministler, çevreciler, kitle örgütleri, sendikalar vb. yüz bine yakın insan alandaydı ve büyük bölümü içerik olarak da ortak sloganlara sahipti. Böyle bir güce rağmen 2 Mayıs'tan sonra bu gücün İstanbul'da yaprak bile kımıldatamaması düşünülmelidir. 1 Mayıs öncesi Gazi Mahallesi'ndeki emekçi halkın eylemi unutuldu bile.

Bu gücün büyük bölümünü ortak çerçevede biraraya getirmek bir cepheyle mümkündür ve sosyalistler acilen bu işe öncülük etmelidirler.

Savaşa karşı, yoksulluğa, hayat pahalılığına karşı, gelişen faşist ve islami harekete karşı, doğanın tahribine karşı vb. oluşturulacak somut politikalarla şimdilik en azından bu yüz bin kişinin büyük bölümünü her gün sokaklara çıkarmak ve umutsuzluğa itilmiş, dışlanmış, ezilen kitlelere yeni bir kanal açmak mümkündür.

Bu, her kesimin kendi kimliklerine ait çalışmalarının önünde engel değil ciddi bir olanak da olacaktır. Bundan sonrası sosyalistlerin çabalarına ve tutarlılıklarına bağlıdır.

Sonuç olarak,

Bu bloğun seçimlerde barajı aşma şansı vardır ve bunun için tüm sosyalistlerce desteklenmesi ve çaba harcanması gerekmektedir. Bu bloğun baraj aşması demek, Türkiye'de toplum ve siyaset sahnesinin tüm dengelerinin lehimize altüst olması demek olacaktır.

Bu blok, eğer barajı aşamaz ve az bir farkla takılırsa ve bu blok dağılırsa %10'a yakın bir potansiyel heba olacak demektir. Bunun için bu blok cepheleşerek ve genişleyerek her halükarda sürmelidir. Bunun teknik olanakları ve gerçekleşme koşulları bugünden tartışılmalıdır.

Yücel HAS - Okan BİLMİŞ

Çemişkezek Bandosu

25 Kasım tarihli Söz'de Ragıp Zarakolu'nun 'Aman İmajımız Bozulmasın' başlıklı yazısını okudum. Çok katıldım, çok... Biz devrimciler kendimizi bıçağın altına yatırmalı ve iyi tanımalıyız. Bu bize iyi gelecek ve iyi işleri böyle yapabileceğiz.
Zarakolu'nun yazısı da kendimizi tanımaya dönük bir çabaydı. Gerçekti, işlevseldi, kızgındı, duyguluydu ve en nihayet yapıcıydı. Yapmaya yönelikti. Yapmaya, yapmaya, yapmaya... Ne yapmaya? Aramızda barış yapmaya, kendimizi sorgulamaya, kariyerizm yapmamaya, kendimizi denize atmaya ve 'dümen mi olucam, balık mı olucam' diye kafamıza takmamaya, sadece serin bir suya atlamaya ve 'ne olacağımız' fikriyle hafiften dalga geçmenin keyfini yaşamaya, eşek gibi çalışmaya, eşek gibi çalışmaya aç olmaya, dostumuzun varsa bir gücü bunu kendi gücümüz bilmeye, kıskanmaya, horgörmemeye ama kardeşçe yarışmaya, bütün bunları yapmaya yönelik şeyler söylüyordu. Ben böyle anladım.
İki sayı sonra, 9 Aralık tarihli Söz'de Ersin Önsel, Zarakolu'yu böyle anlamamış. Önsel'e göre Zarakolu bir 'Çemişgezek bando şefi' ve 'içi boş coşkunluklardan' çalıyor.
Bu durum karşısında söz bitiyor gerçekten biliyor musunuz?
Sadece şu kadarını söyleyecek takatınız olabiliyor: Ben Çemişgezek bandosuna üye kaydolmak istiyorum. Bırakın, "boş coşkunluklardan" çalayım. Ya da iyisi mi beraber çalalım. Kaybedecek neyimiz var, bezginliğimizden, eylemsiz bıkkınlığımızdan başka. İyisi mi coşalım. Dolu muymuşuz, boş muymuşuz, yaşarsak görürüz.
Derin soyutlamalarımızı bir tarafa koyup, fiiiyata dair birkaç söz söylemeye çalışalım:
Önce, kutlayalım;
emek, barış, özgürlük blokunun tüm unsurlarını.
Dileyelim;
bu blokun genişleyerek cepheye dönüşmesini. Hele hele bu blokun, GBK Parti Girişimi ile BSP arasındaki son birbirlerinden ayrı eylem olmasını.
Soralım;
bizim medyamız bugün sadece evlerin, işyerlerinin kapılarına ulaşan bandocuların dağıttıkları kısa, kesik bildirilerdir. Blokumuzdan ve maymunun uyandığından haber verir. Peki aynı metropolde, aynı gün, kaç yüz insanla, kaç yüzbin haneye/işyerine ulaşıyoruz? Ertesi gün başka bir metropole geçmek üzere. Şu son bir haftada beş milyon kapıya beş milyon cümle ulaştıracak mıyız? Bunların başarı için gerekli olduğunu biliyor muyuz?
Hayal ediyor muyuz, hadi düşünelim;
Haydarpaşa limanından Küba'ya kaç bin grostonluk, kaç yük gemisi kaldıracağımızı. İçleri et, süt, meyve, sebze dolu. Analarının B12 eksikliğinden bebekleri kör doğmasın diye.
Çok mu Çemişkezek bandosu oldu? Bilmiyorum. Ama herhalde, hayal etmek ve hayale uygun davranmak gerek.

Haluk AĞABEYOĞLU

AĞIR AKSAK ÖYKÜLER

Hazım RUHİ

Tütün eksperliği dairesinde çay yaparım gönlümce

"Erken teşhis kanseri önler"

Behçet Nacar

Evde oturmaktan canım sıkılmıştı. Yıllardır repo-borsa-dövizciler gibi ekmek elden su gölden yaşıyordum. Ani bir kararla çalışmaya karar verdim. Önce milletvekili olmayı düşündüm, sonra vazgeçtim. Kavga gürültüye gelemem, üç kuruş için değmez o kadar tantanaya. Sonra bazı sol dergi ve gazetelere ufak ufak yazı vermeye başladım. Ama bu iş de tutmadı. Sol basının çalışanlarına karşı tutumunu pek beğenmedim. Adamlar yıllarca parasızlık çektiği için milletin de öyle olmasını istiyorlar herhalde. Emeğin ne olduğunu çok iyi bildikleri için ve emeğin ne kadar boş bir şey olduğuna kanaat getirdiklerinden "para isteme benden, buz gibi soğurum senden" mantığıyla davranıyorlar.

Aç bilaç da yaşanmıyor. Başladım gazete ilanlarını bir bir taramaya. Son ütücülük, çocuk bakıcılığı, rot balans ayarı yapıcılığı, üstübücülük bana göre işler değildi. Daha entelektüel bir iş bulma peşindeydim. Sonunda bi ilan ilgimi çekti. Şöyleydi:

"Tütün eksperliği dairesi çay ocağında çalıştırılmak üzere sınavla işçi alınacaktır. Adaylarda aranan özellikler:

1- 30 yaşından değil gün, bi dakka bile almamak,

2- İyi derecede Türkçe konuşmak ve İngilizce küfredebilmek,

3- Askerliğini komutan postası olarak yapmış olmak,

4- Gerekirse çayı kardan demlemek

5- Yiğidin harman olduğu yerden gelmiş olmak.

Anaa! Baktım aynen benim özelliklerim. Hemen bi dilekçeyle başvurdum. Sonra başladım heyecanla beklemeye. 10 gün sonra yanıt geldi. 37 kişilik çaycı kadrosu için 89.743 kişi başvurmuştu ve bu yüzden sınavın İnönü Stadı'nda yapılacağı bildiriliyordu. Olsun!

Tekrar öğrencilik günlerime dönmüştüm. İşte. Her akşam masamın başına geçip bol sigara ve çay eşliğinde deliler gibi ders çalışıyordum. İnkılap Tarihi ile Din ve Ahlak Bilgisi kitaplarını neredeyse sayfa sayfa ezberledim.

Büyük mücadele günü gelip çatmıştı işte. Sınav sabahı yanıma iki adet yumuşak uçlu kurşun kalem, kokulu silgi, bir lolipop, bir de ne işe yarayacaksa tırnak makasımı alıp stadyumun yolunu tuttum.

Stadyum çevresinde polis geniş güvenlik önlemi almıştı. Ara sıra alışkanlıktan olsa gerek bir ikimizi copladılar. Sesimizi çıkarmadık. O sıra büyük bir konvoy eşliğinde Necdet Menzir'in de geldiğini gördüm. Arabadan inip megafonla yaptığı konuşma gözlerimi yaşarttı. Tok sesiyle şunları söylüyordu:

"Sevgili çaycı adayları. Heyecanınızı biliyorum. Ben de adayım. Bazı kendini bilmezler, bu ülkenin bilimadamları, sanatçıları, aydınları dururken, benim gibi bir polise niçin bu kadar değer verildiğini anlamayacak kadar gaflet ve delalet içindeler. Bunların hepsi bedhahtır. Onlara tavsiyem şu olacak. "Nazar etme n'olur. Öldür, copla, vur, kır, senin de olur". Hepinize başarılar dilerim sevgili çaycı kardeşlerim. Bi de önerim var. Sert olun. Demliği tutuşunuzda bile yeri göğü inletmelisiniz, çünkü bu millet ve bu ülkenin parti genel başkanları cesur, sert ve gözüpek insanları sever. Hepinize sevgilerimi ve saygılarımı sunuyorum."

Necdet Bey'in konuşması bitince müthiş duygulandım. Kendime güvenim artmıştı. Kaşlarımı çatıp başımı dikleştirdim. Vücudumu kasarak yürümeye başladım. Stadyum çevresindeki nohutlu pilavcılar, midyeciler ve kokereççilerin bu halimi görünce bana karşı daha saygılı olduklarını gördüm. Necdet Bey'in tavsiyesi boşuna değilmiş demek ki! Hazır havaya girmişken bir de simitçi bi çocuğu dövdüm. Artık sınava hazırdım ve kesinlikle kazanacağıma inanıyordum.

Bizleri ellişerli gruplar halinde içeriye aldılar. Açık, kapalı ve kale arkası tribünler tamamen dolduğu için bir kısmımızı saha içine yerleştirdiler. Ben orta sahaya iki metre uzaklıkta bir yere konuşlandırılmıştım.

Sınav başkanı elinde bi megafonla bilgi vermeye başladı. Test usulü yüz soru olduğunu, sınav süresinin doksan dakka olduğunu, kopyanın dokuz kusurlu hareketten biri sayıldığını ve dinimizce de günah olarak kabul edildiğini filan anlattı. Birazdan stadyumun üzerinde bi helikopter belirdi. Epey alçaldıktan sonra soru kitapçıklarını aşağıya bıraktı. Düğünlerde şeker kapmaya çalışan çocuklar gibi herkes bi kitapçık alıp yerine oturdu.

Artık sınava hazırdık. Hava açık sarı ve zemin soruları cevaplamaya müsaitti. Görevlinin birinin start tabancasını ateşlemesiyle imtihan başladı.

Sorular zordu. Bazılarını cevaplarken "o peti peti çukulata sepeti" yöntemini kullanıyordum. Bu arada taç çizgisi yakınlarında sınava giren iki kişi kopyada yakalandı ve kırmızı kartla sınavdışı kaldı.

"Kaç yanlış kaç doğruyu götürüyo" acaba diye düşünürken, sınav başkanının kronometresine baktığını gördüm. Birazdan düdük çalarak sınavın sona erdiğini ilan etti.

Ertesi gün gazetenin birinde bizim sınav başkanının açıklamasını okudum. "Zorlu bi doksan dakkaydı..." diyordu ve ekliyordu; "Ama ben daha önce Tapu ve Kadastro Müdürlüğü'nün Ali Sami Yen'deki sınavının kasetlerini defalarca izlediğim için pek zorlanmadım."

Akşam ise TV'de spiker hükümet sözcüsüne şöyle bir şey soruyordu:

-Efendim tam da Gümrük Birliği'ne gireceğimiz bi dönemde rezil olduk. Olay Avrupa basınında "İşte Türkiyelinin hali" diye çıktı. 37 kişilik sınava 90 bin başvuru... Tribünlere sığmamışlar. Sizce çözüm nedir.

Hükümet sözcüsü pişkin pişkin bakarak pat diye cevaplıyordu bu soruyu:

-Yüzbin kişilik statlar yapacağız.

BİR GÖRÜŞ

Haydi rastgele!

Şimdi hayatta olmayan sevgili babamın tanrısını reddettiğim zaman ilk büyük değişimi yaşıyordum. Değişim büyüktü ama göreceliydi. Büyüktü, çünkü bin yıllık bir statükoyu "reddediyordum." Büyük kopuş. Göreceliydi, çünkü; babamla (birey) islam (ideoloji) arasında sürüyordu: Gönüllüce bağlandığım yeni otoritenin emrettiği vecibeleri, babamın ibadeti gibi yerine getirmeye çalışıyordum. En az babam kadar hoşgörüsüzdüm ve yine onun gibi "namus davasından" adam öldürene "yiğit" diyordum. Semboller değişmişti, ama "mentalite" aynıydı.

Birinci değişimin bilinç birikimi ve yaşadığım "yeni hayatlar", ikinci ve zorlu değişimin zemini oldu: Hiçbir "yüce otoriteye" gereksinimim yok; üçüncü oğlumu sünnet ettirmeyi düşünmüyorum (ilk ikisi daha dört yıl önce törenle sünnet olmuşlardı); tabu ve önyargıların davranışlarımı etkilemelerine engel olmaya çalışıyorum; "namus davasına" adam öldürene "zavallı" diyorum vb. ikinci değişme (sosyal-ahlaki değer yargılarının-mentalitenin değişmesi) çok daha yoğun ve sürekli iç hesaplaşmayı gerektiriyordu.

İnsan, bu ikinci değişim sürecinde bir yere geldiği zaman, bunun da büyük, ama göreceli bir değişim olduğunu farkediyor. Üç ayrının (eski, birinci yeni, ikinci yeni) özü, çıkış noktası, davranışların belirleyici dinamikleri aynı: Sahip ve egemen olma isteği. İkiyüzlülük, yalancılık, mutsuzluk doğal sonuçlar.

Öyleyse "aslolan ne"? Bence esas sorun "büyük bölünme" insanın doğal varlığı ile, sonradan oluşan, (bireyin iradesi dışındaki "öncenin" ve "şimdi"nin şekillendirdiği) yapay "benliği" arasındaki bölünme. Çıkarı için yalan söylemesi gerektiğini öğrendiği andan itibaren çocuk "büyük iç bölünme" sürecine giriyor ve daha sonraki insan ve doğayla geliştirdiği ilişki sistemi esas olarak bu bölünmenin üzerinde şekilleniyor. Bir genç olduğu zaman, artık onun işine geldiği zaman kullanacağı binlerce maskesi vardır.

Bencilliğin yarattığı bu bölünme doğal mıdır? Bence değildir. Sonradan oluşmuştur. Özel mülkiyetle birlikte oluşmuştur. "Benim" denildikten sonra bölünme başlamıştır ve insanın gerçek özgürlüğü ta o zamandan beri yitiktir. İşte aslolan budur ve gerçek değişim bu yitiği bularak sağlanabilir.

"Ego içgüdüdür, hayvanlarda da vardır ve yok edilemez", belirlemesi de var olandan hareket eder. Yaşamını sürdürebilmek için, "sahip olma" zorunluluğu ortadan kalktığı zaman (söylediğim gibi, bu "zorunluluk" sonradan oluşmuştur), egonun yıkıcı, "şeytan" yanının zemini kalkar ve beyin, insanın farkını, yıkmak ve mutsuzluk üretmek için değil; yaşamın sonsuz çeşitlilikteki haz ve mutluluk olanaklarını ortaya çıkartmak ve yaşatmak için üretkenliğiyle ortaya koyar.

"Gerçek değişim" bugün için bir ütopyadır, ama "öbür dünya"da değildir. Ayrıca birey şimdiden kendi iç bölünmesini aşma çabasına girebilir ve bu büyük bir "iç özgürleşme serüveni"dir.

Bu serüvene başlayabilmek içinse, ikinci değişimi önemli ölçüde yaşamış olmak gerek. Çünkü, her ne kadar bu ikinci değişim iç bölünmeyi ortadan kaldırmıyorsa da, çelişki ve çatışmaları hoşgörü ve demokrasi ortamında aza indiriyor ve çözümü kolaylaştırıyor. (Aşk uğruna acı çekiliyor, ama bu yüzden öldürüp-öldürülmüyor; fikirleri gerçekleşemeyebiliyor, ama fikirleri yüzünden işkence görmüyor, öldürülmüyor.)

Türkiye'de sol-sosyalist parti ve örgütler '60-'70'li yıllarda etkiledikleri bireyleri sadece "birinci değişim" boyutlarında değiştirebildiler. Değiştirmeye öncülük edenler de ancak o kadar değişebilmişti. Semboler değiştirilmişti. Davranış kalıpları, içinde bulunulan toplumun davranış kalıplarıyla aşağı yukarı aynıydı. Belki o zaman başka türlüsü de imkansızdı. Ama şimdi "ikinci değişim" zamanı ve bunun başarılabileceğinin işaretleri var. Bugüne kadarki BSP deneyimi ve son "erken seçimde tavır"la ilgili yaşanan süreç bunun işaretlerini veriyor: Seçimlerde tavır oy çokluğuyla karara bağlanıyor ve farklı düşünme, rezilliğin ve bölünmenin nedeni olmuyor. İşte budur yaşatılması, sindirilmesi gereken davranış. İşte budur ikinci büyük değişim. Bir BSP'linin demokrasinin erdemlerini anlatmasının ve bunu herkes için istemesinin bir anlamı, inandırıcılığı vardır artık. Bu, ekonomik-politik talep ve hedeflerindeki samimiyetin de kanıtıdır.

Dolandırıcı, hırsız, onursuz, çıkarı için her şeyi yapabilen, hoşgörüsüz, şiddete tapıcı insanlar ve onların birbirlerinden faydalanmak ya da birbirlerini -ve ötekilerini- "yemek" için bir arada oldukları partiler, kurumlar bir tarafta. Diğer tarafta, kendisini de düşünen, ama çıkarı için her şeyi mübah görmeyen; kendine tanıdığı hakkı başkalarına da tanıyabilen (gerek birey, gerek parti, gerek ulus olarak); şiddeti değil hoşgörüyü meziyet sayan; çeşitliliği bir zaaf değil, bir zenginlik ve dinamizm olarak gören insanlar ve onların bu güzellikleri içerisinde yaşattıkları parti ve kurumlar. Sosyalistler bu "değişme-değiştirme" misyonunu pratik olarak üstleniyorlar. Ne güzel!

"Cumhuriyet Hafta"nın 49. sayısında Müşerref Hekimoğlu "Erozyon" başlıklı makalesinin sonunda şöyle diyor: "Yazımı bitirmeden Prof. Sadun Aren'e telefon ettim. İçimden gelen bir sesleniş.. Erozyona karşı yerini, konumunu yitirmeyen bir kişiyi selamlamak istedim belki de..." Ne güzel örnek.

Haydi rastgele!...

Hamza DEMİR

Kararsızlık içindeki varoşlar seçimde kurtarıcı bekliyor

'Karanlıktayız.. Gelsin aydınlatsınlar bizi..'

Ayla ÖNDER

"Kimseye güven olmuyor ki".

"Hangisi bize barışı sağlayacak, bu garantiyi bize hangisi verecek?"

Seçim öncesi halkın yönelimini öğrenmek çok zor. Soru sormak bile mümkün olmadı çoğu kez. Çünkü onlar soru yağmuruna tuttu bizi.

"Şehrin varoşları" diye nitelendirdiğimiz bu mahallelerden birine gittik önce; Okmeydanı, Mahmut Şevket Paşa Mahallesi... Çoğunlukla Alevilerin, Kürtlerin ve Karadenizliler'in yaşadığı yer olarak bilinen Mahmut Şevket Paşa'ya bizden çok önce PİAR gitmiş. PİAR'ın anketinde seçenekler arasında BSP-SİP ve DDP ile birlikte "Barış Bloku" oluşturarak seçime girecek olan HADEP yok.

Önce iki partinin adını veriyor anketör. Ve sonra "Sonra bu iki partiden hangisini tercih edersiniz?" diye soruyor.

İkili seçenekler şöyle:

DYP-ANAP,
CHP-DSP,
CHP -ANAP,
CHP- DYP.

Sonraki soruları ise "En çok korktuğunuz parti hangisi?" Bu soru cevapsız kalırsa, "MHP ile RP arasındaki fark nedir" diye başka bir soru gelmiş.

Mahallenin bakkalı, anketörün sorularından şu sonucu çıkardığını söylüyordu bize. "Bunlar bize 'ANAP-DSP' dedirtmeye çalıştı!"

Anketörün en son son sorusu da mahalleliyi ürkütmüş.

"Sizce bu ülkede iç savaş çıkar mı?"

Yarın ne yiyeceğiz endişesi

Okmeydanı'nda yıllardır yaşayan Sivaslı bir şoförün kafası da soru işaretleriyle doluydu. Önce CHP'yi düşündüğünü anlatıyordu. CHP'nin iktidar ortağı olduğu bir dönemde yaşanan Sivas Madımak Oteli katliamı da aklından gitmiyordu. Bu olaydan bile ders almamıştı, bu Alevi vatandaş. Bunu düşündükçe kendini şöyle avutuyordu:

"CHP tek başına iktidarda olsaydı bu katliam olmazdı!"

Fatma Taşer de ya CHP'ye ya da DSP'ye oy verecekmiş. Sonradan vazgeçmiş.. "Onlar bazı adayları listeye koymayınca herkes birbirini yedi. Pisliklerini ortaya döktü. Ben de vazgeçtim. Şimdi kime vereyim, bilmem."

Fatma hanımdan Tansu Çiller'e asla oy yok. Ne var ki, ona göre halk seçimde kendisine en çok kim kötülük yaparsa ona oy veriyor! "Önceki seçimde ona en çok oy verenler Kürtlerdi!"

Mahmut Şevket Paşa Mahallesi'nin bir sokağında yaşayanların çoğunluğu Sivas'ın Akpınar Köyü'nden göç eden insanlar.. Alevilerin yaşadığı bu mahallede kurulan pazarda alışverişe giderken rastladığımız kadınların da ne yazık ki kafası karışıktı. Fakat bir partiye oy vermeme konusunda hemfikirdi hepsi. "Köpeklere" oy vermeyi düşünmüyorlardı..

Ya diğer partiler. Onlara da hiçbir şekilde güvenmiyorlardı. Pazarda ucuz yiyecek bulma telaşına düşen bu kadınlarla iletişim kurmak zordu. Bir soru sorulduğunda hepsi birden yanıt veriyordu. Bağıra çağıra söyledikleri sözler arasında aklımızda kalanları ise yorumlamak zor oldu.

- Hiçbirine güvenemiyok.
- Hangi aday bize barışı getirecek?
- Oyumu kulanacağım tabii. Boş atmak yok.
- Benim tek derdim geçim sıkıntısı. Ben akşam yattığımda sabah ne yiyeceğim, onu düşünüyorum.
- Burada Gülay Atığ bize çöp vergisi koydu. Kapımıza çöp arabası gelmiyor. Ama Nişantaşı'nda madamın ayağına gidip çöplerini alıyorlar.
- Barış mı. Barışa oy var... Var ama. Onlar da ötekiler gibi döneklik möneklik yaparsa.
- Savaştan biz sorumlu değiliz. Onu silah tüccarları çıkarıyor.
- (Bir erkek) Bu ülkede barış taraftarı bir parti vardı. Onlar Meclis'e girdi. Devlet onları Meclis'ten attı. Şimdi yine seçime giriyor bu parti. Ama siz ona da oy yok diyorsunuz. O zaman ekmeğiniz 20 bine de çıkar, 30 bine de. Siz böyle duyarsız olursanız, bu "geçim sıkıntısını" çok arayacaksınız.
- Valla aldanıyok işte.
- O barış partisi gelmiş bizi aydınlatmış mı? Hangi parti gelmiş buraya halkı toplayıp anlatmış? Kimse gelmedi.
- Evet. Garanti vermek için gelmediler.
- Buraya da gelecek mi o barış bloku?
- İyi o zaman gelsinler bize anlatsınlar. Onun görüşleri bizim geleceğimizi aydınlatırsa ona veririz gayri.

Kadınlar telaşlıydı. Akşam pazarı onları bekliyordu. Onları "yarın ne yiyeceğiz" düşüncesinden yarım saatliğine de olsa alıkoymuştuk.

Okmeydanı'nda bir bakkal halkın devamlı kendisine "Nereye oy verelim" diye sorduğunu anlatıyordu. Bütün gününü kahvede geçiren bir emekli işçi de en çok bu soruyla karşılaşıyormuş bugünlerde... "Bu seçimde ne yapacağız?" İşçi durumu şöyle özetliyordu:

Kim gelirse gelsin...

"CHP'nin yüzünü gördük. Ona oy vermeyiz diyorlar. Alevilerin çıkardığı bağımsız adaylara güvenmiyorlar. Onlara verilen oy parçalanma yaratacağı için Refah'a yarar diye düşüyüyorlar. Bizim Aleviler daha çok Refah'tan korkuyor. Ona öcü gibi bakıyorlar."

Emekli işçi ise farklı bakıyor. "Komprador burjuvazinin" Refah'ı iktidara götürmeyeceğini düşünüyor. "Refah 450 milletvekili çıkarsa bile parlamentoyu ona vermezler. Cezayir'de ne oldu gördünüz. Ama HADEP de 450 milletvekili çıkarsa, ordu el koyar.

Tezkeresini yeni alıp gelmiş bir asker ise, "Ordu ve Refah" ilişkisini şöyle yorumluyor.

"Bugün kışlada cami var. Benim askerlik yaptığım yerde böyleydi. Birçok islamcı orduya girmiş. Askerde dini eğitim verenler var. Bu düşünceye sahip asker Refah gelince niye darbe yapsın?"

Divriğili işçi ise Refah'ın öne çıkarılıp "esas düşmanın" gizlendiğini vurguluyor. "Patronlar esas düşmanı kamufle etmek için, Refah'ı kalkan olarak kullanıyor.."

Ümraniyeli bir işçi kahvede oyun oynayan ve politikayla ilgilenmeyen insanlardan söz ediyordu.. Onların çoğu seçimleri falan düşünmüyormuş. "Kim gelirse gelsin bizi kurtaramaz" sözünü çok duyduğunu anlatıyor işçi Salih. Kendisini solcu olarak ifade eden Malatyalı işçinin oyu Barış Bloku'na. Ama ailesi ile arası açık. "Yine CHP'yi deneyelim" demişler evde.. Ya kardeşi. O da eski solcuymuş.. Ama şimdi.. "Artık umudumu yitirdim" demiş ağabeyine. "Ne sol, ne sağ hiçbir şeyle ilgilenmiyorum artık."

Barış blokundan habersizler

Alevi bir esnaf ise Sivas'ta ve Gazi'de olanların ardından CHP'ye asla oy vermek istemiyor. Barış Bloku mu? O ne zaman kuruldu? Haberi bile yok. HADEP'e vermek istiyor, ancak sonucundan umutlu değil..

"Kardeşim seçip gönderiyorsunuz Meclis'e. Sonra oradan atıp hapse tıkıyorlar!"

Sosyalist olduğunu söyleyen genç bir kadın oyunu HADEP'e verecek.

Ancak ailede seçim yüzünden kavgalar olduğunu anlatıyor bu genç kadın. Annesinin oyunu Refah'a vermek istemesi onu şaşırtmış.

Market işleten kadın sonunda annesini ikna etmiş. Okuma-yazma bilmeyen anne, HADEP'in amblemini hala "Ceylan" olarak biliyor.

Yaşlı bir kadın bağımsız olarak seçime giren Alevi adaylara oy vermekten sakınıyor. Ona göre "Aleviler Meclis'e girerse iç savaş çıkar!"

Mahalle gezimiz sırasında en çok sorulan soru "kime oy vereceğiz." Zaten bizi gazeteci olarak görmüyorlar. Oy isteyen bir parti mensubu olduğumuzu düşünüp, "Hele bir de siz anlatın bakalım. Aklımız yatarsa belki size oy veririz" diyorlar. Kürtlerin çoğu HADEP'e sıcak bakıyor. Alevilerin durumu ise zor. Eskiden SHP'ye ya da CHP'ye oy verdiklerini söyleyen birçok Alevinin şu an içinde bulunduğu durum şu cümleyle netleşiyor. "Eskiden bir CHP vardı. Şimdi o da bitti. Bağımsızlara da vermek istemiyoruz. Onlara verilen oy boşa gider."

Alevilerin bazıları var ki, Türkeş'ten medet umuyor. Hüseyin Güntürk'e göre bu kadar kişi içinde Atatürk'e sahip çıkan kişi yine Türkeş!

Ya sosyalistler. BSP ve SİP gibi partiler HADEP'in içinde seçime giriyorlar. Ancak onlar da seçim çalışmalarında zaman zaman, "Al gülüm, ver gülüm" örneği sorularla karşılaştıklarını anlatıyorlar. Paşabahçe'de oturan bir ev kadını HADEP'e oy vermesini isteyen komşusuna şöyle demiş: "Bana Refah bir ton kömür verecek. Peki siz ne vereceksiniz?"

Mahallede nabız yoklamamız sonrasında şu sonuç çıkıyor. Kararsız ve kafaları karmakarışık olmuş halk, kendine bir kurtarıcı arıyor. Yıllardır yapılan seçimler sonrasında sandıklardan kan, gözyaşı, baskı, zam çıkmıştı.

Asiye hanımın son söyledikleri aslında sosyalistlere bir işaretti. Şöyle diyordu yaşlı kadın:

"Biz bir karanlığın içinde yürüyok. Barış getirenler gelsin içimizi aydınlatsın o zaman. Gelsin kurtarsın bizi bu karanlıktan o zaman!"

Lahmacuncu Murat neden öldü?

16 yaşındaki Lahmacuncu Murat'ın gazetelerde çıkan fotoğrafı önlüklü ve beyaz yakalı, yani ilkokul öğrencisiyken çekilmiş. Daha yeni bir fotoğrafını bulamamışlar. Öyle sık fotoğraf çektiren biri değil herhalde, yoksul bir aileden geldiği belli. Muhtemelen bir Kürt çocuğu... Kimbilir ne zaman, neden ve nasıl İstanbul'a göç etmiş bir aile? Yoksa köyleri boşaltılan, yakılan ailelerden birinin çocuğu mu?

10 Aralık Pazar gecesi 16 yaşındaki Lahmacuncu Murat hem satış yapmak, hem de bir gazetenin yazdığına göre, Galatasaray maçını seyretmek için Gaziosmanpaşa'daki Silivri kıraathanesine girdi ve bir daha oradan çıkamadı. Onun ardından kahveye giren silahlı üç kişi otomatik silahlarla kahvedekileri tarayınca, ölüm 16 yaşındaki Murat'ı orada yakalayıverdi. 12 Aralık Salı günkü Milliyet gazetesinde yer alan bir haber doğru ise, saldırıyı DHKP-C üstlenmişti. DHKP-C adına gazetelere faks çekenler "300'ü aşan gözaltında kayıpların hesabını sormak ve seçim çalışmalarını engellemek için" bu eylemi düzenlemişler...

Evet, eğer bu gazete haberi doğruysa bu saldırıyı yapanlar lahmacun satarak ailesinin geçimine katkıda bulunmaya çalışan bu çocuğun ölümüne neden olmuşlardı. DYP'nin milletvekili adaylarından birinin seçim bürosu olarak kullanılan bu kahveye saldıranların hedefi hiç kuşkusuz Murat değildi. Ama kurşunlar lahmacuncu Murat'ı buldu. Lahmacuncu Murat'ın ölümünden solun, devrimciliğin kazanacağı bir şey olabilir mi? Tabii ki olamaz ve dediğimiz gibi kahveye saldıranların hedefi de herhalde bu çocuk değildi. Ama olan Murat'a oldu. Öldü. Yine gazetelerden birinin yazdığına göre cebinden bir de aşk mektubu çıkmış. Vay garip Murat vay... Acaba gerçekten bir yavuklusu mu vardı? Kızın kendisini sevdiğinden haberi var mıydı? Acaba gizli gizli buluşuyor, mektuplaşıyorlar mıydı...? Kim olduğunu bilmediğimiz bu kız şimdi nerede, ne yapıyor, ne düşünüyordur acaba? Bu trajedinin devamında, bir süre sonra Murat'ı öldürdüğü ileri sürülenlerin polis tarafından bir yerlerde kıstırılarak öldürülmelerine de tanık olabiliriz. Yine kanlar içindeki genç bedenler 'teröristler ölü ele geçirildi' başlıklarıyla gazete sayfalarında görülebilir...

Bütün bu olan bitenleri ve trajediyi 'devrim mücadelesinde olur böyle şeyler' diye geçiştirmek mümkün mü? Böylesi bir şey ilk kez olmuyor, bu gidişle son kez de olmayacak! Keşke son olabilse... Murat'ın ölümü bu tür bir eylem çizgisini izleyenler için durup, düşünmek, yapmakta olduklarını sorgulamak için bir vesile olabilir mi? Keşke olabilse...

Murat'ın ölümüne bir kaza deyip geçmek mümkün değil. Devrimci mücadele, arkasında böylesine masum kurbanlar bırakarak ileriye doğru gidemez. Bunu anlamanın zamanı geldi de geçmedi mi? Devrim ve karşı-devrim cephesinin bu kadar birbirinden tamamen ayrılmasına yol açmış, her türlü mekanların siyasal niteliğini netleştirmiş ve ayrıştırmış bir iç savaş mı var ki böylesine hedef gözetmeksizin saldırılar düzenlenebiliyor? Bunun üzerinde bir kez daha düşünmeye ve sorgulamaya değmez mi? 24 Aralık'a kadar böylesi kaç saldırı, kaç bombalama yapılabilir ve bunun ürettiği siyasal sonuçlar kimin işine yarar?

Yapılan bir eylemin ardından "acaba bu kimin işi, devrimciler mi yaptı, yoksa yine 'iyi saatte olsunlar' mı işbaşında" diye soruluyorsa, orada çok ciddi bir sorun var demektir. Herhangi bir eylemin siyasal niteliğinin doğruluğunu veya yanlışlığını belirleyen en önemli kriterlerden biri onun devrimciler tarafından yapıldığından hiç kimsenin bir kuşku duymamasıdır. Ama lahmacuncu Muratlar ölmeye devam ederse bu tip eylemlerin devrimciler tarafından yapıldığından nasıl emin olunabilir? Hangi niyetle yapılırsa yapılsın, bu tür eylemlerin ürettiği siyasal sonuçların solun, devrimcilerin lehine olduğunu kim iddia edebilir?

Aslında bu eylem çizgisinin üretmiş olduğu sonuçları kavrayacak ölçüde siyasal deneyim bu ülkenin sosyalist hareketinde bulunmaktadır. Ama bunun yanı sıra örneğin silahlı mücadeleyi temel alan Uruguay'daki Tupomarolar'ın hiç bomba veya diğer türden patlayıcı madde kullanmama ilkelerini hatırlamak gerekir. Bunun gerekçesi 'masum insanlara zarar vermemek'tir. Seçilmiş hedeflere büyük bir özenle saldırmayı bir ilke düzeyinde uygulayan Tupomarolar bugün Montevideo'yu yöneten geniş bir koalisyon içinde önemli bir politik güç olarak açık siyasal bir örgütlenme ile mücadelelerine devam ediyorlar. Kendi mücadelemizin deneyimleri ve öğrettikleri yetmiyorsa uluslararası harekete de bakarak artık bu eylem çizgisini sorgulamanın zamanı geldiğini herkesin görmesi gerekir.

'Akılsız dostun verdiği zarar akıllı düşmandan daha fazladır' özdeyişini hala ve bu kadar ısrarla doğrulamaya devam etmekten vazgeçmek mümkün değil mi?

İSMET SÖYLER (1961-...)

Özgürlük ve demokrasi mücadelesine İlerici Gençler Derneği saflarında katıldı. Diyarbakır Cezaevi'nde yıllarca süren insanlık ve onur kavgası... Kutlu-Sargın davasının sayısız duruşmasının özverili dayanışmacısı... 24 Aralık seçimlerinde halkların özgür ve kardeşçe bir arada yaşadığı demokratik Türkiye'yi kurmak için oluşturulan Emek-Barış-Özgürlük Bloku'nun heyecanlı ve coşkulu savunucusu... İstanbul'un merkezinde çarpık düzenin, çarpık kentleşmesinin sonucu olan talihsiz bir kazada, belki de cinayette yaşamını yitiren sıcak bir dost... Seni unutmayacağız.

DOSTLARI

Not:

17 Aralık 1995 Pazar günü saat 17:00'de BSP Avcılar ilçe örgütünde anma toplantısı vardır. **İrtibat Tel:** 593 59 92

İSMET SÖYLER

Bu yaptığın en kötü şakaydı. Hayır! Bunu kabullenemem.

Eşin: DUDU

- **Sahibi:** Olgu Ltd. Şti. ● **Koordinatör:** Seyfi ÖNGİDER
- **Yazı İşleri:** Ayla ÖNDER, Sermet ÖZDOĞAN, Sezai SARIOĞLU, Vehbi ERSAN, Veysi SARISÖZEN,
- **İdare:** Ali KÜÇÜK, Muzaffer TUTKAN
- **Sorumlu Müdür:** Hüseyin AYIK
- **Ankara Temsilcisi:** Mustafa ERDOĞAN

Avrupa Temsilcilikleri

- **Almanya Temsilciliği** — Tel : 0049.69.7075714 Fax: 0049.69.625645
- **Fransa:** Y. Mustafa ÖZKAN — Tel : 0033148572114 Fax: 0033148571691
- **İsviçre:** Süleyman ÖZGÜR — Tel : 004113415213
- **İngiltere:** Ahmet SAYER — Tel : 00441814826280

Adres: Sıraselviler Cad. Billurcu Sk. No: 3/8 Taksim / İstanbul **Tel:** (0212) 249 99 29 **Fax:** (0212) 249 99 29 **Basıldığı Yer:** Serler Matbaacılık **Dağıtım:** BBD